

Jaarstukken 2014

Opgemaakt mei 2015

Uitgave

Het College van burgemeester en wethouders gemeente Overbetuwe

Tekst en eindredactie

Team Administratie

Druk- en bindwerk

Team Informatie/Tekstverwerking gemeente Overbetuwe

Voorblad

Ontwerp: Tekstverwerking gemeente Overbetuwe

Fotografie: Ellen Koelewijn/Gemeente Overbetuwe

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Jaarrekening in een oogopslag	7
Analyse rekeningresultaat en structurele doorwerking naar 2015	9
Bestemming rekeningresultaat	11
A. Jaarverslag	
Programma's	
Samenleven	14
Leren en Werken	19
Wonen	24
Verkeer	27
Landschap en Recreëren	32
Interne Zaken	35
Reguliere Werkzaamheden	40
Paragrafen	
Lokale lasten	54
Weerstandsvermogen	57
Onderhoud kapitaalgoederen	67
Financiering	74
Bedrijfsvoering	79
Verbonden partijen	84
Grondbeleid	101
B. Jaarrekening	
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	107
Overzicht van baten en lasten	111
Toelichting programma's	113
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	115
Toelichting algemene dekkingsmiddelen	116
Mutaties op reserves	120
Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	121
Toelichting op de reserves	122
Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	125
Toelichting begrotingsrechtmatigheid	127
Overzicht incidentele baten en lasten	131
Overzicht aanwending onvoorzien	133
Balans	
Balans	135
Toelichting op de balans	136
Staat van Reserves en Voorzieningen	144
Toelichting Reserves en Voorzieningen	146

	Overig	
	Gebeurtenissen na balansdatum	171
	WNT	172
	Overzicht Sisa	173
C.	Bijlagen	
	Lijst met gebruikte afkortingen	178
	Controleverklaring	179

Voorwoord

Hierbij presenteren wij u de jaarstukken 2014. Door middel van deze jaarstukken legt het college verantwoording af over de uitgevoerde werkzaamheden, de realisatie van doelstellingen en de besteding van middelen in het afgelopen jaar.

Het rekeningresultaat 2014 bedraagt € 3,8 miljoen negatief. In de najaarsnota 2014 was er over 2014 een voordelig resultaat verwacht van € 0,3 miljoen. De afwijking van € 4,1 miljoen is op hoofdlijnen gespecificeerd in het onderdeel 'Analyse rekeningresultaat'. Het nadelige resultaat wordt veroorzaakt door stortingen in de voorzieningen grondexploitatie van ruim € 8 miljoen. Deze stortingen betreffen vooral de actualisatie van de grondexploitatie Elst-Centraal en een extra getroffen voorziening voor bedrijvencomplexen. Als gevolg van deze aanvullende voorzieningen zijn de financiële risico's grondexploitatie fors verlaagd en creëren wij een gezonde financiële basis voor de toekomst.

De extra getroffen voorzieningen hebben hun weerslag op onze algemene reserve. Deze bedraagt – na onttrekking van het rekeningresultaat en overige voorgestelde mutaties (zie 'bestemming rekeningresultaat 2014') – nog € 3,4 miljoen. In de kadernota 2016 geven wij u een nadere toelichting op de verwachte meerjarige ontwikkeling van de algemene reserve.

Naast de nadelige mutaties grondexploitatie is er in 2014 ook sprake geweest van forse financieel voordelige resultaten – afgerond € 4 miljoen – in de reguliere exploitatie. Een groot deel hiervan betreft de niet aangewende middelen (bijna € 0,9 miljoen) voor het sociaal domein. Gezien de grote mate van onzekerheid over de toekomstige uitgaven op dit gebied stellen wij u voor om deze middelen via de algemene reserve te reserveren ter dekking van eventuele tekorten binnen het sociaal domein.

Leeswijzer

Nieuw dit jaar is het overzicht "Jaarrekening in één oogopslag". Dit treft u aan na dit voorwoord. De verdere indeling van de jaarstukken is conform voorgaande jaren en bestaat uit drie delen. In het eerste deel (A) – Jaarverslag – zijn de beleidsmatige en financiële verantwoording van de programma's en ook de voorgeschreven paragrafen opgenomen. Bij de programmaverantwoording hebben we dit jaar de toelichting uitgebreid. Naast de verplichte toelichting van afwijking tussen werkelijke en geraamde uitgaven en inkomsten na wijziging, hebben we ook de mutaties ten opzichte van de primaire begroting 2014 toegelicht. De financiële situatie van de gemeente is in detail toegelicht in de uitgebreide paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'. In het tweede deel (B) is het overzicht van baten en lasten en de balans opgenomen waarin de meer financieel technische informatie en bijbehorende toelichtingen zijn verwerkt. Het laatste deel (C) betreft een overzicht van gebruikte afkortingen en de verplichte Sisa-bijlage.

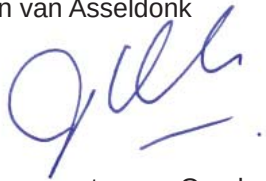
Tot slot

Zoals u weet hebben wij in de Uitvoeringsagenda 2014-2018 als één van de speerpunten opgenomen het zorgdragen voor solide en toekomstbestendige financiën. De gemeente Overbetuwe is een van de 15% goedkoopste gemeenten van Nederland en dat willen we graag zo houden. In de

paragraaf bedrijfsvoering gaan wij nader in op dit speerpunt. In de komende periode (2015-2016) gaan we hiermee projectmatig aan de slag, waarbij het doel is om de planning & control cyclus te moderniseren en te komen tot verdere verbetering van het budgetbeheer. Ook de kaderstellende en controlerende functie van de P&C documenten, waaronder de jaarstukken, willen we daarmee op een hoger niveau brengen.

Namens het college van B&W,

Toon van Asseldonk

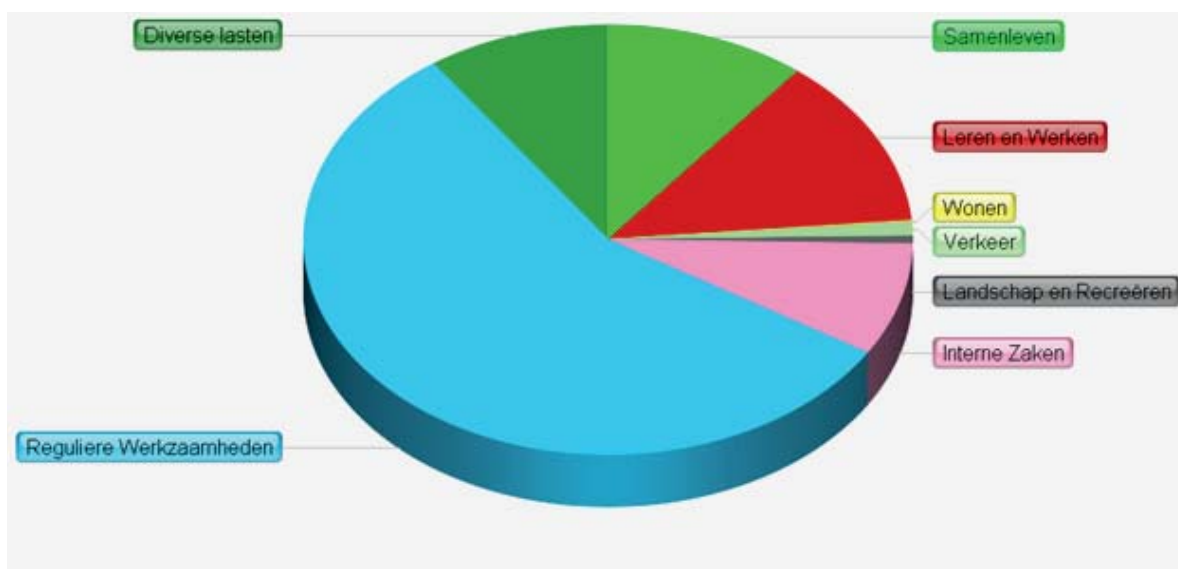
Burgemeester van Overbetuwe

Jaarrekening in een oogopslag

In de jaarstukken 2014 leggen wij verantwoording af over uitvoering van de begroting 2014. De jaarstukken bestaan uit (zie ook uitgebreide inhoudsopgave voorin):

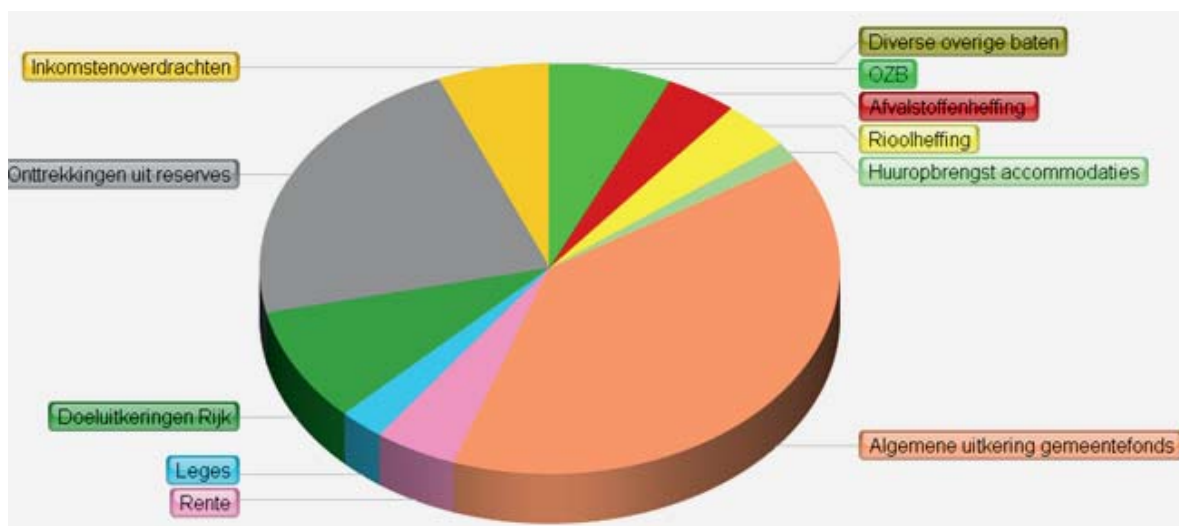
- het jaarverslag
- de jaarrekening

WERKELIJKE UITGAVEN 2014 (bedragen afgerond op € 100.000)	
1. Samenleven	€ 12.200.000
2. Leren & Werken	€ 15.300.000
3. Wonen	€ 100.000
4. Verkeer en vervoer	€ 1.200.000
5. Landschap & recreëren	€ 700.000
6. Interne Zaken	€ 9.700.000
7. Reguliere werkzaamheden (o.a. wegen, groen, milieu)	€ 64.400.000
Totale uitgaven programma's	€ 103.600.000
Diverse overige lasten (incl. rek.resultaat)	€ 11.100.000
Totaal uitgaven	€ 114.700.000

WERKELIJKE INKOMSTEN 2014 (bedragen afgerond op € 100.000)	
OZB	€ 6.500.000
Afvalstoffenheffing	€ 3.800.000
Rioolheffing	€ 3.700.000
Huuropbrengst accommodaties	€ 1.400.000
Algemene uitkering gemeentefonds	€ 37.400.000
Rente	€ 4.400.000
Leges	€ 2.400.000

Doeluitkeringen Rijk	€ 8.600.000
Onttrekkingen uit reserves	€ 21.700.000
Inkomenoverdrachten	€ 6.000.000
Diverse overige baten	€ 15.000.000
Totaal inkomsten	€ 110.900.000

De totale onttrekking aan de algemene reserve bedraagt **€ 5,2 miljoen**.

Grootste nadeel: grondexploitatie € 8 miljoen.

Grootste voordelen: decentralisatiebudget € 0,9 miljoen, nieuwe precariobelasting nutsbedrijven € 0,7 miljoen, minder uitgaven groot-onderhoud gebouwen € 0,5 miljoen en P-budget € 0,5 miljoen.

De meeste actie- en speerpunten van de oude programma's van de begroting 2014 zijn uitgevoerd. Na de verkiezingen in 2014 is de Uitvoeringsagenda opgesteld en is gestart met de nieuwe programma's. Over de uitvoering hiervan verwijzen wij naar de afzonderlijke rapportages in 2015.

Weerstandsvormogen (mogelijkheden om eenmalige en structurele risico's op te vangen):

- Structureel: voldoende
Verwachting is dat er in Kadernota een sluitende meerjarenraming zal zijn met ruimte om structurele risico's op te vangen.
- Eenmalig: nog niet voldoende en reden tot waakzaamheid en terughoudendheid bij het aangaan van nieuwe verplichtingen.

Uitgangspunt is dat risico's en verliezen (zie bijv. grondexploitatie) zoveel mogelijk direct worden opgelost en niet naar de toekomst worden verschoven. Dit legt nu even extra druk op de algemene reserve maar zorgt wel voor een gezonde financiële basis voor de toekomst.

De algemene reserve is relatief laag: € 3,4 miljoen eind 2014, o.a. door rekeningtekort 2014.

De financieringspositie van deze gemeente is goed met:

- een gezonde schuldpositie en
- voldoende eigen vermogen

Analyse rekeningresultaat en structurele doorwerking naar 2015

Analyse rekeningresultaat

Hieronder is een (beknopte) analyse opgenomen van het verschil tussen het werkelijke rekeningresultaat 2014 en het verwachte resultaat op basis van de Najaarsnota 2014.

Verwacht voordeel op grond van de Najaarsnota 2014	295.000	
Werkelijk nadelig rekeningresultaat	-3.819.000	
Te verklaren verschil	-4.114.000	
Grootste verschillen t.o.v. Najaarsnota 2014		
Nadelen		
Storting in voorzieningen grondexploitatie	-8.181.000	
Storting in voorziening wachtgeld wethouders	-604.000	
Aanvullende bijdrage Presikhaaf (netto na verr. met BR)	-148.000	
Voordelen op de volgende onderdelen:		
Opbrengst precariobelasting 2014	746.000	
P-budget	544.000	
Vrijval voorziening groot onderhoud accommodaties	500.000	
WWB-uitkeringen	350.000	
WMO-overig (woningaanpassingen ed.)	326.000	
WMO-huishoudelijke hulp	318.000	
ICT	315.000	
Openbaar groen	258.000	
Niet ingezette financiële ruimte WMO	245.000	
Algemene uitkering	238.000	
Niet ingezette financiële ruimte AWBZ-pakketmaatregelen	209.000	
Sport-/welzijnsaccommodaties (83.000 + 118.000)	201.000	
Niet ingezette financiële ruimte buurtsportcoaches	201.000	
Jeugdgezondheidszorg (maatwerk)	159.000	
	-4.323.000	
Overige voor- en nadelen (per saldo voordeel)	209.000	
	-4.114.000	

Structurele doorwerking naar 2015

Ten opzichte van de ramingen op basis van de Najaarsnota 2014 zijn er naast incidentele voor- en nadelen ook tal van structurele afwijkingen ontstaan. Deze werken dus door naar 2015. Met een groot deel van die structurele mutaties is echter al rekening gehouden in de begroting 2015.

Hieronder treft u een staatje aan met de structurele voor- en nadelen die al zijn verwerkt in de begroting 2015. Per saldo gaat het om een structureel voordeel van € 1.387.000.

Product	Voordeel	Nadeel
211.00 Verkeersmaatregelen	4.000	
560.00 Openbaar groen	100.000	
630.00 Sociaal-cultureel werk	26.000	
721.00 Afvalverwijdering		40.000
921.00 Algemene uitkering	173.000	
922.00 Financiële ruimte	378.000	
939.00 Precariobelasting	746.000	
	<u>1.427.000</u>	<u>40.000</u>
Per saldo een voordeel van:	<u><u>1.387.000</u></u>	

Naast bovenvermelde reeds in de begroting 2015 verwerkte structurele voor- en nadelen zijn er bij de hieronder vermelde producten nog structurele mutaties waarmee in de begroting 2015 nog geen rekening is gehouden. Per saldo is er sprake van een **voordeel van € 34.000** dat dus positief doorwerkt naar jaarschijf 2015.

Product	Voordeel	Nadeel
004.00 Baten leges burgerzaken		31.000
140.02 APV en bijzondere weten	13.000	
210.00 Wegen		53.000
560.05 Overig grondverhuur	39.000	
630.01 Welzijnsaccommodaties	6.000	
922.00 Financiële ruimte	60.000	
	<u>118.000</u>	<u>84.000</u>
Per saldo een voordeel van:	<u><u>34.000</u></u>	

De structurele voor- en nadelen op de producten afvalverwijdering (721.00) en riolering (722.00) zijn in bovenstaande staatjes buiten beschouwing gelaten omdat deze in de betreffende tarieven worden verwerkt.

Bestemming rekeningresultaat 2014

Toelichting

Het rekeningtekort over 2014 bedraagt € 3.818.771. Wij stellen voor om via de bestemming van het rekeningresultaat ook de volgende mutaties door te voeren van per saldo € 1.344.237 negatief. Hierdoor zal er op basis van deze jaarrekening in totaal € 5.163.008 aan de algemene reserve worden onttrokken.

Decentralisaties

Voorzieningen gehandicapten

Als gevolg van de kanteling waarbij wordt uitgegaan van de eigen kracht van de inwoners is in 2014 minder besteed aan voorzieningen gehandicapten zoals woningaanpassingen en andere hulpmiddelen. Voorgesteld wordt om het niet bestede bedrag, ter grootte van € 326.000 geoormerkt te storten in de algemene reserve voor de opvang van mogelijke tekorten in 2015 binnen het sociale domein.

WMO huishoudelijke hulp

Eveneens als gevolg van de kanteling is in 2014 minder huishoudelijke hulp toegekend. Voorgesteld wordt om het niet bestede bedrag, ter grootte van € 318.000, geoormerkt te storten in de algemene reserve voor de opvang van mogelijke tekorten in 2015 binnen het sociale domein.

Vorbereidingsbudget decentralisaties

In 2014 is sprake van een onderbesteding van € 129.575 op het geoormerkte loonkostenbudget decentralisaties. Het voorbereidingsbudget zal binnen een periode van drie jaar weer terugvloeien naar de algemene reserve. Ons voorstel is om dit niet bestede bedrag geoormerkt te storten in de algemene reserve.

Uitvoeringsbudget decentralisaties

Via de Algemene Uitkering is voor transitiekosten decentralisatie jeugdzorg in 2014 een bedrag ontvangen van € 89.411. Omdat in 2014 de besteding van deze middelen nog niet heeft plaatsgevonden wordt voorgesteld om het nog niet bestede bedrag geoormerkt te storten in de algemene reserve.

Buurtsportcoach

Via de Algemene Uitkering is voor buurtsportcoaches in 2014 een bedrag ontvangen van € 201.320. Omdat in 2014 de besteding van deze middelen nog niet heeft plaatsgevonden stellen wij voor om het nog niet bestede bedrag geoormerkt te storten in de algemene reserve.

Informatisering

In 2014 is per saldo sprake van een onderbesteding van € 315.000 op het totale ICT-budget. In de Paragraaf Bedrijfsvoering is deze onderbesteding nader toegelicht. Omdat diverse ICT-projecten een looptijd van meerdere jaren hebben en middelen dus beschikbaar moeten blijven, wordt voorgesteld om een bedrag van € 200.000 geoormerkt te storten in de algemene reserve.

Bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen

In 2014 zijn bijdragen voor bovenwijkse voorzieningen ontvangen. Deze bedragen waren in de begroting niet geraamd. Wij stellen u voor om dit bedrag ad. € 158.442 in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen te storten.

Besparingsplan

In 2014 is een budget geraamd van € 80.000 voor een besparingsplan Inkoop en aanbesteding. Omdat in 2014 de besteding van deze middelen nog niet heeft plaatsgevonden en in 2015 verdere acties worden ondernomen stellen wij voor om het dit niet bestede bedrag geormerkt te storten in de algemene reserve.

Opsporen en ruimen Explosieven

De totale kosten in 2014 voor het opsporen en opruimen van explosieven bedragen € 258.511. Via de Najaarsnota 2014 was hiervoor al een budget beschikbaar gesteld van € 100.000. Alle kosten komen ten laste van de bestemmingsreserve explosieven. Voorgesteld wordt om ook de niet geraamde kosten ter grootte van € 158.511 te onttrekken aan deze bestemmingsreserve.

Resumé

Rekeningsresultaat 2014		-3.818.771
Geormerkte storting in AR voor decentralisaties *		
# Voorzieningen gehandicapten	-326.000	
# WMO - huishoudelijke hulp	-318.000	
# Onderbesteding loonkosten invoeringsbudget	-129.575	
# Niet besteed budget transitiekosten decentralisatie jeugdzorg	-89.411	
		-862.986
Geormerkte storting in AR ontvangen bijdrage buurtsportcoaches		-201.320
Geormerkte storting in AR onderbesteding ICT-budget		-200.000
Toevoegen aan BR Bovenwijkse voorzieningen		-158.442
Geormerkte storting in AR onderbesteding besparingsplan inkoop		-80.000
Onttrekken uit BR Explosieven		158.511
Onttrekking aan de Algemene reserve		-5.163.008

* in AR resteert ook nog een deel van het voorbereidingskrediet 3D's.

A. Jaarverslag

Programma Samenleven

Visie

Het programma Samenleven heeft als doel de beschikbare middelen zo in te zetten, dat zij een maximale bijdrage leveren aan een zelfredzame en verantwoordelijke samenleving. Ons beleid moet inwoners uitdagen te denken in plichten en verantwoordelijkheden, in plaats van in claims en rechten. De gemeente neemt een meer faciliterende en regisserende rol in en stimuleert zelfredzaamheid en participatie. Mensen die (tijdelijk) minder in staat zijn zichzelf te redden, kunnen rekenen op de hulp die nodig is om zelfredzaam te kunnen zijn of blijven.

Wat was het hoofdthema?

Voor het afgelopen jaar 2014 was het hoofdthema van dit programma als volgt geformuleerd (weergave tekst uit de programmabegroting 2014):

De streefdatum voor invoering van de nieuwe WMO, de Participatiewet en de Jeugdwet is 1 januari 2015. Dat betekent dat binnen het programma Samenleven het jaar 2014 in het teken zal staan van de voorbereiding op de decentralisatie van rijkstaken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. Bij het opstellen van deze begroting is nog geen van de drie decentralisatiewetten vastgesteld door het parlement. Hierdoor is nog niet exact bekend welke taken de gemeente na 2014 gaat overnemen. Wel worden de contouren van de wetten steeds duidelijker.

Met de decentralisatie van de rijkstaken krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid voor het grootste deel van de maatschappelijke ondersteuning van kwetsbare inwoners. Dat biedt ons de kans om een samenhangend stelsel op te bouwen, dicht bij de inwoners. Dat stelsel moet zo worden ingericht, dat inwoners die afhankelijk zijn van die ondersteuning, goed geholpen worden. Het hoofdthema van het programma Samenleven voor 2014 is daarom, net als in 2013:

Het inrichten van een stelsel van maatschappelijke ondersteuning met als uitgangspunten:

- *Een benadering van inwoners vanuit de eigen kracht. De inwoner staat centraal bij het formuleren van de vraag en het zoeken naar de oplossing (de kanteling).*
- *Het beroep op specifieke ondersteuning is afgenomen ten gunste van de ondersteuning uit de directe (sociale) omgeving en de algemene voorzieningen.*
- *Een systeem van integrale ondersteuning in de directe omgeving van de inwoners: één gezin, één plan, één loket.*
- *Een resultaatgerichte en doelmatige aanpak, gericht op verbetering van de zelfredzaamheid.*

Wat hebben we in 2014 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Het programma Samenleven is, net als de andere programma's, in maart 2014 beëindigd. Immers, de programma's waren uitwerkingen van het coalitieakkoord uit 2010. In het jaarverslag 2013 hebben we al uitgebreid toegelicht wat we gerealiseerd hebben op dit terrein.

Het jaar 2014 heeft in het teken gestaan van de decentralisaties van de taken op het gebied van jeugd, zorg en participatie. De overheveling van taken van Rijk en provincie naar de gemeente gaat gepaard met een forse bezuiniging.

Daarom voldoet het niet de taken over te nemen, maar is ook een transformatie van werken en denken noodzakelijk. In de zomer van 2014 hebben we besloten het overnemen van de taken te scheiden van de transformatie. De tweede helft van 2014 hebben we ons daarom vooral gericht op het inrichten van de organisatie en van sociale kernteams.

Met het beleidsplan sociaal domein 2015-2017 heeft de gemeenteraad op 28 oktober 2014 de kaders gesteld voor de doorontwikkeling van het sociaal domein. De uitvoeringsnota's voor de deelreinen WMO 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet maakten daar onderdeel van uit. Op 1 januari 2015 stonden de sociale kernteams, het loket Samenleven en de backoffice in de steigers.

Een aantal onderdelen van de transitie was nog niet volledig uitgewerkt en wordt in 2015 afgerond. De belangrijkste onderwerpen die nog afgerond moeten worden zijn de calamiteitenregeling en het monitoringsysteem.

In het tweede deel van 2014 is ook een start gemaakt met het opstellen van een transformatieagenda. Hierin staat beschreven hoe we de komende twee jaar willen doorontwikkelen en transformeren naar nieuwe vormen van zorg en andere werkwijzen.

Verdere verantwoording over dit hoofdthema vindt in de toekomst plaats in de monitoring van het sociaal domein. De vorm van deze monitor wordt in 2015 vastgesteld door de gemeenteraad. Ook het beleidsprogramma 'Transformatie en doorontwikkeling' zal in 2015 door de gemeenteraad worden vastgesteld. Hierin zijn de doelen en focus voor het sociaal domein voor de periode 2015 tot 2017 vastgelegd.

Financiële verantwoording Programma 1 Samenleven

Wat heeft het programma Samenleven gekost?

	A. Primaire begroting 2014	B. Begroting 2014 na wijz.	C. Werkelijk 2014
Totale lasten	13.301.719	13.478.627	12.218.861
Totale baten	- 2.140.295	- 2.265.927	- 2.354.962
Saldi	11.161.424	11.212.700	9.863.899
I. Verschil primair en begr. na wijz. (A - B)		- 51.276	
II. Verschil begr. na wijz. en werk. (B - C)			1.348.801

I. Toelichting op verschil tussen primaire begroting en de begroting na wijziging

Totaal verschil programma 1 Samenleven	51.000	nadeel
Verklaard met begrotings- en admin. wijzigingen > € 100.000:		
1 ^e begr. wijz. 2014	PNL 2014 / NJN 2013:	
- voorbereidingsbudget 3D's	662.000	N
- Struct. verlaging budget woningaanpassingen	178.000	V
6 ^e begr. wijz. 2014	Voorjaarsnota 2014:	
- afnemend beroep op huishoudelijke hulp	267.000	V
8 ^e begr. wijz. 2014	Najaarsnota 2014	
- lagere uitgaven voorzieningen gehandic.	<u>131.000</u>	V
	86.000	nadeel
Saldo diverse overige begrotings- en adm. wijz.	<u>35.000</u>	voordeel
	<u>51.000</u>	nadeel

II. Toelichting op verschil tussen begroting na wijziging en werkelijk

A. Recapitulatie totaal verschil programma

Totaal verschil programma 1 Samenleven	1.349.000	voordeel
Verklaard met verschillen > € 100.000:		
- 620.00 Maatschappelijke dienstverlening	320.000	V
- 622.00 WMO huishoudelijke verzorging	318.000	V
- 630.01 Welzijnsaccommodaties	118.000	V
- 652.00 Voorzieningen gehandicapten	<u>326.000</u>	V
	1.082.000	voordeel
Totaal diverse producten met verschillen < € 100.000	<u>267.000</u>	voordeel
	<u>1.349.000</u>	voordeel

B. Nadere toelichting op productniveau

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
620.00	Maatsch. dienstverlening voordeel € 320.000 Voordelen: In 2014 zijn er minder uitgaven gedaan op het invoerings- en transitiebudget van de 3 decentralisaties. De uitgaven volgen in 2015. Dit voordeel heeft feitelijk geen gevolgen voor het totale exploitatieresultaat omdat de lasten worden onttrokken aan de algemene reserve via functie 980.00 (mutaties reserve). Op 980.00 staat een lagere dan geraamde onttrekking (€ 320.000 nadeel).	320.000		I
		320.000	0	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I
622.00	WMO, huish. verzorging voordeel € 318.000 Voordelen: Er is in 2014 minder huishoudelijke hulp toegerekend als gevolg van de kanteling waarbij uitgegaan wordt van de eigen kracht van de inwoners.	302.000		I
	Saldo diverse overige voor- en nadelen	16.000		I
		318.000	0	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
630.01	Welzijnsaccommodaties voordeel € 118.000 Voordelen: - De Wieken: voordelige energieafrekeningen 2012 en 2013. Tevens lagere inkopen ten behoeve van de horeca. Ook is een voordeel ontstaan in verband met hogere verhuur. - De welzijnsaccommodatie voormalige Theresiaschool is in 2013 gesloopt waardoor er geen uitgaven meer zijn geweest in 2014.	33.000		I
		38.000		I

	• Het MFC Valburg is nog niet gerealiseerd waardoor sprake is van eenmalige exploitatievoordelen.	29.000		I
	• Structureel lagere energiekosten 't Binnenveld Heteren.	6.000		S
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.	12.000		I
		118.000	0	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

Het structurele voordeel is nog niet verwerkt in de begroting 2015.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
652.00	Voorzien. gehandicapten voordeel € 326.000			
	Voordelen:			
	• De uitgaven WMO hulpmiddelen 2014 zijn gedeeltelijk betaald uit overschotten van voorgaande jaren. Hierdoor is er in 2014 een incidenteel voordeel op kapitaallasten.	82.000		I
	• Als gevolg van insteek op eigen kracht van de inwoners is er minder gebruik gemaakt van Collectief vervoer WMO.	53.000		I *
	• De gemeente hoeft niet meer te betalen voor de incidentele beheerskosten voor Collectief vraagafhankelijk vervoer. In de begroting was nog geen rekening gehouden met dit voordeel.	43.000		I *
	• Door het gebruik van de woonunits zijn er in 2014 minder uitgaven geweest voor	120.000		I
	• woningaanpassingen. Als gevolg van nieuw beleid zullen mensen langer thuis blijven wonen en verwachten we juist een stijging van het aantal woningaanpassingen ten opzichte van 2014. Om deze reden is de afwijking incidenteel.			
	• Saldo overige voor- en nadelen.	28.000		I
		326.000	0	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

* dit zijn eigenlijk structurele voordelen, maar omdat deze posten (vanaf 2015) deel uitmaken van het totale 3D-budget zijn deze voordelen als incidenteel aangemerkt. Het voordeel blijft namelijk binnen het 3D-budget en werkt dus niet als structureel budgettair voordeel door naar het totale gemeentebudget.

Programma Leren & Werken

Visie

Voor iedere inwoner van de gemeente Overbetuwe is het belangrijk dat hij of zij in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is het afronden van een opleiding die het mogelijk maakt een plaats op de arbeidsmarkt te bemachtigen. De weg daar naar toe start al op zeer jonge leeftijd. Wij willen daarom als gemeente kinderen en jongeren optimaal de kans bieden hun schoolcarrière succesvol te laten doorlopen.

Voor iedereen moet het mogelijk zijn naar vermogen betaald werk te krijgen. Het vinden van betaald werk kan binnen en buiten de gemeentegrenzen plaatsvinden. Daarom benutten we ook de kansen die zich op de regionale arbeidsmarkt voordoen. Noodzakelijk hiervoor is een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en een goede lokale en regionale samenwerking. Diegenen die (tijdelijk) niet in staat zijn in hun eigen levensonderhoud te voorzien, worden gestimuleerd naar vermogen te participeren.

Wat was het hoofdthema?

Voor het afgelopen jaar 2014 was het hoofdthema van dit programma als volgt geformuleerd (weergave tekst uit de programmabegroting 2014):

Voor het programma Leren en Werken zijn ook in 2014 de drie decentralisaties leidend. Het zwaartepunt ligt in dit programma bij de Participatiewet en de Jeugdzorg.

Hiernaast richten wij ons in 2014 vooral op hoofddoel 2, optimale aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. De reden hiervan is dat onderwijs en arbeidsmarkt nauw verbonden zijn. Onvoldoende aansluiting kan aanleiding geven tot mismatches op de arbeidsmarkt. In deze tijd van recessie is te zien dat vooral laag of onopgeleiden en jongeren werkloos zijn. We moeten voorkomen dat mensen langdurig in het gat van werkloosheid vallen. De ervaring leert dat het moeilijk is mensen te activeren wanneer eenmaal sprake is van een uitkeringsrelatie. In Overbetuwe is het aantal werkzoekende jongeren de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen. Er waren in december 2012 135 niet werkende werkzoekende jongeren (88 in 2009). De aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt kan alleen verbeterd worden wanneer er een goede lokale en regionale samenwerking tussen alle partijen in de keten is. Gemeenten hebben hierin vooral een indirecte, stimulerende en faciliterende rol.

Wat hebben we in 2014 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Het programma Leren & Werken is, net als de andere programma's, in maart 2014 beëindigd. Immers, de programma's waren uitwerkingen van het coalitieakkoord uit 2010. Vooruitkijkend is in de Programmabegroting 2014 al beschreven wat we dat jaar deden: doorwerken aan het hoofdthema dat in 2013 was gekozen: optimale aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, mbo niveau 1 en 2.

Het gedachtegoed uit het programma is nog steeds actueel. Inhoudelijk zijn we daarom wel doorgaan met het programma. Echter niet meer onder de vlag van het programma.

Aanpak jeugdwerkloosheid

In 2013 is begonnen met de uitvoering van het regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid Gelderland-Midden. Met de partners zijn wij in gesprek geweest hoe wij dit in Overbetuwe vorm zouden kunnen geven. Dit aanvullend op de activiteiten vanuit het Team Werk en Inkomen. Wij hebben ervoor gekozen geen jongerencoaches in te zetten. Het aandeel van jongeren, die bemiddelbaar zijn naar de arbeidsmarkt, dan wel naar scholing, is erg beperkt in Overbetuwe. Deze inzet zou weinig tot geen meerwaarde hebben. Het aantal jongeren met een WWB-uitkering in de gemeente Overbetuwe lag in 2013 rond de 25 (ca. 6 % van het complete WWB-bestand). In 2014 bedroeg het aandeel van jongeren in de bijstand nog steeds 6% (30 personen). Hiervan hebben niet meer dan 10 het niveau om bij werkgevers geplaatst te worden op extra leerwerkplekken en arbeidsplaatsen.

Wij hebben 10 jongeren vouchers gevraagd, waarvan er een is ingevuld. Een tiental bedrijven in onze gemeente heeft in 2013 een jongerenvoucher aangevraagd. Van deze aangevraagde vouchers is er 1 verzilverd: een Wajongere uit onze gemeente is geplaatst bij een werkgever. De overige vouchers zijn niet verzilverd. Redenen zijn dat de werkgever niet aan de gestelde eisen van de provincie voldeed, er toch geen werkplek beschikbaar was of omdat de vacature eis te hoog was waardoor geen match kon worden gemaakt.

Regionale aanpak

De Stuurgroep Re-integratie & Werk is in 2013 opgegaan in het Bestuurlijk regionaal domein-overleg (Bresdo). In regionaal verband zijn een aantal deelprojecten opgestart en in 2013 en 2014 verder vormgegeven. Doel van de deelprojecten was dat ze bouwstenen opleverden voor de vormgeving en uitvoering van de Participatiewet in de deelnemende gemeenten. Dit is ook gebeurd. Op verschillende gebieden (o.a. Nieuw beschermd werk, Loonkostensubsidie, Instrumenten en Diagnose) is de koers regionaal afgestemd.

Deze samenwerking op deelgebieden vormt de fundering van het op 18 december 2014 geïnstalleerde regionale werkbedrijf, het in januari 2015 gestarte Werkgeversservicepunt en een regionaal onderzoek naar de toekomst (en rol) van Presikhaaf Bedrijven als sociale werkvoorziening. Het regionale projectplan is tussentijds meermaals aangescherpt op basis van de laatste inzichten van het Sociaal akkoord, de Participatiewet en de Werkkamer.

Triple helix

In 2014 heeft burgemeester Van Asseldonk op verzoek van de Stuurgroep regionale samenwerking, de commissie Triple Helix geleid. Eind 2014 werd door de commissie een eindvoorstel aan de Stuurgroep en aan de regio, opgeleverd. Dit eindvoorstel is tot stand gekomen in samspraak met alle belangrijke partners uit de regio en uit de drie gedingen en kent zodoende een breed draagvlak. Het eindvoorstel zag o.a. op het instellen en bemensen van een keygroup (voorloper van de regionale economic board). Tevens werd beschreven wat de taken van de Keygroup zijn en welke

doelstelling de nieuwe Triple Helixsamenwerking heeft. In januari 2015 zijn de partners van deze Keygroup voor het eerst bijeen gekomen. De keygroup wees uit haar midden een voorzitter aan in de persoon van Hubert Bruls, burgemeester van Nijmegen. De Keygroup sprak af op korte termijn over te gaan tot de oprichting van een Stichting Triple helix en de opstelling van een concrete uitvoeringsagenda.

Financiële verantwoording Programma 2 Leren & Werken

Wat heeft het programma Leren & Werken gekost?

	A. Primaire begroting 2014	B. Begroting 2014 na wijz.	C. Werkelijk 2014
Totale lasten	13.731.516	14.077.064	15.350.065
Totale baten	-6.342.888	-6.109.869	-6.339.864
Saldi	7.388.628	7.967.195	9.010.201
I. Verschil primair en begr. na wijz. (A - B)		- 578.567	
II. Verschil begr. na wijz. en werk. (B - C)			- 1.043.006

I. Toelichting op verschil tussen primaire begroting en de begroting na wijziging

Totaal verschil programma 2 Leren en Werken 579.000 nadeel

Verklaard met begrotings- en admin. wijzigingen > € 100.000:

6^e begr. wijz. 2014 Voorjaarsnota 2014:

- stappenplan AR extra afschr. maats. invest.	220.000	N
- opvang nadeel latere bijdr. van Westeraam	140.000	N

8^e begr. wijz. 2014 Najaarsnota 2014

- hogere raming leerlingenvervoer	100.000	N
-----------------------------------	---------	---

460.000 nadeel

Saldo diverse overige begrotings- en adm. wijz. 119.000 nadeel

579.000 nadeel

II. Toelichting op verschil tussen begroting na wijziging en werkelijk

A. Recapitulatie totaal verschil programma

Totaal verschil programma 2 Leren & Werken 1.043.000 nadeel

Verklaard met verschillen > € 100.000:

- 310.02 Economisch stimuleringsbeleid	437.000	N
- 611.01 Arbeidstoeleiding	702.000	N

1.139.000 nadeel

Totaal diverse producten met verschillen < € 100.000

96.000 voordeel

1.043.000 nadeel

B. Nadere toelichting op productniveau

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
310.02	Economisch stimuleringsbeleid nadeel € 437.000 Nadelen: - Dit betreft investeringsprojecten Elst Zuid Oost (faciliteren parkmanagement, glasvezel, gevelstimulering, vervoersmanagement, plankosten visievorming en pilot energiescans). In 2012-2013 zijn daarvoor kredieten beschikbaar gesteld, maar als gevolg van opgetreden vertraging grotendeels niet uitgevoerd. In 2014 is deze vertraging ingelopen. De uitgaven worden conform raming voor 50% gedekt door onttrekking aan de Algemene Reserve (AR) en 50% door te ontvangen provinciale subsidie. De onttrekking aan de AR van € 200.000 is opgenomen in het onderdeel "Toelichting reserves en voorzieningen" van deze jaarrekening. De subsidie wordt in 2015 ontvangen. Per saldo betekent dit een eenmalig nadeel in 2014 van € 200.000 en eenmalig voordeel voor het hetzelfde bedrag in 2015. - Lagere renteontvangst van het Ondernemerscentrum De Schalm. Door een vijfjaarlijkse renteherziening is het percentage verlaagd van 4,40% naar 1,69%. Omdat het hier gaat om een doorverstrekte lening en de gemeente hetzelfde rentepercentage betaalt aan de BNG, valt dit nadeel dus weg tegen het rentevoordeel. Saldo diverse overige voor- en nadelen.		400.000 34.000 3.000 437.000	I I I

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
611.01	Arbeidstoeleiding nadeel € 702.000			
	Nadelen: • Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling staan de deelnemende gemeenten garant voor de tekorten die Presikhaaf niet zelf kan opvangen. Over 2014 bedroeg het negatieve resultaat van Presikhaaf € 9,974 miljoen. Door het ontbreken van weerstandsvermogen komt dit dus geheel voor rekening van de deelnemende gemeenten. Overbetuwe is voor 6,67% risicodragend, hetgeen dus neerkomt op een aanvullende bijdrage van € 665.300. Hiermee was in de begroting nog geen rekening gehouden. Een groot deel van dit nadeel, te weten € 517.400, heeft feitelijk geen gevolgen voor het totale exploitatieresultaat omdat dit deel van de extra bijdrage wordt onttrokken aan de speciaal hiervoor gevormde BR tekort Presikhaaf via functie 980.00 (mutaties reserves). Op 980.00 staat een niet geraamde onttrekking van € 517.400. Per saldo werkt dus een bedrag van € 147.900 nadelig door in het rekeningsaldo 2014. • Er zijn door Team Werk & Inkomen meer uren besteed aan intake. Deze kosten zijn niet declarabel binnen het participatiebudget. Saldo diverse overige voor- en nadelen.		665.000	I
			29.000	I
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.	0	8.000	I
		0	702.000	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Programma Wonen

Visie

De Toekomstvisie+ beschrijft de gewenste identiteit van de gemeente. Voor het programma Wonen is relevant dat hierbij de vraag wordt gesteld hoe we in de verschillende dorpen en wijken gaan samenwerken aan een prettige leefomgeving. Vandaar dat de visie (ook wel genoemd 'strategisch doel') van het programma Wonen als volgt is geformuleerd: een prettige leefomgeving voor de inwoners van Overbetuwe.

Wat was het hoofdthema?

Voor het afgelopen jaar 2014 was het hoofdthema van dit programma als volgt geformuleerd (weergave tekst uit de programmabegroting 2014):

Zoals verwoord in beleid over wonen en woonomgeving, werken wij door aan de genoemde drie subdoelen. Op basis van het collegeprogramma, hebben wij het vergroten van betrokkenheid op de directe leefomgeving daarbij voor 2013 als hoofdthema benoemd.

Binnen dat hoofdthema werken wij ook in 2014 nadrukkelijk door aan het (laten) ontstaan van meer betrokkenheid van inwoners bij hun directe leefomgeving. Leidraad daarvoor is de 'Nota van uitgangspunten kerngericht werken 2012-2015'. Waarbij we de ervaringen uit o.a. Oosterhout een passende plek willen geven. Een en ander overigens ook gespiegeld aan ervaringen uit aanverwante trajecten. In die kern werken we namelijk concreet aan een 'kanteling' (in denken en doen) bij items die spelen in of rondom de leefomgeving, in dit geval het centrum van Oosterhout.

Dat doen we samen met de dorpswerkgroep en andere partijen die zich bezighouden met het 'beheer' van de kern. Denk hierbij aan corporaties, welzijnsorganisaties, ondernemers en de wijkagent. Waarbij een solide link naar het lokale (kern- of wijkgerichte) samenhangende stelsel van maatschappelijke ondersteuning, gezien ons bestaande beleid én de drie decentralisaties, ook hier van belang kan zijn. Een en ander om de kracht vanuit de kern goed te kunnen benutten.

Met behulp van de dialoog en vanuit een gedeelde urgentie werken we zo in Oosterhout toe naar een gezamenlijk geformuleerde agenda. Dit betreft punten waar partijen gezamenlijk de agenda, doelen en (volgens een activiteitenprogramma) praktische uitvoering op willen pakken. Op deze manier willen we - via een kanteling (in denken en doen) - toegroeien naar meer betrokkenheid bij de directe leefomgeving van inwoners in alle kernen; naar een gedeelde verantwoordelijkheid.

Wat hebben we in 2014 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Om voldoende samenhangend en effectief te kunnen sturen op de strategische doelen uit Toekomstvisie+ en collegeprogramma, kozen we in de periode 2010-2014 voor toepassen van programmamanagement. Binnen vijf programma's maakten we inzichtelijk op welke onderdelen extra inzet ('focus') noodzakelijk is. Niet sectoraal maar integraal waarbij wonen werd verbonden met thema's zoals bijvoorbeeld landschap, openbare ruimte en zorg. Niet 'los' maar nadrukkelijk in samenhang met de reguliere werkzaamheden. Binnen het programma wonen betrof dit alle werkzaamheden die bijdroegen aan een prettige leefomgeving. Werkzaamheden die vaak ook gezamenlijk uitvoerden; in samenwerking of overleg met andere betrokken partijen.

Omdat de focus binnen het programma Wonen werking had tot februari 2014, geven wij u in deze jaarrekening inzicht in deze reguliere werkzaamheden. Hieronder daarom (niet limitatief) enkele aansprekende voorbeelden die bijdroegen aan een prettig woon- en leefklimaat voor de inwoners van Overbetuwe.

Om te komen tot een toereikend en bestendig woningaanbod passen we 'vraaggericht ontwikkelen' toe. Dit concept is erop gericht vraag en aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten. Zowel in de 'bestaande voorraad' als in de nieuwbouw.

Meer comfortabel en duurzaam wonen faciliteren we met projecten zoals de subsidieregeling energiebesparende maatregelen, het Klimaatstraatfeest (Dijkgraaf Zetten landelijk 1e plaats), informatieavonden over collectieve inkoop zonnepanelen én Project Buurten Over Energie (waar inwoners van De Eshof in Elst zelf werken aan een klimaatneutrale buurt, landelijk 1e plaats). Ook de website 'zonneatlas gemeente Overbetuwe' draagt bij aan genoemde thema's, door inzichtelijk te maken (bewustzijn) of daken geschikt zijn voor zonnepanelen.

Het meer bijeenbrengen van vraag en aanbod pakken we aan via participatie in woononderzoeken en het organiseren van de jaarlijkse woningmarkt. Ook het continueren van de prestatie-afspraken met corporaties draagt daaraan bij. Tenslotte mag niet onvermeld blijven dat in 2014 ook de mogelijkheid voor startersleningen in Overbetuwe gecontinueerd is.

Om te komen tot een prettige leefomgeving is allereerst blijvend investeren in het contact met inwoners van belang. Inwoners tonen zich betrokken en bij het opstellen en uitvoeren van beleid willen wij deze kracht uit de kernen zo goed mogelijk benutten. In 2014 hebben we rondom 'kerngericht werken' dan ook weer veel inzet gepleegd, op basis van het 'goede gesprek', met bijbehorende en adequate informatiestromen en processen. De inhoudelijke thema's die we hiermee raken, zijn breed en divers. Denk bijvoorbeeld aan realiseren van 'ommetjes' bij Valburg, Oosterhout en Driel, diverse verkeersremmende maatregelen in de dorpen, verbetering van diverse speeltuinen en speelplekken in de dorpen en verbetering van groen in overleg met inwoners en dorpsraden/wijkplatforms.

Financiële verantwoording Programma 3 Wonen

Wat heeft het programma Wonen gekost?

	A. Primaire begroting 2014	B. Begroting 2014 na wijz.	C. Werkelijk 2014
Totale lasten	79.299	79.299	81.850
Totale baten	-11.668	-11.668	-11.590
Saldi	67.631	67.631	70.260
I. Verschil primair en begr. na wijz. (A - B)		0	
II. Verschil begr. na wijz. en werk. (B - C)			- 2.629

I. Toelichting op verschil tussen primaire begroting en de begroting na wijziging

Totaal verschil programma 3 Wonen 0

II. Toelichting op verschil tussen begroting na wijziging en werkelijk

A. Recapitulatie totaal verschil programma

Totaal verschil programma 3 Wonen 3.000 nadeel

Verklaard met verschillen > € 100.000:

- geen producten met verschillen > € 100.000 0

0

Totaal diverse producten met verschillen < € 100.000 3.000 nadeel

3.000 nadeel

B. Nadere toelichting op productniveau

Geen nadere toelichting, omdat er geen producten zijn met afwijkingen groter dan € 100.000.

Programma Verkeer

Visie

Uitgangspunt is een zodanig verkeers- en vervoersnetwerk binnen de gemeente dat inwoners de keuze hebben uit verschillende vervoersmogelijkheden. Voor het verbeteren van de verkeersafwikkeling wordt het gebruik van het “rondje Overbetuwe” gestimuleerd. Naast het fysieke netwerk richt dit programma zich ook op het comfort, het gedrag en een relatief nieuwe verbinding: de digitale. Mensen verplaatsen zich dagelijks ten behoeve van voornamelijk werk, school, recreatie en maatschappelijke zorg. Het verbeteren van de ketenmobiliteit stimuleert mensen gebruik te maken van alternatieve vervoersmiddelen. Voor alle inwoners moeten de voorzieningen openbaar vervoer, school, werk, maatschappelijke instellingen en recreatiegelegenheden bereikbaar zijn. De mate van bereikbaarheid verschilt wel per kern.

Wat was het hoofdthema?

Voor het afgelopen jaar 2014 was het hoofdthema van dit programma als volgt geformuleerd (weergave tekst uit de programmabegroting 2014):

Het programma Verkeer omvat een breed beleidsterrein. Naast de reguliere uitvoering van beleidsplannen en projecten is het goed om op een aspect focus aan te brengen. Hierdoor kan meer energie worden opgewekt binnen het programma. Deze (programma)periode is bij de uitvoering van zowel het programma Verkeer als Landschap & Recreëren meer ingezet op de fiets. Voor velen is de fiets het primaire vervoermiddel. Ook is de fiets een gezond en schoon alternatief voor de auto. Daarom is het goed meer aandacht te geven aan fietsveiligheid, voorzieningen voor fiets en fietsers en het gebruik ervan te promoten. De Stadsregio is onlangs gestart met de campagne ‘Fietsen is leuker’. Belangrijk doel van deze actie is om het fietsgebruik voor korte ritten te vergroten. Bij deze actie wordt ook sociale media ingezet, zoals een Facebookpagina. De realisatie van het RijnWaalpad vordert gestaag. Toch wordt ook al gedacht aan realisatie van nieuwe aansluitingen op deze ononderbroken route. Onderdeel van deze begroting is de gemeentelijke bijdrage aan een ontbrekende schakel in het fietsnetwerk: de vrijliggende verbinding van Industrieweg Oost – Bemmelseweg. Hiermee ontstaat een aantrekkelijke route over het bedrijventerrein voor met name scholieren en werknemers.

Wat hebben we in 2014 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Het programma Verkeer is, net als de andere programma's, in maart 2014 beëindigd. Immers, de programma's waren uitwerkingen van het coalitieakkoord uit 2010. In het jaarverslag 2013 hebben we al uitgebreid toegelicht wat we gerealiseerd hebben op dit terrein.

De fiets kent nog altijd een groei in populariteit. Met de opkomst van e-bikes wordt de afstand die met de fiets is af te leggen groter en maken meer mensen tot op hogere leeftijd gebruik van de fiets. Dit is positief maar kent ook een aantal nadelen: het wordt drukker op het fietspad, de kans op eenzijdige ongelukken wordt groter en de fietser is een kwetsbare verkeersdeelnemer. Redenen te over dus om ook buiten het programma Verkeer blijvend aandacht aan de fiets, fietsveiligheid en de fietser te besteden.

Met het goedkeuren van de begroting is ook budget vrijgekomen voor de vrijliggende route Industrierweg/Oost – Bemmelseweg. De uitvoering hiervan is in de loop van 2014 gestart. Hiermee is een veiliger (fiets)verbinding tot stand gekomen met Bommel. Een route waar veel schoolgaande jeugd gebruik van maakt. De route zorgt ook voor een aansluiting op het Rijnwaalpad. Een snelfietsroute tussen Arnhem en Nijmegen. Met verschillende nieuwe paden sluit deze aan op bestaande routes uit mn Elst. Zo is er ook een ontbrekende schakel gesloten in de verbinding tussen de wijk Westeraam en het Rijnwaalpad via de Lingestraat. Op het bedrijventerrein De Aam en De Merm is via Stichting Parkmanagement Overbetuwe gestart met de promotie van fietsgebruik onder werknemers van de bedrijven.

Binnen de regio wordt samengewerkt met het ROV-Oost Nederlands. Met deze partner op het gebied van verkeersveiligheid zijn verschillende campagnes uitgevoerd zoals de E-bike en informatiedagen voor senioren en fietsverlichtingscampagnes. Ook is binnen de regio gestart met het VNG model fietsveiligheid; een stappenplan om knelpunten in kaart te brengen en maatregelen te definiëren. In 2014 is de analyse uitgevoerd door de Stadsregio. Verdere uitvoering van maatregelen gebeurt in samenwerking met ROV-Oost Nederland. Intern zijn er verbanden gelegd met het integrale veiligheidsbeleid.

Financiële verantwoording Programma 4 Verkeer

Wat heeft het programma Verkeer gekost?

	A. Primaire begroting 2014	B. Begroting 2014 na wijz.	C. Werkelijk 2014
Totale lasten	590.038	869.226	1.159.982
Totale baten	- 5.780	- 5.780	- 415.562
Saldi	584.258	863.446	744.420
I. Verschil primair en begr. na wijz. (A - B)		- 279.188	
II. Verschil begr. na wijz. en werk. (B - C)			119.026

I. Toelichting op verschil tussen primaire begroting en de begroting na wijziging

Totaal verschil programma 4 Verkeer 279.000 nadeel

Verklaard met begrotings- en admin. wijzigingen > € 100.000:

6 ^e begr. wijz. 2014	Voorjaarsnota 2014:		
- stappenplan AR extra afschr. maats. invest.	227.000	N	
			227.000 nadeel
Saldo diverse overige begrotings- en adm. wijz.			52.000 nadeel
			<u>279.000 nadeel</u>

II. Toelichting op verschil tussen begroting na wijziging en werkelijk

A. Recapitulatie totaal verschil programma

Totaal verschil programma 4 Verkeer 119.000 voordeel

Verklaard met verschillen > € 100.000:

- 211.00 Verkeersmaatregelen	270.000	N	
- 214.00 Parkeren	375.000	V	
			105.000 voordeel
Totaal diverse producten met verschillen < € 100.000			14.000 voordeel
			<u>119.000 voordeel</u>

B. Nadere toelichting op productniveau

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
211.00	Verkeersmaatregelen nadeel € 270.000 Voordelen: - Lagere noodzakelijke onderhoudskosten voor verkeersregelininstallaties (VRI's). Van dit bedrag is € 4.000 structureel. Nadelen - Hogere kapitaallasten. Hoofdoorzaak: een gewijzigde invulling van de extra afschrijvingen op maatschappelijke investeringen. Dit heeft echter een neutraal effect omdat tegenover dit administratieve nadeel een onttrekking uit een reserve (functie 980.00) staat. Dit is dus slechts een zuiver financieel technische verwerking en niet van belang voor het rekeningresultaat. Saldo diverse overige voor- en nadelen.	14.000 23.000	 307.000	I/S I
		37.000	307.000	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

Het structurele voordeel van € 4.000 is al via de heroverwegingsvoorstellen 2014 verwerkt in de begroting 2015.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
214.00	Parkeren voordeel € 375.000 Voordelen: Vanuit de grondexploitatie Elst Centraal (complex G071) is een bijdrage van € 412.759 betaald aan de investering van de P&R-garage. Deze bijdrage mag op grond van de voorschriften echter niet in mindering worden gebracht op het bruto investeringsbedrag omdat het grondcomplex niet valt onder de definitie van "derden". De bijdrage is daarom als inkomst op dit product verwerkt en via de functie 9800.0 gestort in de nieuw gevormde bestemmingsreserve kapitaallasten P&R-garage. Dit voordeel heeft daardoor feitelijk dus geen gevolgen voor het totale exploitatieresultaat.	413.000		I

	Nadelen In 2014 zijn uitgaven gedaan voor parkeermaatregelen rondom de Aam. Een gedeelte van deze uitgaven was al voorzien in 2013, maar is toen niet besteed.		49.000	I
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.	11.000		I
		424.000	49.000	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Programma Landschap en Recreëren

Visie

Een basis voor de toekomstige ruimtelijke structuur van Overbetuwe is het behouden van de kenmerkende landschappelijke waarden en het ontwikkelen van een sterke samenhangend landschappelijke structuur. Er moet evenwicht zijn tussen de stedelijke en de landelijke gebieden. De economische dragers verdienen ondersteuning bij het zoeken naar nieuwe, duurzame mogelijkheden binnen de ruimtelijke kaders. Hiermee kan een impuls worden gegeven aan een innovatieve, groene, lokale economie. Samenwerking tussen ondernemers, (onderwijs)instellingen en overheid is een uitgangspunt bij uitvoering van het programma. De gemeente zoekt hierbij actief de samenwerking met buurgemeenten. De gemeente onderneemt actie wanneer dat nodig is, maar treedt vooral op als regisseur; zij faciliteert waar mogelijk, stimuleert en ondersteunt partners bij het bereiken van hun doelstellingen. Vooral de onderscheidende kwaliteitskenmerken duurzaamheid, identiteit en innovatie vinden een prominente plek binnen het programma.

Wat was het hoofdthema?

Voor het afgelopen jaar 2014 was het hoofdthema van dit programma als volgt geformuleerd (weergave tekst uit de programmabegroting 2014):

Het programma Landschap & Recreëren omvat een breed terrein aan activiteiten en planvorming. Naast de reguliere uitvoering van beleidsplannen en projecten is het goed om focus aan te brengen en daarmee meer aandacht te genereren voor de uitvoering van (een deel van) het programma. Vanaf 2013 wordt bij de uitvoering van zowel het programma Landschap & Recreëren als Verkeer specifiek aandacht gegeven aan de fiets. De fiets is bij uitstek geschikt om het landschap van Overbetuwe te beleven. Daarnaast is het een belangrijke vorm van recreëren. Zowel voor inwoners van de gemeente als voor bezoekers. Via gemeente, RBT-KAN, provincie en Stadsregio wordt het gebruik van de fiets als vervoermiddel en voor ontspanning en recreatie gestimuleerd.

Wat hebben we in 2014 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Het programma Landschap & Recreëren is, net als de andere programma's, in maart 2014 beëindigd. Immers, de programma's waren uitwerkingen van het coalitieakkoord uit 2010. In het jaarverslag 2013 hebben we al uitgebreid toegelicht wat we gerealiseerd hebben op dit terrein.

De fiets kent nog altijd een groei in populariteit. Met de opkomst van e-bikes wordt de afstand die met de fiets is af te leggen groter en maken meer mensen tot op hogere leeftijd gebruik van de fiets. Dit is positief maar kent ook een aantal nadelen: het wordt drukker op het fietspad, de kans op eenzijdige ongelukken wordt groter en de fietser is een kwetsbare verkeersdeelnemer. Redenen te over dus om ook buiten het programma Verkeer blijvend aandacht aan de fiets, fietsveiligheid en de fietser te besteden

Specifiek vanuit fietsrecreatie is de meeste aandacht uitgegaan naar het realiseren van nieuwe verbindingen in en met Park Lingezegen. Vooral in het deelgebied De Park zijn verschillende routes gerealiseerd voor wandelaars en fietsers. Meer uitgevoerde maatregelen op het gebied van fietsveiligheid en fietsgebruik zijn te vinden in de verantwoording van het programma Verkeer.

Financiële verantwoording Programma 5 Landschap & Recreëren

Wat heeft het programma Landschap en Recreëren gekost?

	A. Primaire begroting 2014	B. Begroting 2014 na wijz.	C. Werkelijk 2014
Totale lasten	543.113	647.289	716.496
Totale baten	0	0	- 9.760
Saldi	543.113	647.289	706.736
I. Verschil primair en begr. na wijz. (A - B)		- 104.176	
II. Verschil begr. na wijz. en werk. (B - C)			- 59.447

I. Toelichting op verschil tussen primaire begroting en de begroting na wijziging

Totaal verschil programma 5 Landschap & Recreëren	104.000	nadeel
Verklaard met begrotings- en admin. wijzigingen > € 100.000:		
- geen wijzigingen > € 100.000	<u>0</u>	0 nadeel
Saldo diverse overige begrotings- en adm. wijz.	<u>104.000</u>	nadeel
	<u><u>104.000</u></u>	<u>nadeel</u>

II. Toelichting op verschil tussen begroting na wijziging en werkelijk

A. Recapitulatie totaal verschil programma

Totaal verschil programma 5 Landschap en Recreëren	59.000	nadeel
Verklaard met verschillen > € 100.000:		
- geen producten met verschillen > € 100.000	<u>0</u>	0
Totaal diverse producten met verschillen < € 100.000	<u>59.000</u>	nadeel
	<u><u>59.000</u></u>	<u>nadeel</u>

B. Nadere toelichting op productniveau

Geen nadere toelichting, omdat er geen producten zijn met afwijkingen groter dan € 100.000.

Programma Interne Zaken

Inhoud

Dit programma omvat al die activiteiten, producten en middelen die op een indirecte wijze bijdragen aan de realisatie van de doelen van de andere programma's. Het gaat om ondersteunende activiteiten

en werkzaamheden. Belangrijke onderdelen zijn zaken die te maken hebben met bedrijfsvoering, maar ook met bestuur, samenwerking en dienstverlening.

Vastgesteld beleid

- Collectieve arbeidsvoorwaardenregeling en uitwerkingsovereenkomst
- Bezoldigingsregeling (2011)
- Archiefverordening (2010)
- Besluit informatiebeheer Overbetuwe (2011)
- Algemeen delegatiebesluit (2010)
- Algemeen mandaatbesluit (2012)
- Besturings- en managementconcept (2008)
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (2011)
- Inkoop- en aanbestedingsbesluit gemeente Overbetuwe (2011)
- Controleverordening gemeente Overbetuwe (2007)
- Financiële verordening (2007)
- Treasurystatuut (2011)
- Regeling budgethouders (2011)

Speerpunten 2014

Dit programma kende in 2014 geen specifieke speerpunten 2014, aangezien het de 'going concern' activiteiten betreft.

Financiële verantwoording Programma 6 Interne Zaken

Wat heeft het programma 6 Interne Zaken gekost?

	A. Primaire begroting 2014	B. Begroting 2014 na wijz.	C. Werkelijk 2014
Totale lasten	5.355.740	9.489.552	9.688.677
Totale baten	-216.215	-527.093	-861.661
Saldi	5.139.525	8.962.459	8.827.016
I. Verschil primair en begr. na wijz. (A - B)		- 3.822.934	
II. Verschil begr. na wijz. en werk. (B - C)			135.443

I. Toelichting op verschil tussen primaire begroting en de begroting na wijziging

Totaal verschil programma 6 Interne Zaken 3.823.000 nadeel

Verklaard met begrotings- en admin. wijzigingen > € 100.000:

1^e begr. wijz. 2014 PNL 2014/NJN 2013:

- ICT-uitgaven 2014 uit I&A beleidsplan. 765.000 N

2^e begr.wijz. 2014 Raadsbesluit 3-12-2013

- kapitaallasten tijd. huisvest.maatregelen 133.000 N

8^e begr.wijz. 2014 Najaarsnota 2014

- hogere raming wachtgelden voorm. weth. 132.000 N

- storting in voorz. wethouderspensioenen 137.000 N

- storting in voorz. dubieuze belast. deb. 137.000 N

- lagere kosten opleidingen ICT 114.000 V

10^e begr.wijz. 2014 Raadsbesluit 25-11-2014

- afboeking voorbereidingskosten HdG 1.985.000 N

200^e adm.wijz. 2014 Budgetverschuiving

- ICT-uitgaven 2013 (stond op stelposten) 147.000 N

21^e adm. wijz. 2014 Budgetverschuiving

- overheveling overhead ivm regionalisering brandweer (stond op functie 120.0) 308.000 N

Saldo diverse overige begrotings- en adm. wijz.

3.630.000 nadeel

193.000 nadeel

3.823.000 nadeel

II. Toelichting op verschil tussen begroting na wijziging en werkelijk

A. Recapitulatie totaal verschil programma

Totaal verschil programma 6 Intere Zaken 135.000 voordeel

Verklaard met verschillen > € 100.000:

- 001.01 College B&W	620.000	N		
- 922.10 Organisatieverliezen	634.000	V		
- 960.00 Saldo kostenplaats	<u>174.000</u>	V		
			188.000	voordeel
Totaal diverse producten met verschillen < € 100.000			<u>53.000</u>	nadeel
			<u>135.000</u>	voordeel

B. Nadere toelichting op productniveau

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
001.01	College B&W nadeel € 620.000			
	Nadelen			
	Vorming van de nieuwe "Voorziening wachtgelden voormalige wethouders". In de voorziening is op basis van een onderbouwde vooruitberekening van de meerjarige verplichtingen een eenmalig bedrag gestort voor de wachtgeldverplichting van voormalige wethouders (conform voorstel in de Programmabegroting 2015).		604.000	I
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.		16.000	I
		0	620.000	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
922.10	Organisatieverliezen voordeel € 634.000 Voordelen: - Vrijval van de voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties op basis van een actualisatie per 31 december 2014. * - Vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren belastingen op basis van een actualisatie per 31 december 2014. * - Vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren op basis van een actualisatie per 31 december 2014. * Het voordeel is hoofdzakelijk ontstaan vanwege een opschoonactie waarbij alsnog het openstaande factuurbedrag is ontvangen van reeds afgeschreven debiteuren. - Lagere kapitaallasten investering tijdelijke huisvestingsmaatregelen omdat een deel van de werkzaamheden in 2014 nog niet was uitgevoerd. Nadelen - Niet geraamde kosten van IGS, het intergemeentelijke subsidiebureau. De basisgedachte was dat de gemeente € 10.000 zou betalen vanuit het budget voor organisatie ontwikkeling (kennisborging). De rest van de kosten zouden worden geboekt ten laste van de projecten van de gehonoreerde subsidieaanvragen. Door de late ontvangst van de factuur kon bovenstaande boeking niet meer worden uitgevoerd en is de factuur verantwoord ten laste van organisatieverliezen. In werkelijkheid zijn deze kosten gecompenseerd door ontvangen subsidies ter grootte van ca. € 1 miljoen. Saldo diverse overige voor- en nadelen.	500.000 88.000 13.000 67.000 8.000 676.000	42.000 42.000	I I I I I
* zie nadere toelichting in het overzicht reserves en voorzieningen.				

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
960.00	Saldo kostenplaatsen voordeel € 174.000 Voordelen • In dit voordeel zit het saldo dat op alle teamkostenplaatsen samen nog resteerde na de nalcaculatie door o.a. afronding tarieven. • Lagere kapitaallasten van de vervoermiddelen en mechanische hulpmiddelen. Dit voordeel van € 26.000 heeft feitelijk geen gevolgen voor het totale exploitatieresultaat omdat de afschrijvingslasten worden onttrokken aan de bestemmingsreserve vervanging materieel via functie 980.00 (mutaties reserve). Op 980.00 staat een lagere dan geraamde onttrekking (€ 26.000 nadeel).	148.000 26.000 174.000	 0	I I

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Programma Reguliere Werkzaamheden

Inhoud

Dit programma omvat al die werkzaamheden, producten en middelen die extern gericht zijn en niet rechtstreeks, maar indirect een bijdrage leveren aan de programmacontracten. Daarom vallen deze qua aansturing niet onder de regie vanuit de programma's.

Het Programma Reguliere werkzaamheden omvat daarmee een groot deel van de werkzaamheden die door de gemeentelijke organisatie uitgevoerd worden.

Vastgesteld beleid

Dit omvat alle overige beleidskaders die niet in de voorgaande programma's zijn genoemd. Een totaaloverzicht van de gemeentelijke regelgeving is te vinden via www.overbetuwe.nl en via <http://overbetuwe.verordeningbeheerder.com/index.html>.

Speerpunten 2014

Dit programma kende geen specifieke speerpunten voor 2014, aangezien het de 'going concern' activiteiten betrof.

Financiële verantwoording Programma 7 Reguliere werkzaamheden

Wat heeft het programma 7 Reguliere werkzaamheden gekost?

	A. Primaire begroting 2014	B. Begroting 2014 na wijz.	C. Werkelijk 2014
Totale lasten	38.820.484	47.653.447	64.411.763
Totale baten	-19.895.023	-20.509.999	-26.247.846
Saldi	18.925.461	27.143.448	38.163.917
I. Verschil primair en begr. na wijz. (A - B)		- 8.217.987	
II. Verschil begr. na wijz. en werk. (B - C)			- 11.020.469

. Toelichting op verschil tussen primaire begroting en de begroting na wijziging

Totaal verschil programma 7 Reguliere werkzaamheden 8.218.000 nadeel

Verklaard met begrotings- en admin. wijzigingen > € 100.000:

1^e begr. wijz. 2014 PNL 2014/NJN 2013:

- hogere bijdrage aan ODRA (netto bedrag)	145.000	N
- niet toe te rekenen rente grondcompl.	141.000	N

6^e begr.wijz. 2014 Voorjaarsnota 2014

- stappenpl. AR extra afschr. maatsch. invest.	6.473.000	N
- taakmut. AU overdracht taken aan ODRA	106.000	N

8^e begr.wijz. 2014 Najaarsnota 2014

- hogere uitg. opsporen/ruimen explosiev.	100.000	N
- hogere uitkeringslasten WWB en IOAW	647.000	N
- hoger BUIG-budget (WWB e.e.d) Rijk	262.000	V
- hogere opbrengst grondverkoop	126.000	V
- hogere uitgaven bijzondere bijstand	109.000	N
- storting in voorz. verliesgev. grondcompl.	205.000	N
- eenmalige voordelen 2014 ODRA	149.000	V

215^e begr.wijz. 2014 Budgetverschuiving

- hogere (netto) bijdrage aan VGGM i.v.m. regionalisering brandweer	383.000	N
---	---------	---

219 ^e adm. wijz. 2014	Budgetverschuiving			
- overheveling deel P-budget naar VGGM		353.000	N	
i.v.m. regionalisering brandweer				
				8.125.000 nadeel
Saldo diverse overige begrotings- en adm. wijz.				93.000 nadeel
				<u>8.218.000</u> nadeel

II. Toelichting op verschil tussen begroting na wijziging en werkelijk

A. Recapitulatie totaal verschil programma

Totaal verschil programma 7 Reguliere werkzaamheden		11.020.000	nadeel
Verklaard met verschillen > € 100.000:			
- 120.02 Preparatie	235.000	V	
- 140.02 APV en bijzondere wetten	134.000	V	
- 160.00 Opsporing/ruimen explosieven	159.000	N	
- 210.00 Wegen	529.000	V	
- 560.00 Openbaar groen	258.000	V	
- 610.01 Uitkeringen	350.000	V	
- 716.00 Jeugdgezondheidszorg (maatwerk)	159.000	V	
- 722.00 Rioolbeheer	271.000	V	
- 723.00 Milieu algemeen (incl. APV)	200.000	V	
- 723.01 Bedrijven (milieu)	213.000	V	
- 725.00 Baten rein. recht/afvalstoffenheffing	112.000	N	
- 822.04 Bouw- en woningtoezicht	203.000	V	
- 822.06 Bouwen en wonen algemeen	183.000	N	
- 830.00 Grondexploitatie	<u>13.430.000</u>	N	
		11.332.000	nadeel
Totaal diverse producten met verschillen < € 100.000		<u>312.000</u>	voordeel
		<u>11.020.000</u>	nadeel

B. Nadere toelichting op productniveau

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
120.03	Preparatie voordeel € 235.000 Voordelen - De kapitaallasten n.a.v. de overname van de brandweergarage te Valburg zijn door VGGM nog niet in rekening gebracht. - Lagere kapitaallasten in verband met de overname van materieel als gevolg van de regionalisering van de brandweer. Tegenover dit voordeel staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve materieel (via functie 980.00). Saldo diverse overige voor- en nadelen.	 30.000 203.000 2.000 235.000	 0	 I I I

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
140.02	APV en bijzond. wetten voordeel € 134.000 Voordelen: - Minder doorbelaste uren vanuit het Team Vergunningen. - Meer APV-leges. Voornamelijk komt dit doordat vanaf 2014 de leges voor de telecomvergunningen worden berekend per meter in plaats van per product. Saldo diverse overige voor- en nadelen.	 107.000 13.000 14.000 134.000	 0	 I S I

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

De structurele extra legesopbrengst van € 13.000 (voordeel) is nog niet in de begroting 2015 verwerkt.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
160.00	Opsporing/ruimen explosieven nadeel € 159.000 Nadelen De kosten voor het opsporen en opruimen van explosieven bedragen € 258.511. Via de Najaarsnota 2014 was hiervoor al een budget beschikbaar gesteld van € 100.000. De kosten komen ten laste van de bestemmingsreserve explosieven. <i>Bij de bestemming van het rekeningssaldo wordt voorgesteld om € 158.511 te onttrekken aan de BR Opruimen explosieven.</i>		159.000	I
		0	159.000	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
210.00	Wegen voordeel € 529.000 Voordelen: - Minder uitgevoerd onderhoud aan bermen - Uitwerking van voorstel 3 van het Stappenplan Algemene Reserve om maatschappelijke investeringen vervroegd af te schrijven. De geraamde extra afschrijving bedroeg ca. € 5,9 miljoen. Werkelijk hebben we (als gevolg van lopende investeringen) ca. € 5,3 miljoen extra afgeschreven. Dit leidt op dit product tot een incidenteel voordeel van € 574.000. Daar tegenover staat een lagere onttrekking aan de betreffende bestemmingsreserve (zie onderdeel "Toelichting reserves en voorzieningen" van deze jaarrekening). Per saldo is het een budgettair neutraal effect. - Markeringen: door weersomstandigheden zijn de werkzaamheden van het najaar 2014 doorgeschoven naar 2015.	41.000 574.000 34.000		I I I

	Nadelen			
	• In de begroting is voor de teams Openbare Werken en Buitenruimte en Vastgoed een taakstellende bezuiniging opgenomen van € 99.000. Deze teams hebben daar gedeeltelijk invulling aan gegeven.		73.000	I
	• Hogere uitgaven voor watersysteemheffing i.v.m. een wijziging van de verdeelsystematiek: extra kosten € 40.000. Ten opzichte van 2013 was er al € 12.000 te laag begroot.		52.000	S
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.	5.000		I
		654.000	125.000	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

De hogere belasting voor de watersysteemheffing van € 52.000 is nog niet verwerkt in de begroting 2015.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
560.00	Openbaar groen voordeel € 258.000			
	Voordelen:			
	• Een deel van het beplantingswerk is doorgeschoven naar 2015. Het plantseizoen loopt van oktober tot april. Het financiële jaar loopt in januari af. Afhankelijk van wanneer de meeste beplanting besteld kan worden, kunnen er grote verschillen ontstaan van het ene op het andere jaar. Dit is niet te voorkomen omdat het sterk afhankelijk is van de weersomstandigheden.	49.000		I
	• Op het beplantingsbudget is ook ongeveer € 100.000 structurele ruimte. Deze ruimte is ingeleverd bij de heroverwegingen 2014.	100.000		S
	• Uitwerking van voorstel 3 van het Stappenplan Algemene Reserve om maatschappelijke investeringen vervroegd af te schrijven. De geraamde extra afschrijving bedroeg ca. € 280.000. Werkelijk hebben we (als gevolg van lopende investeringen) ca. € 140.000 extra afgeschreven. Dit leidt op dit product tot een incidenteel voordeel van € 144.000. Daar tegenover staat een lagere onttrekking aan de betreffende bestemmingsreserve (zie onderdeel "Toelichting reserves en voorzieningen" van deze jaarrekening). Per saldo is het een budgettair neutraal effect.	144.000		I

	Lagere doorbelasting aan loonkosten van Team Buitenruimte en Vastgoed.	40.000		I
	Nadelen - De bomen moeten elke drie jaar geïnspecteerd en waar nodig gesnoeid worden (wettelijke taak). Het aantal te snoeien bomen bleek te veel te zijn voor de eigendienst. Om niet achter te gaan lopen qua planning heeft extra inhuur plaatsgevonden. Met ingang van 2015 wordt een andere snoeimethodiek toegepast - meer planmatig - waardoor het mogelijk is om met bestaande personele capaciteit deze werkzaamheden op te pakken. - Groen algemeen: huur materieel		54.000	I
			33.000	I
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.	12.000		I
		345.000	87.000	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

Het structurele voordeel is reeds verwerkt in de begroting 2015.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
610.01	Uitkeringen voordeel € 350.000 Voordelen: - In de tweede helft van 2014 zijn 50 uitkeringen minder verstrekt dan begroot. In de begroting 2015 is rekening gehouden met een stijging van het aantal te verstrekken uitkeringen. Wij monitoren in de eerste helft van 2015 of bijstelling van het budget 2015 nodig is. - In 2014 zijn geen bedrijfskredieten verstrekt.	224.000 119.000		I I
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.	7.000		I
		350.000	0	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
716.00	Jeugdgezondheidszorg (maatwerkdeel) voordeel € 159.000 Voordelen: Het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) is in Overbetuwe met beperkte middelen opgezet. Het ontstane voordeel van in totaal € 137.000 komt deels door het niet invullen van de vacature bureauhoofd. Daarnaast was in 2014 minder budget nodig voor o.a. preventieve maatregelen en andere activiteiten in het kader van het CJG die ook uit de beschikbare middelen worden betaald. Vanaf 2015 is de netwerkorganisatie van het CJG opgeheven, hetgeen een structurele besparing van € 85.000 oplevert. De preventieve activiteiten blijven bestaan en worden in 2015 zelfs uitgebreid om duurdere zorg te voorkomen.	85.000 52.000		I*
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.	22.000		I
		159.000	0	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

* dit zijn eigenlijk structurele voordelen, maar omdat deze posten (vanaf 2015) deel uitmaken van het totale 3D-budget zijn deze voordelen als incidenteel aangemerkt. Het voordeel blijft namelijk binnen het 3D-budget en werkt dus niet als structureel budgettaire voordeel door naar het totale gemeentebudget.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
722.00	Rioolbeheer voordeel € 271.000 ALGEMEEN <i>Uitgangspunt van het Gemeentelijk Riolerings Plan is dat de kosten volledig gedekt moeten worden door de riolheffing. Eventuele voor- of nadelen worden verrekend door een storting in of onttrekking aan de bestemmingsreserve riolering waarbij rekening wordt gehouden met het btw-compensatiefonds, de verleende kwijtscheldingen en de kosten voor het waterbeheer (product 240.00). Een voor- of nadeel voor rioolbeheer heeft dus feitelijk geen gevolgen voor het totale exploitatieresultaat omdat het voor- of nadeel wordt gestort of onttrokken aan de bestemmingsreserve riolering (hierna te noemen BR).</i>			

	<i>In 2014 is, mede n.a.v. een rapport van de Rekenkamer, de bekostigingssystematiek m.b.t. de rioolheffing nader bezien. Tevens heeft de commissie BBV (begrotings- en verantwoordingsvoorschriften) in november 2014 een nader rapport uitgebracht over deze problematiek. Deze jaarrekening wordt gebruikt om geheel te voldoen aan de BBV-voorschriften. Uitgangspunt is dat alle via de rioolheffing geïnd gelden ook daadwerkelijk aan de riolen worden besteed. Per 31-12-2014 wordt een voorziening riolering gevormd. Zie ook de toelichting hierover in het overzicht reserves en voorzieningen. Om de volledige BR per 31 december 2014 te kunnen overzetten naar een voorziening is het nodig om in deze jaarrekening het resultaat op het product riolen al geheel te verwerken. In eerdere jaren werd dit via resultaatbestemming gedaan.</i> <i>De toelichting is als volgt opgebouwd:</i> <i>1. Toelichting op product 722.00 rioolbeheer</i> <i>2. Toelichting op de mutatie in de BR riolering 2014</i> 1. Toelichting op product 722.00 rioolbeheer. Voordelen: • Onbenutte financiële ruimte voor nieuwe investeringen. Op basis van een herbeoordeling van de in het GRP opgenomen financiële ruimte voor investeringen zal een deel van de onbenutte ruimte komen te vervallen (zie ook de structurele effecten aan het einde van deze toelichting). • Kapitaallasten lopende investerings-kredieten: van een aantal projecten is de uitvoering iets vertraagd. Dit leidt tot eenmalige afschrijvings- en rentevoordelen. • Lagere kosten voor rioolbeheer. • Minder advieskosten.	220.000 41.000 51.000 36.000		I/S I I I
--	--	--	--	---

Nadelen • Hogere doorbelasting van interne loonkosten, vooral door meer uren. • Hogere energie- en telefoonkosten. Saldo diverse overige voor- en nadelen.		55.000	I										
		28.000	I										
	6.000		I										
	354.000	83.000											
2. Toelichting op het mutaties in de BR rioler- ring 2014. Zoals onder “algemeen” al is aangegeven, worden de mutaties in de BR riolering berekend op basis van meerdere (deel)producten. Op basis van de begroting 2014 (incl. wijzigingen) heeft reeds een onttrekking uit de bestemmings-reserve riolering plaatsgevonden van € 536.938. Het werkelijke verschil tussen de lasten en de baten voor riolen bedraagt € 223.522 (per salso hogere lasten) dus een verschil van € 313.416 met de onttrekking uit de reserve. Om het neutrale effect te bereiken heeft daarom in deze jaarrekening een toevoeging aan de BR plaatsgevonden van € 313.416. Deze mutatie vloeit voort uit de volgende exploitatievoordelen: <table><tr><td>• Beheerskosten</td><td>€ 42.589</td></tr><tr><td>• Lagere kapitaallasten</td><td>€ 41.499</td></tr><tr><td>• Resterende financiële ruimte:</td><td>€ 219.755</td></tr><tr><td>• Hogere netto rioolheffing:</td><td>€ 9.573</td></tr><tr><td>Totaal:</td><td>€ 313.416</td></tr></table>	• Beheerskosten	€ 42.589	• Lagere kapitaallasten	€ 41.499	• Resterende financiële ruimte:	€ 219.755	• Hogere netto rioolheffing:	€ 9.573	Totaal:	€ 313.416			
• Beheerskosten	€ 42.589												
• Lagere kapitaallasten	€ 41.499												
• Resterende financiële ruimte:	€ 219.755												
• Hogere netto rioolheffing:	€ 9.573												
Totaal:	€ 313.416												

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

Uitgangspunt is dat alle voor- en nadelen met betrekking tot het product riolen worden toegevoegd of onttrokken aan de bestemmingsreserve riolering (en vanaf 2015 een voorziening). Voor de begroting is dit budgettair neutraal. Voor- of nadelen hebben een effect op de tarieven voor de rioolheffing. Via de bestemmingsreserve/voorziening vindt een egalisatie van de tarieven plaats.

Het GRP 2013-2018 is de basis voor de investeringsramingen. In 2014 heeft een herbeoordeling plaatsgevonden van de benodigde kredieten. Dit heeft ertoe geleid dat voor de jaarschijven 2013 en 2014 er uitsluitend financiële ruimte wordt vastgehouden op basis van onderbouwde plannen. Dit leidt ertoe, dat er aan investeringen wordt geschrapt: € 1.433.000. Dit betekent een vrijval van kapitaallasten vanaf 2015 van € 94.000.

Deze voordelen kunnen voor het eerst worden verwerkt in een tariefsaanpassing 2016. Wij zullen de audit-commissie binnenkort nader informeren over de gewijzigde bekostigingssystematiek voor de riolering en de gevolgen voor de kostendekking.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
723.00	Milieu algemeen voordeel € 200.000 Voordelen: Team Vergunningen heeft minder formatie ingezet op milieu algemeen. Daartegenover staat een hogere urenbesteding op andere producten onder andere bestrijding hondenoverlast en handhaving.	200.000		I
		200.000	0	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
723.01	Milieu bedrijven voordeel € 213.000 Voordelen: Team Vergunningen heeft minder formatie ingezet op milieu bedrijven. Daar tegenover staat een hogere urenbesteding op andere producten onder andere bestrijding hondenoverlast en handhaving.	185.000		I
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.	28.000		I
		213.000	0	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
725.00	Baten reinigingsrecht/Afvalstoffenheffing nadeel € 112.000 Nadelen: De raad heeft de tarieven voor de reinigingsheffingen in 2014 niet gewijzigd t.o.v. 2013. Al bekend was dat met ingang van 2015 een groot voordeel zou ontstaan i.v.m. een voordelige aanbesteding van het inzamelen van afval. Om tariefschommelingen te voorkomen zijn de tarieven niet verhoogd.		118.000	I
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.	6.000		I
		6.000	118.000	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
822.04	Bouw- en woningtoezicht voordeel € 203.000 Voordelen: De lagere toerekening van loonkosten Team Veiligheid en Team Vergunningen vloeit voort uit de betere splitsing tussen verhaalbare en niet-verhaalbare interne loonkosten (zie ook de toelichting op product 822.06). Saldo diverse overige voor- en nadelen.	195.000 8.000 203.000	 0	I I

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
822.06	Bouwen en wonen algemeen nadeel € 183.000 Voordelen: De hogere toerekening van loonkosten Team Veiligheid en Team Vergunningen vloeit voort uit de betere splitsing tussen verhaalbare en niet-verhaalbare interne loonkosten (zie ook de toelichting op product 822.04).	 0	183.000 183.000	I I

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

N.v.t.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
830.00	Grondexploitatie nadeel € 13.430.000 Voordelen: Resultaat grondcomplexen (zie paragraaf Grondbeleid).		7.748.000	I

	Uitgaven van de bovenwijkse complexen B012 (Spoorzone), B016 (Afslag 38), B017 (Nieuwe Aamsestraat). Dit nadeel heeft feitelijk geen gevolgen voor het totale exploitatie- resultaat omdat de lasten worden onttrokken aan een bestemmingsreserve via functie 980.00 (mutaties reserve). Op 980.00 staat een niet geraamde onttrekking (€ 5.686.000 voordeel).		5.686.000	I
	Saldo diverse overige voor- en nadelen.	4.000		I
		4.000	13.434.000	
	<i>Een uitgebreidere toelichting op het resultaat van de grondexploitatie (GREX) is te vinden in de Paragraaf Grondbeleid.</i>			

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

N.v.t.

Paragrafen

Paragraaf Lokale lasten

1. Inleiding

Deze paragraaf biedt inzicht in het beleidskader rond de lokale belastingen en heffingen, de soorten belastingen en heffingen, het kwijtscheldingsbeleid en de lokale lastendruk.

2. Wet waardering onroerende zaken

Beleidskader

Wet waardering onroerende zaken.

Voor 2014 relevante zaken

Bij de vaststelling van de OZB-tarieven voor 2014 is rekening gehouden met de gedaalde waarden van de onroerende zaken. De waarden van woningen zijn in de periode van 1 januari 2012 tot 1 januari 2013 met gemiddeld 5,01% gedaald. De waarden van niet-woningen zijn in die periode gemiddeld met 6,1% gedaald.

3 Soorten lokale belastingen en heffingen

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Beleidskader

Verordening onroerende-zaakbelastingen gemeente Overbetuwe 2014.

Voor 2014 relevante zaken

Eind februari 2014 zijn de waardebeschikkingen verzonden met de WOZ-waarden naar de waardeprijddatum 1 januari 2013. Het beleid is, dat de uitkomsten van de nieuwe waarderingen niet van invloed zijn op de OZB-opbrengst. Een daling van de economische waarden leidt om die reden tot een verhoging van de OZB-tarieven. En omgekeerd. De OZB-tarieven zijn, naast de hiervoor vermelde aanpassing i.v.m. de waardeontwikkeling, trendmatig verhoogd met 1,5%. De totale OZB-opbrengst 2014 bedraagt € 6.532.470.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht

Beleidskader

Artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en de Verordening reinigingsheffingen gemeente Overbetuwe 2014. Het tarievenbeleid is gebaseerd op een 100% kostendekking.

Voor 2014 relevante zaken

De tarieven 2014 zijn niet verhoogd ten opzichte van de tarieven 2013, omdat rekening is gehouden met een gedeelte van het voordeel dat voortvloeide uit een nieuw contract voor het inzamelen van afval met ingang van 2015.

De tarieven zijn, gelet op de handhaving van de tarieven 2013 voor 2014, gebaseerd op een kostendekkingspercentage van 96,9%. De nacalculatie laat een dekkingspercentage zien van 94,5%.

Rioolheffing

Beleidskader

Verordening rioolheffing gemeente Overbetuwe 2014 en het Gemeentelijk Rioleringsplan Overbetuwe 2013-2017 (GRP).

Voor 2014 relevante zaken

De tarieven 2014 zijn niet gewijzigd ten opzichte van de tarieven 2013. De gemeenteraad heeft in 2013 het nieuwe GRP vastgesteld waarin is uitgegaan van een gelijkblijvende rioolheffing van 2014 tot en met 2016 en een jaarlijkse tariefverhoging van 3,2% met ingang van 2017.

Het begrote nadelige saldo 2014 (incl. begrotingswijzigingen) bedraagt € 536.938. Dit bedrag is onttrokken aan de bestemmingsreserve riolering. Uit de jaarcijfers blijkt een werkelijk tekort van € 223.521. Het verschil van € 313.417 is (in afwijking van andere jaren) via de exploitatie weer toegevoegd aan de reserve. De kostendekking is op begrotingbasis én in werkelijkheid dus lager dan 100%.

I.v.m. de juiste toepassing van de BBV-voorschriften (begrotings- en verantwoordingsvoorschriften) is het saldo van de bestemmingsreserve per 31-12-2014 omgezet naar een voorziening riolering.

Hondenbelasting

Beleidskader

Verordening hondenbelasting gemeente Overbetuwe 2014.

Voor 2014 relevante zaken

De tarieven 2014 zijn aangepast aan het voorstel in de Heroverwegingsnota 2012. De tarieven, met uitzondering van het kenneltarief, zijn met ingang van 2013 jaarlijks extra verhoogd met 5% voor de 1^e hond en volgende honden tot en met 2016. Er is geen verschil in verhoging voor binnen of buiten de bebouwde kom. Inmiddels is besloten dat in 2016 geen extra verhoging meer zal plaatsvinden voor de 1^e hond en volgende honden.

De opbrengst van de hondenbelasting is door een toename van het aantal honden gestegen naar € 265.000 (afgerond).

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Beleidskader

Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Kwijtscheldingsregeling gemeente Overbetuwe 2014.

Voor 2014 relevante zaken

In de Heroverwegingsnota 2012 is voorgesteld om voor 2013 en volgende jaren alleen nog maar kwijtschelding te verlenen voor het vaste bedrag afvalstoffenheffing en niet meer voor het variabele bedrag (aantal ledigingen van maximaal 9 maal GFT en 15 maal restafval) van de afvalstoffenheffing.

Door de economische crisis zijn er in 2014 meer aanvragen kwijtschelding ingediend en verleend. Ten opzichte van 2013 zijn er ongeveer 30 aanvragen meer gehonoreerd.

Leges

Beleidskader

Legesverordening gemeente Overbetuwe 2014 en de tarieventabel leges 2014.

Het tarievenbeleid is gebaseerd op een 100% kostendekking.

Voor 2014 relevante zaken

De legestarieven zijn trendmatig verhoogd met 1,5%. Met ingang van 1 augustus 2014 zijn o.a. de tarieven voor bouwleges verhoogd in verband met de kostendekkendheid.

Precariobelasting

Beleidskader

Verordening precariobelasting gemeente Overbetuwe 2014 en Verordening op de heffing en invordering van precariobelasting ter zake van buizen, kabels, draden of leidingen gemeente Overbetuwe 2014.

Voor 2014 relevante zaken

De tarieven voor precariobelasting zijn trendmatig verhoogd met 1,5%.

In de Kadernota 2015 is vastgelegd dat er precariobelasting geheven gaat worden op kabels en leidingen. In 2014 is er al voor € 747.000,- (afgerond) aan precariobelasting opgelegd. Voor 2015 wordt er uitgegaan van een voorlopige belastingopbrengst van € 800.000,-.

4. Overzicht belastingopbrengsten 2014

Omschrijving	Werkelijk 2012	Werkelijk 2013	Begroot 2014	Werkelijk 2014
OZB gebruikers	757.060	834.121	820.900	813.589
OZB eigenaren	5.425.813	5.606.052	5.730.783	5.718.880
Afvalstoffenheffing/reinigingrecht	3.802.661	3.732.374	3.754.091	3.760.395
Rioolheffing	3.738.262	3.672.826	3.684.311	3.690.579
Hondenbelasting	234.704	249.661	259.633	265.657
Kwijtschelding	- 246.884	- 280.841	- 225.000	- 218.814
Precariobelasting	31.514	29.143	32.570	778.699
Totaal	13.743.130	13.843.336	14.057.288	14.808.985

Omschrijving	Opbrengst per object	Totaal 2014 in %	Opbrengst per inwoner	Totaal 2014 in %
basis	21.932		46.658	
OZB gebruikers	€ 37,10	5,5%	€ 17,44	5,5%
OZB eigenaren	€ 260,76	38,6%	€ 122,57	38,6%
Afvalstoffenheffing/reinigingrecht	€ 171,46	25,4%	€ 80,59	25,4%
Rioolheffing	€ 168,27	24,9%	€ 79,10	24,9%
Hondenbelasting	€ 12,11	1,8%	€ 5,69	1,8%
Kwijtschelding	- € 9,98	-1,5%	- € 4,69	-1,5%
Precariobelasting	€ 35,51	5,3%	€ 16,69	5,3%
Totaal	€ 675,23	100,0%	€ 317,39	100,0%

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in:

- enerzijds de financiële risico's die de gemeente loopt en
- anderzijds de financiële buffer die de gemeente achter de hand heeft om deze risico's op te vangen. Dit laatste wordt ook wel de weerstandscapaciteit genoemd.

Weerstandsvermogen = de verhouding tussen de risico's en de weerstandscapaciteit.

Risico's zijn gebeurtenissen:

- waarvan niet zeker is dat deze gaan plaatsvinden en
- waarvan de kosten nagenoeg niet zijn in te schatten.

Deze risico's moeten worden vermeld in deze paragraaf.

Voorbeelden: bodemvervuiling, juridische procedures, niet verzekerde schade, etc.

Het is op basis van de begrotingsvoorschriften niet toegestaan om hiervoor een financiële voorzieningen te treffen. Dat mag alleen voor:

- gebeurtenissen die zeker gaan plaatsvinden en
- waarvan de financiële consequenties redelijk zijn in te schatten.

Voorbeeld: voorziening groot-onderhoud gebouwen, verwachte tekorten grondexploitatie o.b.v. actuele exploitatieberekeningen, e.d.

Weerstandscapaciteit: bestaat uit middelen en mogelijkheden om financiële risico's op te vangen. Daarbij kan worden gedacht aan reserves, onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien.

Voor een gezonde financiële positie van de gemeente is het van belang dat de financiële risico's goed in beeld zijn en er voldoende financiële buffers zijn om die risico's op te vangen.

Voor een zuivere bepaling van het weerstandsvermogen wordt er in deze paragraaf onderscheid gemaakt in:

- **eenmalig weerstandsvermogen:**
de verhouding tussen incidentele financiële risico's en eenmalige weerstandscapaciteit
- **structureel weerstandsvermogen:**
de verhouding tussen risico's met structurele financiële gevolgen en structurele weerstandscapaciteit

Paragraaf in één oogopslag

In de begroting 2015 hebben we voor het eerst een zeer beknopte samenvatting gegeven van deze paragraaf. Die lijn zetten we voort in deze jaarstukken op minder dan een half A-viertje.

I. Eenmalig weerstandsvermogen

Verhouding tussen:

- eenmalige risico's € 7,4 miljoen
- eenmalige weerstandscapaciteit (voornamelijk AR) € 3,4 miljoen

Uitgedrukt in een percentage: 46%.

In de jaarrekening 2013 was dit nog 59%, op basis van € 11,1 miljoen risico's en € 6,6 miljoen incidentele weerstandscapaciteit. Een positief effect betreft de verlaging van de gekwantificeerde risico's (van € 11,1 naar € 7,4 miljoen). Daar tegenover staat een verlaging van de eenmalige weerstandscapaciteit. Deze daalt van € 6,6 naar € 3,4 miljoen. Dit wordt echter voor een groot deel veroorzaakt door de stille reserves. Bij de incidentele weerstandscapaciteit in de jaarrekening 2013 was namelijk nog € 1,8 miljoen aan stille reserves meegenomen, deze zijn nu op pm geraamd (zie toelichting in paragraaf 3.2).

Het eenmalige weerstandsvermogen kwalificeren wij als: nog niet voldoende en reden tot waakzaamheid en terughoudendheid met het aangaan van nieuwe verplichtingen. In de Kadernota 2016 geven wij een nadere toelichting op de verwachte meerjarige ontwikkeling van de Algemene Reserve. Verder zullen wij in de kadernota 2016 de tussenstand van de resultaten van het "stappenplan verbetering positie algemene reserve" toelichten.

II. Structureel weerstandsvermogen

Verhouding tussen:

- structurele risico's € 0,8 miljoen
- structurele weerstandscapaciteit € 0,9 miljoen + pm

Verwacht wordt dat het tekort van het geactualiseerde meerjarenperspectief van € 0,8 miljoen gecompenseerd kan worden met in de Kadernota 2016 op te nemen voorstellen tot extra financiële ruimte en overige dekkingsmiddelen. Daarom kwalificeren wij in deze jaarrekening het structurele weerstandsvermogen als: voldoende.

2. Verbeteringen in deze paragraaf

In o.a. de paragraaf bij de jaarrekening 2013 (opgesteld eind maart 2014) zijn al veel verbeteringen doorgevoerd en toegelicht. Wij herhalen deze hier niet.

Uiteraard zal stapsgewijs verder worden gewerkt aan verbetering van risicobeheersing en zullen wij u hierover in o.a. de voortgangsrapportages van de P&C-cyclus rapporteren.

3. Incidenteel weerstandsvermogen

3.1 Incidentele financiële risico's

A. Grote projecten, niet zijnde specifiek (alleen) grondexploitatie

De gemeente heeft de volgende grote projecten in voorbereiding:

- Spoorzone/Ontsluiting Heinz
- Elst Zuid Oost
- Aanpassingen huisvesting
- Elst Centrum
- MTC-panden
- Ontsluiting Park 15
- Nieuwe Aamsestraat (voorheen Intratuin)

Uit onderstaande beschrijving zal blijken dat voor nagenoeg alle eenmalige risico's van deze projecten voorzieningen zijn gevormd en/of de risico's inmiddels op andere wijze voldoende zijn ingedekt. De tekst is toch –in geactualiseerde zin– gehandhaafd zodat u inzicht heeft in de actuele stand van zaken en de ontwikkelingen (t.o.v. de paragraaf weerstandsvermogen bij de begroting 2015) van deze belangrijke projecten kunt volgen.

Spoorzone/Ontsluiting Heinz

In het project Spoorzone worden de volgende onderdelen gerealiseerd: de eerste fase van het 3^e spoor vanuit Tiel en benodigde perronaanpassingen en -toegangen, de snelverkeerstunnel voor hulpdiensten, bus- en autoverkeer, de langzaamverkeerstunnel en nieuwe fietsenstallingen. De realisatie van het spoor en de perronaanpassingen zijn c.q. worden uitgevoerd in opdracht van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. De gemeente Overbetuwe is opdrachtgever naar ProRail voor de snel- en langzaamverkeerstunnel en fietsenstallingen.

Als gevolg van de snelverkeerstunnel zal het bedrijf H.J. Heinz een nieuwe ontsluiting aan de zuidzijde van het perceel krijgen zodat vrachtverkeer niet meer door het centrum rijdt.

Voor de gemeentelijke netto investeringen van de snel- en langzaamverkeerstunnel en fietsenstallingen is – na aftrek van de beschikbare subsidies – een afzonderlijke bestemmingsreserve "Spoorzone" gevormd. Op 21 mei 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met de projectovereenkomst met ProRail voor het maken, beheren en instandhouden van de tunnelinfrastructuur en een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld (voor de netto investeringskosten). Via de 7e begrotingswijziging 2014 heeft de raad op 28 oktober 2014 ingestemd met een kredietverhoging tot de bruto investeringskosten van € 22,1 miljoen. Dit is gedaan omdat de betalingen voor beide tunnels aan ProRail om praktische en administratieve redenen volledig via de gemeente lopen en daarmee dan ook de bijdrage van de Stadsregio aan de tunnels.

De snel- en langzaamverkeerstunnels zijn in 2014 door ProRail aanbesteed. De aanbesteede bouw- som levert op dit moment een voordeel op binnen het totale investeringsbudget en krediet. Omdat de uitvoering nog geruime tijd duurt en in een complexe stationsomgeving plaatsvindt, is ervoor gekozen om op voorhand het beschikbare totaalbudget ongewijzigd te laten. De uitvoering van de beide tunnels start in 2015 met een verwachte oplevering in december 2016.

De zuidelijke ontsluitingsweg voor HJ Heinz is in 2014 op onderdelen gerealiseerd en wordt in 2015 afgerond. Het beschikbare investeringsbudget zal daarbij volledig benut worden, waarbij opgetreden meerkosten gedekt kunnen worden door de post "onvoorzien" binnen het krediet Spoorzone.

Onderdeel van de dekking Spoorzone is een bijdrage "Spoorse Doorsnijding" van € 8,1 miljoen van het ministerie van I&M. Voor de subsidiebeheersing is met I&M in 2014 de actuele stand van zaken en voortgang besproken. Van de provincie Gelderland is in juli 2014 de definitieve subsidiebeschikking ontvangen van € 7,9 miljoen.

Eind 2014 hebben gemeente en ProRail ten behoeve van de realisatie van de langzaamverkeerstunnel een tijdelijke overweg aangelegd. Daarnaast is in 2014 begonnen met de voorschotbetalingen aan ProRail voor de realisatie van beide tunnels. Het saldo van uitgaven en inkomsten – ontvangen subsidies/bijdragen – over 2014 wordt gedekt uit de bestemmingsreserve Spoorzone. Deze wordt hierdoor verlaagd van € 5,8 miljoen naar € 1,7 miljoen per ultimo 2014.

In deze paragraaf wordt voor dit project geen afzonderlijk financieel risico opgenomen.

Elst Zuid Oost

Voor dit gebied proberen wij meer samenhang aan te brengen tussen de diverse in dit plangebied al gestarte en nog te starten projecten. Voor de realisering van die projecten is in totaal € 5,9 miljoen subsidie beschikbaar. Hiervan is € 4,2 miljoen door de provincie toegekend. Voorwaarde hierbij is dat de gemeente ook in de omvang van € 4,2 miljoen bijdraagt in de realisering van deze projecten.

Om voor de definitieve bijdrage in aanmerking te komen dienen de werkzaamheden voor 31-05-2015 (voor EFRO voor 1-8-2015) te zijn afgerond. De aanvullende EFRO-subsidie ad. €1,714 miljoen is in juli 2013 toegekend.

De middelen van deze co-financiering zijn al gereserveerd en dit project vormt geen risico meer.

Elst Centrum

Via jaarschijf 2012 van het PNL 2012-2015 is voor een deel van dit plan € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld. Via het PNL 2013-2016 is vervolgens een aanvullend bedrag gevraagd van € 4,06 miljoen. Bij het vaststellen van de begroting 2013 is door de raad een amendement aangenomen dat het taakstellende budget voor de herinrichting (na aftrek van een bijdrage uit het GRP) maximaal € 3,0 miljoen mag bedragen. In jaarschijf 2013 van het PNL was € 0,5 miljoen opgenomen. De resterende € 2,5 miljoen is opgenomen in jaarschijven 2014 (€ 1,25 miljoen) en 2015 (€ 1,25 miljoen) van het PNL 2014-2017. Alle bedragen zijn door de raad beschikbaar gesteld. Op basis van recente aanbestedingen verwachten wij de uitvoering binnen de beschikbare middelen te kunnen realiseren.

MTC

In juni 2011 zijn alle participanten in het MTC bestuurlijk akkoord gegaan met de voorgestelde afkoopsom ter compensatie van de nadelen op het verworven onroerend goed. Onze gemeente kon daardoor de boekwaarde van onroerende MTC goederen verlagen met afgerond € 2,6 miljoen. Alle MTC panden zijn door de plaatsgevonden transactie tevens in volledig eigendom gekomen van de gemeente Overbetuwe. Inmiddels zijn zeven panden verkocht (19% onder de taxatiewaarde). De boekwaarde van de resterende 2 panden en 1 kavel komt overeen met de taxatiewaarde van deze panden per eind 2010.

Inmiddels heeft er een verdere waardedaling plaatsgevonden. Op basis van de huidige inzichten is in de jaarrekening 2014 de hiervoor beschikbare voorziening van € 1.321.000 opgehoogd met € 125.000 tot € 1.446.000.

In deze paragraaf wordt voor dit project daarom geen afzonderlijk financieel risico opgenomen.

Ontsluiting Park 15 (voorheen Betuws Bedrijvenpark)

Overbetuwe draagt in financiële zin bij aan een goede verkeerskundige ontsluiting van Park 15. Om dat goed te regelen, is een bestemmingsreserve afslag 38 gevormd ter grootte van € 4,5 miljoen. Daarmee is dat ingeschatte risico voorlopig voldoende afgedekt.

Momenteel wordt onderzocht welke zakelijke zekerheden de ontwikkelaar dient af te geven, zodat de gemeente ervan verzekerd is dat de gemaakte (plan)kosten geïnd kunnen worden bij de ontwikkelaar. Indien deze zekerheden niet afgegeven kunnen worden, loopt de gemeente een groot risico. Voorlopig is hiervoor nog geen afzonderlijke risicopost opgenomen (valt voorlopig binnen de algemene risicopost van € 5 miljoen).

Nieuwe Aamsestraat (v/h Intratuin)

Intratuin heeft in maart 2012 een nieuw tuincentrum geopend nabij de afslag van de A325, tegenover de oude locatie. In de vastgestelde exploitatieovereenkomst is geregeld, dat de gemeente zal zorgdragen voor de aanleg van een rotonde. Die rotonde regelt onder andere de verkeersafwikkeling van en naar het nieuwe tuincentrum. Bij de visieontwikkeling Elst Zuidoost is besloten tot reconstructie van de Nieuwe Aamsestraat tussen de afslag A325 en Pascalweg voor een toekomstvastе inrichting en bereikbaarheid Elst Zuidoost; de aansluiting Intratuin is hierin meegenomen. De kosten

hiervan bedragen (na aftrek van subsidies en bijdragen) € 725.000 en worden ten laste gebracht van de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen.

Aan de toegekende subsidies (Provinciale € 850.000 en EFRO € 575.000 + € 639.000) zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- Voor de EFRO-subsidie dient de bestemmingsplanprocedure voor 1-9-2014 te zijn afgerond.
- Voor de Provinciale subsidie dienen de werkzaamheden voor 31-5-2015 te zijn afgerond en de betreffende werkzaamheden m.b.t. de EFRO-subsidies voor 1-8-2015.

Aan de eerste voorwaarde is inmiddels voldaan. De bestemmingsplanprocedure is afgerond en het bestemmingsplan is onherroepelijk. De tweede voorwaarde is nog steeds (ongewijzigd) van kracht. Voor dit project is in deze paragraaf geen afzonderlijk risico opgenomen.

B. Grondexploitatie algemeen

Voor de grondcomplexen is (m.i.v. de paragraaf bij de jaarrekening 2013) een gewogen risicoanalyse opgesteld. De herziene gewogen risicobedragen per 31-12-2014 van de actieve en passieve (in exploitatie en nog in exploitatie te nemen) complexen over de periode 2014-2020 bedragen in totaal afgerond **€ 1,9 miljoen**.

Tijdens het boekjaar vindt monitoring plaats van alle gewogen risicoanalyses uit het oogpunt van risicobeheersing en planoptimalisatie.

C. Overige eenmalige risicoposten

PPS constructies

Gemeente Overbetuwe werkt met een aantal marktpartijen binnen de GEM Westeraam samen aan de realisatie van de wijk Westeraam waarin 2.350 woningen worden gebouwd. Nagenoeg alle gronden zijn bij de gemeente ingebracht en worden naarmate het plan vordert overgedragen aan GEM Westeraam. Tot het moment dat alle gronden zijn overgedragen, draagt de gemeente hiervoor de financiële risico's. Bij het schrijven van deze paragraaf is de waarde van bedoelde gronden afgenomen tot afgerond € 2,3 miljoen. Per 1-1-2014 zijn afgerond 2.000 van de geplande 2.350 kavels verkocht. In het voorjaar van 2014 is de jaarlijks geactualiseerde grondexploitatieberekening gepresenteerd. Eén van de uitgangspunten daarbij was dat de looptijd is verlengd van 2017 naar 2020. De extra kosten die daarmee gemoeid zijn, worden opgevangen door de afkoopsom van de "tunnel Parklaan".

Bij de afwikkeling van de GEM Westeraam dient het gemeentelijke aandeel voor de verplaatsing van de Duivensportvereniging ad.€ 480.000 aan de GEM Westeraam te worden betaald.

Omdat deze kosten niet gedekt kunnen worden uit het positieve saldo van de grondexploitatie, komen deze kosten voor rekening van de gemeente. Op basis van het bovenstaande is al in de jaarrekening 2012 een voorziening gevormd van € 480.000, waarmee het financiële risico is afgedekt.

Garantieverplichtingen

	(x € 1 miljoen)
Stichtingen, verenigingen e.d.	9,2
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)	48,2
Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)	164,5
Stichting Waarborgfonds Sport (SWS)	0,2
Particulieren (voormalige gemeentegaranties)	16,9
Totaal	239,0

Het totaalbedrag aan garanties is ten opzichte van de laatst opgestelde paragraaf bij de begroting 2015 afgenomen met afgerond € 6 miljoen, voornamelijk door afname van het totaalbedrag van garanties Waarborgfonds Eigen Woningen.

Het overgrote deel van de garanties heeft betrekking op garanties voor eigen woningen. Voor garanties vanaf 1-1-2011 loopt de gemeente hiervoor geen concreet risico meer. Dat geldt ook voor de garanties aan particulieren, waarvoor het risico in het verleden is afgekocht.

Voor de overige garanties loopt de gemeente een secundair of tertiair risico. Dat betekent dat de gemeente pas in tweede of derde instantie wordt aangesproken. Het is nog steeds verantwoord er vanuit te gaan dat er de komende jaren geen substantieel beroep zal worden gedaan op de door de gemeente verstrekte garanties of afgegeven achtervang.

Presikhaaf Bedrijven

De gemeente Overbetuwe is op basis van de verdeling van de GR-bijdrage voor het jaar 2014 voor ca. 6,7% risicodragend. Door het ontbreken van enig weerstandsvermogen bij Presikhaaf zijn aanvullende gemeentelijke bijdragen in de komende jaren onvermijdelijk. Hierop heeft de raad inmiddels geanticipeerd via een aangenomen amendement bij de begrotingsbehandeling 2013. Op basis hiervan is in de Najaarsnota 2013 voor Presikhaaf een bestemmingsreserve gevormd die in 2013 t/m 2015 stapsgewijs wordt opgebouwd met € 0,5 miljoen per jaar ten laste van de algemene reserve.

Het tekort in 2014 is uitgekomen op ca. € 9.974.000. Dit betekent voor Overbetuwe een extra bijdrage van € 665.300. Bij de tussentijdse rapportages in 2015 zal nader worden bekeken of een aanvullende storting in de bestemmingsreserves noodzakelijk is. Op de wat langere termijn (vanaf 2016) zal er op basis van de huidige inzichten sprake zijn van een structurele bijdrage in het tekort. In de Programmabegroting 2015 is hiermee nog geen rekening gehouden. Dit zal wel een plek gaan krijgen in de Kadernota 2016

Brandbestrijding en hulpverlening bij rampen

In het geval van incidenten op “rampschaal” kan de gemeente worden geconfronteerd met flinke financiële aanspraken. Daarbij moet worden gedacht aan herstelwerkzaamheden, opvang, begeleiding en compensatie van schade.

Eventuele kosten kunnen in eerste instantie worden opgevangen met de algemene post van € 5 miljoen (zie totaaloverzicht).

Juridische procedures ruimtelijke plannen e.d.

De mogelijkheid bestaat dat aan de algemene reserve middelen moeten worden onttrokken om een of meerdere langsepende (ruimtelijke) kwesties voor de gemeente tot een goed eind te kunnen brengen. Hiervoor nemen wij een risicobedrag op van **€ 0,5 miljoen**.

Opvang rekeningstekorten

De gemeente heeft geen afzonderlijke bestemmingsreserve om eventuele rekeningstekorten op te vangen. Ook kan het zijn dat er zich bij de grote projecten in de toekomst toch nog onverwachte aanvullende tekorten voordoen, ondanks de getroffen voorzieningen en ingeschatte risico's in deze paragraaf. In de lijn van voorgaande jaren wordt voor bovenstaande risico's één algemene post opgenomen van **€ 5 miljoen**.

Recapitulatie incidentele financiële risico's

	(x € 1 miljoen)
A. Grote projecten, niet zijnde specifiek (alleen) grondexploitatie	0,0
B. Grondexploitatie algemeen (gewogen risicoanalyse)	1,9
C. Overige eenmalige risico's	
Juridische procedures	0,5
Algemene stelpost rekeningstekort, e.d.	5,0
Totaal eenmalige financiële risico's	<u>7,4</u>

Belangrijke wijziging in eenmalige risico's t.o.v. de vorige paragraaf (bij de begroting 2015 € 9,6 milj):

- verlaging gewogen risicobedrag grondexploitatie met € 1,7 miljoen door extra stortingen in de voorzieningen grondexploitaties.
- geen risico van € 0,5 miljoen meer opgenomen voor project Elst Centrum vanwege recente aanbestedingen.

3.2 Omvang incidentele weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is de verwachte ontwikkeling van de beschikbare weerstandscapaciteit weergegeven in drie in de tijd opeenvolgende P&C-documenten.

Ontwikkeling weerstandscapaciteit maart 2014 / 2015 (x € 1.000)			
	Jaarrekening 2013 (maart 2014)	Begroting 2015 (sept. 2014)	Jaarrekening 2014 (maart 2015)
Incidentele weerstandscapaciteit			
A. Algemene reserve			
• Werkelijk saldo 31-12-2013	4.754		
• Geraamd saldo per 1-1-2015 (=31-12-2014)		6.802	
• Werkelijk saldo per 31-12-2014			3.402
B. Stille reserves in:			
• gemeentelijk woningbezit	200	200	pm
• aandelenkapitaal BNG	1.100	1.100	pm
• grondeigendom (niet zijnde grondbedrijf)	500	500	pm
Totale incidentele weerstandscapaciteit	6.554	8.602	3.402

Toelichting op de berekening van de incidentele weerstandscapaciteit en de algemene reserve

A. Algemene reserve

Bij de berekening van de omvang van de algemene reserve wordt met ingang van de jaarrekening 2013 geen rekening meer is gehouden met toekomstige toevoegingen aan die reserve. Het advies van de accountant bij de Jaarrekening 2012 was namelijk om in de prognose van de ontwikkeling van de algemene reserve voortaan geen rekening meer te houden met toekomstige opbrengsten (winsten) van grondcomplexen.

B. Stille reserves

Door de accountant zijn bij de jaarrekening 2013 ook opmerkingen gemaakt over de stille reserves. Volgens de accountant kan het bedrag aan stille reserves (€ 1,8 mln.) pas worden geëffectueerd bij realisatie van een aantal besluiten c.q. acties die niet direct tot een financieel resultaat leiden (bijv. aandelenverkoop BNG). De directe vrije beschikking van deze posten is dus onzeker. In de begroting 2015 hebben wij dat onderdeel nog ongewijzigd gehandhaafd als een soort stelpost. In deze jaarrekening 2014 hebben we geen bedrag meer opgenomen, maar de stille reserves 'pm' geraamd. Er zijn beslist stille reserves, maar op dit moment is er geen totaaloverzicht en/of geen onderbouwing.

3.3 Conclusie incidentele weerstandsvermogen

Uit deze paragraaf is op te maken dat de verhouding tussen de gekwantificeerde eenmalige financiële risico's van € 7,4 miljoen en de incidentele weerstandscapaciteit van € 3,4 miljoen **46%** bedraagt. Het eenmalige weerstandsvermogen kwalificeren wij als: nog niet voldoende en reden tot waakzaamheid en terughouden met het aangaan van nieuwe verplichtingen. In de Kadernota 2016 geven wij een toelichting op de verwachte meerjarige ontwikkeling van de Algemene Reserve.

4. Structureel weerstandsvermogen

4.1 Afbouw structurele risico's

In de paragraaf bij de Jaarrekening 2013 hebben wij toegelicht dat we al een aantal structurele risico's bewust hebben afgebouwd en beperkt (o.a. toerekening loonkosten aan grondexploitatie, meer veilige raming uitkering WWB, etc.). Deze acties tot het terugbrengen van de structurele risico's zullen wij hier niet opnieuw toelichten. Wel hebben dergelijke acties onze voortdurende aandacht.

4.2 Structurele risico's

Dit zijn risico's waaruit structurele financiële consequenties kunnen voortvloeien.

Als start van dit onderdeel wijzen wij erop dat het meerjarenperspectief bij de begroting nog een structureel tekort aangaf van € 1,2 miljoen in 2018. Op basis van een geactualiseerd meerjarenperspectief in de aanloop naar de Kadernota 2016 is –als eerste indicatie– een lager tekort geraamd van ruim € 0,8 miljoen t/m 2019. Wij verwachten dat dit tekort meer dan volledig kan worden opgelost door een pakket van maatregelen, waarvan wij er enkele noemen:

- Verlaging structurele financiële ruimte in het PNL
- Structurele verhoging inkomstenraming precariobelasting nutsbedrijven
- In de aanloop naar de Kadernota wordt er een inventarisatie gehouden van:
“inkomstenverhogende/kostenverlagende maatregelen met zo weinig mogelijk nadelige gevolgen voor het beleid/de inwoners, etc.”
Harde financiële voordelen worden dan verwerkt in de Kadernota 2016. Hierbij zal ook aandacht worden besteed aan een mogelijke verlaging van de rentepercentages.

Onderstaand vermelden wij de volgende risico's met een structureel karakter.

De drie grote decentralisaties

In de begroting 2015 hebben wij een toelichting gegeven op de grote structurele risico's die kunnen voortvloeien uit de omvangrijke nieuwe taken die de gemeente per 1-1-2015 erbij heeft gekregen op basis van de drie decentralisaties. Wij gaven daarbij aan dat dit een groot structureel financieel risico vormt, waarvan de omvang op dat moment niet was te kwantificeren.

Kwantificeren van dit structurele financiële risico is nog steeds moeilijk, maar er komt op de diverse onderdelen al wel wat meer inzicht in de omvang van de geldstromen. Ook is inmiddels bekend geworden dat de overstap naar de objectieve verdeelmodellen voor de bijdragen van het rijk aan de gemeente voor Overbetuwe positief zal uitpakken. Helaas is het wel zo dat de overgangsregeling die hierbij zal worden toegepast over een langere periode zal worden uitgesmeerd, zodat de positieve gevolgen ook niet ineens in 2016, maar stapsgewijs zullen doorwerken naar het totale 3D-budget.

Verder is uit de jaarstukken 2014 gebleken dat er per saldo een aanzienlijk overschot is de producten die vanaf 2015 deel uitmaken van bovenvermeld budget. Dat overschot zal als buffer in de algemene reserve worden geoormerkt als buffer voor de opvang van eventuele toekomstige nadeel binnen het sociale domein.

Door bovengeschetste ontwikkelingen is er wel sprake van wat meer financiële opvang-mogelijkheden voor nadelen binnen het totale 3D-budget en komt er wat meer grip op het geheel. In deze financiële paragraaf volstaan wij met deze toelichting en nemen wij geen afzonderlijk structureel risico op voor dit onderdeel.

Samenwerking op diverse taakgebieden

De accountant heeft eerder gevraagd aandacht te besteden aan het in beeld brengen van risico's bij samenwerkingsverbanden. In de paragraaf bij de jaarrekening 2013 is dat gebeurd.

Zuiver vanuit het financiële oogpunt bezien -dus los van inhoudelijke voordelen- heeft de al dan niet vrijwillige samenwerking met andere gemeenten tot nu toe geleid tot (voorlopige) financiële nadelen en verhoging van financiële risico's o.a. wegens niet door te belasten overheadkosten. Zoals ook geconcludeerd in de begroting 2014, vloeien uit de diverse nieuwe samenwerkingsvormen eenmalige en structurele financiële consequenties en risico's voort.

Wat betreft de structurele risico's speelt ook nog het volgende. Gemeente Overbetuwe hanteert -in tegenstelling tot veel andere gemeenten- voor de eigen begroting al jaren de nullijn; dus geen verhogingen wegens areaaluitbreiding en prijsstijgingen. Op het moment dat taken uit handen gegeven worden aan samenwerkingsverbanden, e.d., bepaalt Overbetuwe niet meer zelfstandig de begrotingsrichtlijnen voor de betreffende onderdelen, maar worden deze bepaald door "de meerderheid". Min of meer hetzelfde geldt bij structurele uitbesteding van werkzaamheden, waarbij de gemeente gebonden is aan de prijs- en areaalaanpassingen op basis van gesloten contracten.

Zoals u regelmatig heeft kunnen lezen, hechten wij zeer aan samenwerking met andere gemeenten en andere partners, maar stellen wij ons ook zeer kritisch op bij het aangaan van nieuwe samenwerkingsvormen en zeker ook wat betreft de financiële risico's die hieruit kunnen voortvloeien.

Toename aantal uitkeringsgerechtigden

Zoals toegelicht in de uiteenzetting financiële positie bij de begroting 2015 is er meer grip op de financiële consequenties van toename van het aantal uitkeringsgerechtigden. Hierop is voldoende geanticipeerd en dit onderdeel wordt daarom niet meer gezien als groot structureel financieel risico.

Recapitulatie gekwantificeerde structurele financiële risico's

Samenvattend kan alleen als echt te kwantificeren structurele risico (van het eventueel niet kunnen wegwerken van) het saldo van de geactualiseerde meerjarenraming van **€ 0,8 miljoen** genoemd worden (eerste indicatie in aanloop naar de Kadernota 2016).

4.3 Structurele weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is de verwachte **structurele weerstandscapaciteit** in drie opeenvolgende momenten en P&C-documenten weergegeven.

Ontwikkeling structurele weerstandscapaciteit maart 2014/2015 (x € 1.000)			
	Jaarrekening 2013 (maart 2014)	Begroting 2015 (sept. 2014)	Jaarrekening 2014 (maart 2015)
Inkomstenverhogende/kostenverlagende maatregelen	pm	pm	840
Onbenutte belastingcapaciteit	4.600	5.800	pm
Post onvoorzien	53	54	54
Totale structurele weerstandscapaciteit	4.653	5.854	894

Zoals u kunt zien, is de structurele weerstandscapaciteit in deze jaarrekening fors teruggelopen van 5,8 miljoen in de begroting tot afgerond 0,9 miljoen in deze jaarrekening.

Dit heeft voornamelijk te maken met het niet meer opnemen van de zuiver theoretische onbenutte belastingcapaciteit. Zoals wij al hebben opgemerkt in de begroting 2015 vormt die mogelijkheid tot extra belastingverhogingen geen reële optie om structurele risico's op te vangen. Het is namelijk niet reëel om te veronderstellen dat deze gemeente de belastingen, e.d. op de korte termijn met enkele tientallen procenten zal verhogen (naast de reguliere verhogingen van gemiddeld 1,5%). In de kolom jaarrekening is de onbenutte belastingcapaciteit daarom pm geraamd.

4.4 Het structurele weerstandsvermogen en de eindconclusie

Het structurele weerstandsvermogen is, zoals reeds vermeld in de inleiding: de verhouding tussen structurele risico's en structurele weerstandscapaciteit.

De structurele weerstandsratio bedraagt 112% (€ 0,894 structurele weerstandscapaciteit en € 0,8 risico's). Dit kwalificeren wij als: voldoende.

In de Kadernota 2016 geven wij een geactualiseerd beeld van de meerjarenbegroting 2016-2019.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

1. Inleiding

In de openbare ruimte bevinden zich veel zaken die eigendom van de gemeente zijn. Deze eigendommen kunnen als volgt worden ingedeeld:

- infrastructuur: wegen, water en riolering
- voorzieningen: groen, verlichting, sportvelden, speelvoorzieningen
- gebouwen: scholen, sport- en welzijnsaccommodaties, huisvesting gemeente en brandweer

Al deze eigendommen, die ook wel kapitaalgoederen worden genoemd, moeten door de gemeente worden onderhouden.

In deze paragraaf wordt aangegeven waar de afspraken die de gemeenteraad heeft gemaakt over het onderhoud van de kapitaalgoederen, vastliggen. Die afspraken gaan vooral over de kwaliteit van het onderhoud. In deze paragraaf wordt verder informatie gegeven over de bedragen die nodig zijn en in de begroting zijn opgenomen voor die uitvoering van dat onderhoud.

2. Welke afspraken zijn over het onderhoud van de kapitaalgoederen gemaakt?

De gemeenteraad heeft plannen vastgesteld die de uitgangspunten bevatten voor dat onderhoud. Het kwaliteitsplan BOR een goed instrument gebleken om daadwerkelijk de afgesproken kwaliteit in de praktijk te realiseren. Daarentegen is het Rioleringsplan meer een plan dat is gericht op milieu-effecten.

Nog niet in alle plannen zijn eenduidige afspraken vastgelegd over het kwaliteitsniveau van het onderhoud. Toch is de door de raad nagestreefde kwaliteit ook in die gevallen redelijk goed te definiëren en die beoogde kwaliteit is verderop in deze paragraaf ook weergegeven. Bij de actualisering van onderstaande plannen zal het voorgenomen kwaliteitsniveau concreter worden geformuleerd, zodat dit onomstotelijk vaststaat.

Beleidsdocument	Datum vaststelling	Geplande actualisatie ¹
Kwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte	14-12-2010	onbekend
Gemeentelijk Rioleringsplan	20-08-2013	2017
Waterplan Gemeente Overbetuwe	30-09-2008	-
Beleidsplan Openbare Verlichting	30-05-2006	2015
Beheersplan Speelvoorzieningen	23-04-2002	2015
Nota Voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties	26-02-2008	2015
Gemeentelijke accommodaties niet zijnde gebouwen (sportvelden, veldmeubilair, sportinventaris)	28-10-2008	2015

Over de voortgang van de geplande actualisaties merken wij het volgende op:

Kwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte: BOR: heeft geen update gehad in 2014. Voor beheer is het BOR niet heel urgent omdat we nog net alle gewenste niveaus uit het BOR kunnen halen met de huidige beschikbare budgetten.

Beleidsplan Openbare Verlichting; voorbereidingen voor het geactualiseerde plan zijn in voorbereiding i.s.m. gemeente Lingewaard. Wordt in 2015 afgerond.

Beheersplan Speelvoorzieningen: In 2015 wordt gezien of een aanpassing van het plan nodig is.

¹ Het jaartal geeft weer in welk jaar de actualisatie leidt tot een voorstel aan de gemeenteraad.

Nota Voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties: Er is inmiddels een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) met een doorkijk van 40 jaar. Jaarlijks wordt gezien welke werkzaamheden uitgevoerd worden

Gemeentelijke accommodaties niet zijnde gebouwen: Op dit moment zijn we bezig met een nulmeting van de sportvelden en kleedkamers. Deze nulmeting resulteert in een meerjarenplanning.

3. Kwaliteitsniveaus

In het Kwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte is gewerkt met drie kwaliteitsniveaus te weten laag, basis en goed². Deze kwaliteitsniveaus zijn in het hierna opgenomen overzicht uitgewerkt, zodat duidelijk wordt wat eronder wordt verstaan. (Overigens wordt in de CROW-systematiek gewerkt met niveaus A+ tot en met D maar worden vanwege de leesbaarheid van deze paragraaf vertaald in onderstaande kwalificaties Laag, Basis en Hoog.)

Kwaliteitsniveau	Laag	Basis	Hoog
Wettelijke voorschriften	Het onderhoudsniveau voldoet niet of niet geheel aan de minimaal vereiste wettelijke voorschriften	Het onderhoudsniveau voldoet voldoende aan de vereiste wettelijke voorschriften	Het onderhoudsniveau voldoet ruimschoots aan de vereiste wettelijke voorschriften
Duurzaamheid (Vervangingstermijnen)	Door het lage onderhoudsniveau wordt de levensduur van het kapitaalgoed korter dan gebruikelijk	De levensduur is de gebruikelijke vervangingstermijn van het kapitaalgoed	Door het hoge onderhoudsniveau wordt de levensduur van het kapitaalgoed verlengd
Opbouw achterstallig onderhoud	Achterstallig onderhoud komt periodiek voor	Achterstallig onderhoud komt incidenteel voor	Achterstallig onderhoud komt niet voor
Milieu effecten	Het onderhoudsniveau van het kapitaalgoed is zodanig dat in onvoldoende mate efficiënt en zuinig met natuurlijke hulpbronnen wordt omgegaan	Het onderhoudsniveau van het kapitaalgoed is zodanig dat in voldoende mate efficiënt en zuinig met natuurlijke hulpbronnen wordt omgegaan	Het onderhoudsniveau van het kapitaalgoed is zodanig dat in ruime mate efficiënt en zuinig met natuurlijke hulpbronnen wordt omgegaan
Oordeel inwoners (schaal 1,0-10,0)	Score 1,0 - 5,5	Score 5,5 – 7,0	Score 7,1 – 10,0
Veiligheid (objectief)	Door de wijze van onderhoud bestaat een gerede kans op ongelukken	Door de wijze van onderhoud bestaat weinig kans op ongelukken	Door de wijze van onderhoud bestaat een zeer geringe kans op ongelukken

² In de overzichten is het kwaliteitsniveau “goed” gewijzigd in “hoog”.

Gevoelswaarde inwoners (subjectief)	Inwoners ervaren de openbare ruimte (m.b.t. het betreffende kapitaalgoed) als onveilig en onvoldoende leefbaar	Inwoners ervaren de openbare ruimte (m.b.t. het betreffende kapitaalgoed) als voldoende veilig en leefbaar	Inwoners ervaren de openbare ruimte (m.b.t. het betreffende kapitaalgoed) als zeer veilig en leefbaar
Klachten	De gemeente ontvangt veel klachten over het kapitaalgoed	De gemeente ontvangt weinig klachten over het kapitaalgoed	De gemeente ontvangt geen klachten over het kapitaalgoed
Claims	Grote kans op gegronde schadeclaims	Weinig kans op gegronde schadeclaims	Geen kans op gegronde schadeclaims

4. In plannen vastgelegd kwaliteitsniveau van het onderhoud

Naam beleids-/beheersplan	Datum raadsbesluit	Voorgenomen kwaliteitsniveau (laag, basis of hoog)	Gerealiseerd kwaliteitsniveau
Beheersplan Openbare Ruimte	14-12-2010	Wegen Basisniveau Groen Binnen beb. kom: basis/hoog niveau Buiten beb. kom: basisniveau Bedrijventerreinen: basisniveau Straatreiniging Centra, beb. kom: hoog niveau Buiten beb. kom: basisniveau Bedrijventerreinen: basisniveau Openbare verlichting (zie beleidsplan) Straatmeubilair Binnen beb. kom: basisniveau Buiten beb. kom: basisniveau Bedrijventerreinen: basisniveau	Voor dit onderdeel is een nieuw beleidsplan (2014 – 2018) uitgaande van basisniveau opgesteld. Vaststelling in de B&W vergadering van 24 maart 2015 Vaststelling nieuw beleidsplan openbare verlichting in de loop van 2015. Uitgangspunt kwaliteit is basisniveau

Naam beleids-/beheersplan	Datum raads-besluit	Voorgenomen kwaliteitsniveau (laag, basis of hoog)	Gerealiseerd kwaliteitsniveau
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	20-08-2013	Gemeente moet voldoen aan de gemeentelijke watertaken zoals beschreven in de Wet milieubeheer en de Wet op de waterhuishouding. De taken vormen de basis van het GRP 2013-2017. Uitgangspunt bij het opstellen van het GRP is het in stand houden van de huidige voorzieningen, waarbij wordt voldaan aan de wettelijke voorschriften. Het na te streven kwaliteitsniveau kan worden bepaald op "basis".	Basis In 2013 is een nieuw GRP opgesteld en door de raad vastgesteld. Via deze jaarrekening wordt de bekostigings-systeematiek m.b.t. de riolering gewijzigd.
Waterplan gemeente Overbetuwe	30-09-2008	Met de uitvoering van het Waterplan voldoet de gemeente aan de verantwoordelijkheden die voortvloeien uit de Europese Kaderrichtlijn Water (waterkwaliteit) en de afspraken uit het nationaal Bestuursakkoord Water (waterkwantiteit). Aangezien hiermee wordt voldaan aan de wettelijke voorschriften met oog voor duurzaamheid en veiligheid kan het kwaliteitsniveau worden bepaald op "basis".	
Beleidsplan Openbare verlichting	30-5-2006	Zowel voor de beheerskaders (masten, armaturen e.d.) als voor de beleidskaders (sociale veiligheid, verkeersveiligheid e.d.) is in het plan vastgelegd na te streven kwaliteitsniveau "basis" is.	Basis. Er is een begin gemaakt met een nieuw beleidsplan.

Naam beleids-/beheersplan	Datum raads-besluit	Voorgenomen kwaliteitsniveau (laag, basis of hoog)	Gerealiseerd kwaliteitsniveau
Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties	26-2-2008	Het gaat hier om de gemeentelijke gebouwen voor welzijn en sport, de schoolgebouwen en de overige gebouwen (huisvesting bestuur en ambtenaren, brandweer, enz.). De basis onder de onderhoudsbegrotingen is gelegen in door derden opgestelde meerjarige onderhoudsplanningen. Eind 2013 zijn de meerjarenonderhoudsplannen geactualiseerd. We gaan kritisch om met het onderhoud. Indien op basis van de meerjarenonderhoudsplannen vervanging noodzakelijk is, bekijken we eerst kritisch of vervanging daadwerkelijk nodig is. Incidenteel komt achterstallig onderhoud voor. Wij gaan op een afgewogen manier met de financiële middelen om. Op basis hiervan kan het na te streven onderhoudsniveau worden aangemerkt als "basis".	
Gemeentelijke accommodaties niet zijnde gebouwen (voetbalvelden, veldmeubilair en sportinventaris)	28-10-2008	De basis onder de onderhoudsbegroting is gelegen in de door derden opgestelde meerjarige onderhoudsplanningen. Deze meerjarige onderhoudsplannen zijn in 2013 geactualiseerd. Bij de voetbalvelden bekijken we jaarlijks kritisch welk onderhoud daadwerkelijk nodig is. De sportinventaris wordt jaarlijks gekeurd. Aan de hand van deze keuring bekijken we of vervanging nodig is of dat onderhoud voldoende is. Op basis hiervan kan het na te streven onderhoudsniveau worden aangemerkt als "basis".	

Naam beleids-/beheersplan	Datum raads-besluit	Voorgenomen kwaliteitsniveau (laag, basis of hoog)	Gerealiseerd kwaliteitsniveau
Beheersplan Speelvoorzieningen	23-04-2002	Onderhoud en beheer van speelvoorzieningen gaat uit van wettelijke (veiligheids)voorschriften en landelijke afschrijvingstermijnen. Er is een grens aan de financiële ruimte voor het onderhoud en beheer. Het kwaliteitsniveau kan daarom als "basis" aangemerkt worden.	

5. Financiële consequenties

Voor klein onderhoud, investeringen en stortingen in voorzieningen voor groot onderhoud van al onze kapitaalgoederen is € 15,7 miljoen in de begroting 2014 opgenomen. Dat is ongeveer 17,4% van de totale begroting. In de volgende tabel staan de budgetten vermeld die voor het onderhoud beschikbaar zijn om het door de raad opgedragen kwaliteitsniveau waar te maken. Tevens wordt aangegeven of er naast deze budgetten onderhoudsvoorzieningen of bestemmingsreserve (BR) zijn gevormd, waaruit het groot onderhoud op de langere termijn kan worden bekostigd. In het geval dat "nvt" wordt vermeld, wordt daarmee bedoeld dat er geen onderhoudsvoorziening of bestemmingsreserve beschikbaar is. In dat geval zijn de onderhoudskosten geheel opgenomen in de exploitatiebegroting.

Omschrijving	Plan	Jaar vaststelling	Begroot 2014 (incl. begr. wijz.)	Werkelijk 2014	Voorz. / BR beschikbaar?	Vol-doende omvang?
Wegbeheer	Beheersplan Openbare Ruimte	2010	€ 6.841.058	€ 6.292.731	nee ³	nvt
Straatverlichting	Beleidsplan Openbare Verlichting	2006	€ 568.521	€ 634.462	nvt	nvt
Straatmeubilair	Beheersplan Openbare Ruimte	2010	€ 82.241	€ 79.021	nvt	nvt
Straatreiniging	Beheersplan Openbare Ruimte	2010	€ 55.820	€ 47.926	nvt	nvt
Water	Waterplan gemeente Overbetuwe	2008	€ 232.544	€ 237.367	ja ⁴	ja

³ In de jaarrekening 2014 is de bestemmingsreserve planmatig onderhoud wegen (BR) vrijgevallen t.g.v. de exploitatie. Reden: de omvang van de BR had een saldo onder het minimum niveau.

⁴ Via bestemmingsreserve/voorziening riolering

Schoolgebouwen	Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties	2008	€ 129.631	€ 129.631	nvt	nvt
Openbaar groen	Beleidsplan Openbare Ruimte	2010	€ 3.170.345	€ 2.912.793	nvt	nvt
Speelvoorzieningen	Speelruimteplan	2002	€ 277.895	€ 259.417	nvt	nvt
Riolering	GRP 2013-2017	2013	€ 3.422.021	€ 3.150.546	ja ⁵	ja
Gebouwen voor welzijn en sport	Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties	2008	€ 629.368	€ 592.409	ja	ja
Gebouwen voor huisvesting bestuur en ambtelijk apparaat	Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties	2008	€ 305.016	€ 297.317	ja	ja
Totaal			€ 15.714.460	€ 14.633.620		

In bovenstaande financiële gegevens zijn de totaalbedragen van de betreffende kostenplaatsen verwerkt; hierin zijn onder andere ook loonkosten opgenomen. Voor de gemeentelijke gebouwen zijn uitsluitend de onderhoudsbudgetten en de dotaties aan de voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties op het overzicht vermeld. Op de kostenplaatsen van de gemeentelijke gebouwen zijn namelijk ook overige niet onderhoudsgerelateerde exploitatielasten verwerkt.

⁵ In deze jaarrekening is de bestemmingsreserve riolering omgezet naar een voorziening riolering. Zie de toelichting op de reserves en voorzieningen.

Paragraaf Financiering

Het doel van deze paragraaf is de raad te informeren over het financieringsbeleid (treasury) en de daarmee samenhangende financiële risico's.

1. Algemene ontwikkelingen

Beleidskader

Het financieringsbeleid is vastgelegd in het treasurystatuut gemeente Overbetuwe 2011.

Interne ontwikkelingen

De uitvoering van de treasuryfunctie heeft in het verslagjaar plaatsgevonden binnen de regelgeving zoals vastgelegd in het treasurystatuut. Door middel van het aantrekken van kasgeldleningen is optimaal gebruik gemaakt van de lage rente en door spreiding in de looptijden van langlopende geldleningen is het renterisico optimaal gespreid.

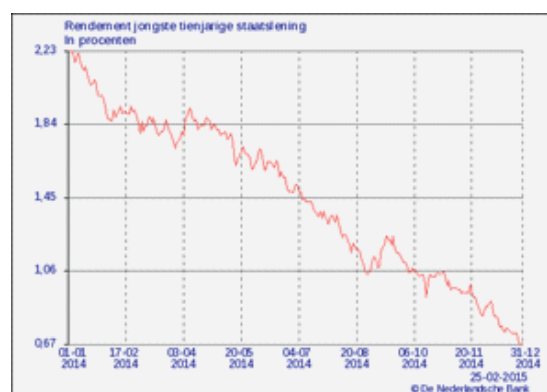
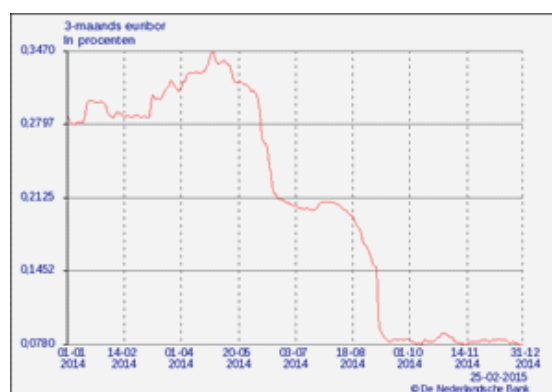
De geldstromen die voortkomen uit de grote projecten en de grondcomplexen hebben in grote mate de omvang van de financieringsportefeuille bepaald. Conform de raming bij de najaarsnota is de vaste geldleningenportefeuille in 2014 gedaald met afgerond € 7 miljoen. Voor de invoering van het Schatkistbankieren (SKB) was onze gemeente verplicht de als voorschot ontvangen gelden voor de spoorse doorsnijdingen in een deposito aan te houden bij het Ministerie van Financiën. Nu deze verplichting door de invoering van het SKB is komen te vervallen heeft onze gemeente deze gelden aangewend in het geldstromenbeheer. Door het vrijvallen van de deposito's is de financieringsbehoefte dus afgenomen. Door achterblijvende investeringen, met name vanwege het niet realiseren van het Huis der Gemeente, is de financieringsbehoefte eveneens afgenomen.

Externe ontwikkelingen

Economisch gezien bevindt de eurozone zich met ingang van 2014 in een herstelfase. De rente is laag door diverse maatregelen van de Europese Centrale Bank (ECB) onder meer door aankoop van obligaties.

De korte rente (3 maands euribor) is in 2014 gedaald van 0,28% (per 1/1/2014) tot 0,08% per ultimo 2014. De lange rente (10-jaars staatslening) is per saldo gedaald van 2,23% (per 1/1/2014) tot 0,67% per ultimo 2014.

Rentegrafieken

Wet Hof

Op 11 december 2013 is de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet Hof) in het Staatsblad gepubliceerd. Met deze wet zijn de Europese begrotingsregels voor de landen die deelnemen aan de euro, in onze nationale wetgeving verankerd. Ook gemeenten hebben een plaats in deze wet gekregen. Er geldt een macroplafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten. De hoogte van dit plafond is niet vast, maar wordt na bestuurlijk overleg voor een bepaalde periode overeengekomen. Elke gemeente heeft daarnaast een individuele EMU-referentiewaarde. Deze is afgeleid van het plafond voor het EMU-saldo van de gezamenlijke gemeenten en bedraagt voor onze gemeente circa € 3 miljoen.

De Tweede Kamer heeft de wijziging van de wet Hof aangenomen. Hierin is het toegestane EMU-saldo voor de gezamenlijke gemeenten geregeld. Met de wijziging van de wet wordt de nationale sanctie voor gemeenten (provincies en waterschappen) bij herhaaldelijke overschrijding van het macroplafond voor het EMU-saldo vervangen door een correctiemechanisme. Dat correctiemechanisme kan op zijn beurt ook een korting op het gemeentefonds inhouden.

Het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk laat tot nu toe een gunstige ontwikkeling zien: de meest recente saldoraming van het CPB laat zien dat de decentrale overheden deze kabinetsperiode binnen de in het financieel akkoord afgesproken norm blijven.

Tabel 1	2013	2014	2015	2016	2017
Ambitie voor EMU-saldo medeoverheden gezamenlijk, in procenten bbp	-0,5	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
Afgesproken tekortnorm voor deze kabinetsperiode, cf wetsvoorstel Hof, in procenten bbp*)	-0,5	-0,5	-0,5	(-0,4)	(-0,3)
Actuele raming EMU-saldo decentrale overheden (CPB, juniraming 2013)	-0,3	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2

*) Eind 2015 wordt in bestuurlijk overleg gezien of op basis van de dan beschikbare realisaties de geprojecteerde daling in 2016 en 2017 verantwoord en mogelijk is.

Schatkistbankieren

Per 15 december 2013 is Schatkistbankieren ingevoerd. Voor onze gemeente heeft de regeling weinig gevolgen omdat wij een zogenaamde “leen” gemeente zijn. Wel worden we geconfronteerd met de administratieve gevolgen van het verplicht schatkistbankieren omdat dagelijks alle overtollige liquiditeiten boven het drempelbedrag moeten worden afgeroomd naar de schatkist. De hoogte van het drempelbedrag hangt af van de hoogte van de begroting. De drempel is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal. Voor onze gemeente is de drempel afgerond € 600.000.

In onderstaand overzicht is de ontwikkeling van de saldi op de gemeentelijke bankrekeningen opgenomen.

Het drempelbedrag is in onze gemeente in 2014 niet overschreden.

Begroting: 2014		€ 79.402.694		
Drempelbedrag:				
Limiet:		0,7500%	€ 595.520	
2014	Gemiddeld saldo BNG	Gemiddeld saldo Abn Amro	Totaal	Over- / onderschrijding
1e kwartaal	€ 180.009	€ 77.833	€ 257.842	€ 337.678
2e kwartaal	€ 211.966	€ 70.599	€ 282.565	€ 312.955
3e kwartaal	€ 241.423	€ 141.143	€ 382.566	€ 212.954
4e kwartaal	€ 162.930	€ 58.276	€ 221.206	€ 374.314
			Positief bedrag is onderschrijding Negatief bedrag is overschrijding	

2. Gemeentefinanciering

In 2014 zijn de vaste schulden (langlopende leningen) per saldo afgenomen met 7 miljoen, conform begroting. In de leningenportefeuille is een lening ad € 1,9 miljoen opgenomen die is afgesloten ter financiering van de grondbank GEM Westeraam. De kapitaallasten van deze lening worden volledig doorbelast naar GEM Westeraam.

Rentekosten

De rentekosten over het verslagjaar bedroegen afgerond € 5,4 miljoen. In de begroting was rekening gehouden met € 5,6 miljoen. De lagere rentelasten zijn grotendeels te verklaren door de lage rentestanden en de lagere boekwaarde van de investeringen (per 1 januari 2014). Deze zijn afgerond 3,5 miljoen lager dan begroot. Hierdoor vallen het financieringstekort (per 1 januari 2014) en dus ook de rentelasten lager uit.

De totale boekwaarde van de investeringen per 1 januari 2014 is € 146,7 miljoen. Exclusief de Grondbank Westeraam € 144,6 miljoen. Van de rente is € 5.250.000 toegerekend aan de boekwaarde van de investeringen tegen vaste rentepercentages (€ 131,4 miljoen) en de resterende rentelasten, € 150.000 zijn tegen de begrote omslagrente verdeeld over de overblijvende investeringen (€ 13,2 miljoen). Doordat de begrote omslagrente is gehanteerd is er € 3.000 meer rente verdeeld over de investeringen dan de werkelijke gemaakte rentekosten. Dit kleine verschil is doorbelast naar de exploitatie.

Renterisicobeheer

Voor korte en lange financiering zijn er de Fido-normen kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de hoogte van het bedrag aan waarover renterisico mag worden gelopen. Hieronder vallen alle financieringen met een looptijd korter dan 1 jaar.

De kasgeldlimiet voor het jaar 2014 bedraagt 6,8 miljoen euro. Dit is 8,5% van de begroting.

Tabel kasgeldlimiet 2014

Kasgeldlimiet	(bedragen x € 1.000)			
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,50	8,50	8,50	8,50
- in bedragen	6.749	6.749	6.749	6.749
2) Omvang vlottende korte schuld				
	9.555	6.215	0	6.875
3) Vlottende middelen				
	425	1.167	3.326	588
4) Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	9.130	5.048	-3.326	6.287
Toegestane kasgeldlimiet (1)	6.749	6.749	6.749	6.749
Ruimte + / Overschrijding - (1 - 4)	-2.381	1.701	10.075	462

De kasgeldlimiet is in het eerste kwartaal van 2014 overschreden en in de volgende drie kwartalen niet. De kasgeldlimiet mag maximaal twee aaneengesloten kwartalen worden overschreden. De gemeente heeft dus binnen de wettelijke kaders gehandeld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld

Berekening (bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	begroting	werkelijk	verschil
(1)	Renteherziening	3.610	3.610	0
(2)	Aflossingen	8.974	9.007	33
(3)	Renterisico (1+ 2)	12.584	12.617	33
(4)	Renterisiconorm	15.800	15.881	81
(5a)=(4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	3.216	3.264	48
(5b)=(3>4)	Overschrijding renterisiconorm			

Berekening	Berekening renterisiconorm			
(4a)	Begrotingstotaal	79.000	79.403	
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	
(4)=(4a x 4b)	Renterisiconorm	15.800	15.881	

Uit de tabel blijkt dat deze gemeente in 2014 binnen de renterisiconorm is gebleven.

De leningenportefeuille is per saldo afgenomen met € 7 miljoen. In deze leningenportefeuille is in mei 2014 een lening ad € 1,9 miljoen opgenomen die is afgesloten ter financiering van de grond-bank GEM Westeraam. De rentelasten van deze lening worden volledig doorbelast naar GEM Westeraam. In totaliteit is er voor € 9 miljoen aan leningen afgelost.

Kredietrisico's

Onze gemeente heeft in het begrotingsjaar 2014 voor een bedrag van afgerond € 6,9 miljoen te maken gekregen met kredietrisico

Derivaten⁶

Derivaten worden in de markt onder meer afgesloten ter afdekking van (rente)risico's. De gemeente Overbetuwe maakt geen gebruik van derivaten.

Kengetallen

Met financiële kengetallen wordt een beter inzicht in de financiële balanspositie gegeven. De financiële balanspositie wordt ook wel de financiële vermogenspositie genoemd. Hieronder treft u de volgende twee kengetallen aan.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit in een percentage van het totale vermogen. Op basis van de balans per 31 december 2014 komt de solvabiliteitsratio uit op een percentage van 21%. In 2013 was de solvabiliteitsratio 37%. In de financiële markten wordt een acceptabele marge gehanteerd tussen 25% en 40%. De gemeente Overbetuwe zat in 2014 dus onder deze range.

Netto-schuldquote

De netto-schuldquote is de netto-schuld uitgedrukt in een percentage van de totale lasten voor resultaatbestemming. De netto-schuld wordt als volgt berekend: voorzieningen + vaste schulden + vlottende passiva -/- langlopende uitzettingen -/- vlottende activa (exclusief voorraden). De netto-schuldquote over 2014 komt uit op 84%. Volgens de VNG is bij een percentage van meer dan 130% sprake van een zeer hoge schuld en springt het licht voor een gemeente bij wijze van spreken op rood. Het afbouwen van de schulden is dan zeer verstandig. Bij een percentage tussen de 100% en 130% is voorzichtigheid geboden en staat "het stoplicht op oranje". In Overbetuwe bedraagt het percentage dus 84% hetgeen duidt op een gezonde schuldpositie.

⁶ Derivaten zijn financiële instrumenten die valuta- en/of renterisico's afdekken.

Paragraaf Bedrijfsvoering

1. Bedrijfsvoering algemeen

In deze paragraaf staan we uitgebreid stil bij het onderwerp personeel en organisatie. Daarnaast komen de volgende elementen van bedrijfsvoering aan de orde: financiën, inkoop, informatisering, communicatie en huisvesting. Tot slot staan we stil bij het onderwerp integriteit.

Aangegeven wordt wat de voornemens waren voor 2014 en wat we hebben gedaan. Doel van de bedrijfsvoering is het ondersteunen en faciliteren van het primaire proces.

2. Beleid en ontwikkeling in de bedrijfsvoering

Enkele jaren geleden zijn we gestart met de doorontwikkeling van de organisatie. Uitgangspunt daarbij was dat de wijzigingen tot verbetering van de *sturing, beheersing en samenhang* moesten leiden. *Sturing* op strategie, bedrijfsvoering en inhoud. *Beheersing* in wat we allemaal in uitvoering hebben, waarbij de opdracht aan de werkorganisatie ook past bij de capaciteit die we hebben. Daardoor kunnen we efficiënt en effectief werken en zorgen dat de werkdruk beheersbaar blijft. *Samenhang* tussen de bestuurlijke doelen en onze activiteiten, zodat wat we doen bijdraagt aan goed bestuur en goede dienstverlening aan onze inwoners. De afgelopen jaren heeft de organisatie een duidelijke groei in de gewenste richting doorgemaakt.

Volgens de uitgangspunten van integraal resultaatverantwoordelijk management streven we naar een organisatie die professioneel en modern wordt aangestuurd, zowel op inhoud als op uitvoering. In 2014 hebben we in dat kader de topstructuur gewijzigd en het middenkader versterkt. De indeling van de organisatie is procesgericht, waarbij een onderscheid is aangebracht in de functies van ontwikkeling-realisatie-beheer en waarbij alle primaire klantcontacten en alle interne ondersteuning zijn gebundeld.

Vanaf september 2014 organiseren we een maandelijks bedrijfsvoeringsoverleg waarin door directie, staf en teammanagers integraal de relevante bedrijfsvoeringsaspecten worden behandeld.

In het najaar 2014 hebben we de Uitvoeringsagenda 2014-2018 opgesteld. In deze agenda is concreet aangegeven hoe, wanneer en door wie de speerpunten uit het coalitieprogramma de komende jaren worden opgepakt en uitgevoerd. Ook belangrijke opgaven op het gebied van dienstverlening, organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering zijn in de agenda opgenomen. Elk kwartaal rapporteren we over de voortgang. De eerste rapportage (4e kwartaal 2014) is inmiddels opgesteld.

De uitvoeringsagenda bevat diverse speerpunten ten aanzien van het (verder) professionaliseren van de bedrijfsvoering. Eén van die punten (punt 48 solide en toekomstbestendige financiën) richt zich op het meer in control komen. In dat verband willen we de informatieprocessen rond de planning & control cyclus beter in de grip krijgen. We willen een meer eigentijdse p&c cyclus, passend bij de sturingsbehoeften van raad en college, waarbij duidelijk is voor de organisatie wat ieders rol en verantwoordelijkheid is. In het 4^e kwartaal hebben we hiertoe een startnotitie opgesteld waarin de kaders zijn geschetst hoe te komen tot verbetering van budgetbeheer en daarnaast verbetering van de kaderstellende en controlerende rol van de p&c-producten.

3. Ontwikkeling en activiteiten in 2014

Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling

Om de sturing van de organisatie te verbeteren is in 2014 de managementstructuur van de organisatie veranderd. Daarbij is de functie van algemeen manager komen te vervallen en is de functie van directeur bedrijfsvoering ingevoerd. Tevens is team ondersteuning opgeheven en zijn de medewerkers en taken ondergebracht bij team administratie en diverse andere teams.

Daarnaast is in 2014 op hoofdlijnen het personeelsbeleid van 2013 voortgezet, waarbij het personeelsbeleid voor de komende jaren een belangrijke bijdrage moet blijven leveren aan de ontwikkelingsrichting van de organisatie. Leidende thema's in de organisatieontwikkeling zijn: kwaliteit, flexibiliteit (i.r.t. mobiliteit) en externe gerichtheid. Wil de organisatie met veerkracht kunnen anticiperen op de interne en externe ontwikkelingen vraagt dit een hoge mate van flexibiliteit, kwaliteit en externe gerichtheid van onze medewerkers. In 2014 is deze denk- en werkwijze verder ontwikkeld en tot uitdrukking gekomen bij het vormgeven en toepassen van het personeelsbeleid en instrumentarium.

Werkkostenregeling

Per 1 januari 2015 is de werkkostenregeling voor alle werkgevers verplicht. De overstap naar de werkkostenregeling in onze organisatie is per 1 januari 2015 gerealiseerd.

Functiebeschrijvings- en functiewaarderingssysteem HR21

Het voornemen om aan te sluiten bij het landelijke functiebeschrijvings- en functiewaarderingssysteem HR21 is met ingang van 1 januari 2015 gerealiseerd.

Formatie

Ook dit jaar is met het structureel invullen van de formatie terughoudend omgegaan (personeel in dienst per 1/1 262 fte's en per 31/12 250 fte's).

Dit is van belang om te kunnen blijven anticiperen op ontwikkelingen (zoals interne, externe, benchmark en economische ontwikkelingen). Dit betekent dat de formatie een continu aandachtspunt blijft en ook de effecten die deze ontwikkelingen hebben voor de overhead.

Personeelsbudget

In 2012 is voor het eerst gewerkt met het zgn. 'personeelsbudget'. In de kadernota 2012 zijn de uitgangspunten rond de werkwijze van het personeelsbudget vastgesteld. In het 1e kwartaal van 2014 is het personeelsbudget geëvalueerd. Over de uitkomst van de evaluatie is gecommuniceerd in de Kadernota en Programmabegroting 2015.

Door een (blijvende) scherpe focus op organisatie-efficiency is in 2014 een incidentele onderbesteding op het personeelsbudget gerealiseerd. De ontwikkeling van het personeelsbudget 2014 is als volgt geweest.

Personeelsbudget 1 januari 2014	€ 19.913.809 *
Totaal werkelijke uitgaven personeelsbudget 2014	- € 19.297.422
Overige uitgaven ten laste van het personeelsbudget**	- € 72.277
Voordeel personeelsbudget 2014	€ 544.110 ***

* Incl. € 500.000 loonkosten t.b.v. de decentralisaties.

** Dit zijn uitgaven voor o.a. intergemeentelijke samenwerking die alsnog ten laste komen van het personeelsbudget.

*** Incl. € 129.575 onderbesteding loonkosten t.b.v. decentralisaties.

De onderbesteding is in hoofdlijnen als volgt te verklaren:

Vorbereidingsbudget t.b.v. decentralisaties

€ 129.575 onderbesteding geoormerkte loonkostenbudget decentralisaties. Het voorbereidingsbudget zal binnen een periode van drie jaar weer terugvloeien naar de algemene reserve. Wij stellen voor om het resterende deel van het decentralisatiebudget van € 129.575 via de bestemming van het saldo van de jaarrekening 2014 over te hevelen naar 2015.

Loonkostenbudget

€ 180.000 onderbesteding aan loonkosten. In 2014 heeft een organisatiewijziging plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een afname van managersfuncties en resulteerde in een structurele vrijval van loonkosten.

€ 30.000 onderbesteding aan WAO-uitkeringen.

€ 35.000 meer inkomsten gegenereerd door arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

Dit zijn met name zogenaamde niet beïnvloedbare inkomsten.

Overige budgetten

€ 130.000 onderbesteding voor beloningsdifferentiatie. In de organisatie wordt steeds meer aandacht besteed aan prestatiebeloning. De verwachting is dat deze budgetten het aankomende jaar meer worden benut.

€ 40.000 is minder besteed aan team- en/of organisatieopleidingen.

Concluderend

Het personeelsbudget laat een onderbesteding zien van € 415.000 excl. de onder-besteding t.b.v. de decentralisaties. De onderbesteding in 2014 van € 210.000. (€180.000 en € 30.000) wordt benut voor het realiseren van de taakstelling op het personeelsbudget in 2015 van € 320.000.

Het resterende bedrag van € 205.000 moet aangemerkt worden als een incidentele onderbesteding. Dit heeft te maken met diverse ontwikkelingen die nog effecten hebben op het personeelsbudget. Waaronder de taakstellingen op het personeelsbudget in 2015-2018. Ook de kadernota 2015 en de lokale benchmark (begin 2014) hebben ons nieuwe inzichten gegeven in de ontwikkeling van het personeelsbudget de aankomende jaren.

De verwachting is dat door de taakstellingen en onze ambitie om de formatie 0.5 (fte per 1.000 inwoners) lager te laten ontwikkelen dan de benchmarknorm de druk op het personeelsbudget in relatie met onze dienstverlening en ambities gaat toenemen.

Verzuim

In 2014 laat het ziekteverzuim een zeer geringe daling zien ten opzichte van 2013. Van het ziekteverzuim in 2014 is ruim 4% langdurig. Dit langdurige verzuim is grotendeels niet of zeer moeilijk beïnvloedbaar. We blijven periodiek aandacht besteden aan de verzuimontwikkeling en -preventie. Dit vindt plaats in nauwe samenwerking met de bedrijfsarts.

Ontwikkeling ziekteverzuim (excl. zwangerschapsverlof)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Norm	4,5%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
Werkelijk	4,1%	3,5%	3,8%	3,3%	4,0%	4,5%	5,6%	5,5%

Bron: verzuiminformatie salarisbury bureau gemeente Overbetuwe.

Financiën

Door het maken van keuzes (heroverwegingen) hebben we incidentele en structurele besparingen gerealiseerd. Ook in kwalitatieve zin zetten we stappen in de goede richting. In afstemming met de Auditcommissie hebben we uitgangspunten bepaald voor de verbetering van de P&C cyclus. Dit betreft de verbetering van het budgetbeheer in de organisatie, alsmede het beter faciliteren van de kaderstellende en controlerende rol van de raad.

Inkoop

We hebben werk gemaakt van het rendement van de inkoopfunctie. We hebben door het opstellen van een organisatiebreed besparingsplan de randvoorwaarden gecreëerd voor het realiseren van substantiële besparingen. Een voorbeeld van zo'n besparing is de aanbesteding van de huisadvocaat, waarbij de tarieven voor inhuur van externe juridische expertise zijn gehalveerd. Tevens is in 2014 een visiedocument voor inkoop in 2015 en verder opgesteld om de verdere professionalisering van de inkoopfunctie vorm te gaan geven. In G5 verband is gewerkt aan een samenwerkingsmodel zodat we ook op dat niveau de inkoopfunctie professioneler invullen.

Informatisering

Het jaar 2014 is benut om de basis infrastructuur op orde te maken. Achtereenvolgens is de ICT bekabeling vervangen, het serverpark en de digitale werkplek. Met deze vervanging is het mogelijk om invulling te geven aan de 4 thema's uit het vastgestelde informatieplan 2012. De thema's zijn uitgewerkt in verschillende projecten waarvan in 2014 de volgende zijn gestart:

Project @@P (plaats en tijdonafhankelijk werken en digitalisering), Informatiebeveiliging, verbetering van procesmanagement en informatiearchitectuur. Daarnaast is de organisatie van informatievoorziening verbeterd door het inbedden van functioneel beheer. De afstemming tussen informatiebehoefte van de klantorganisatie en het ICT aanbod is daardoor effectiever. Voorgenoemde projecten hebben een looptijd van meerdere jaren. Dit leidt ertoe dat de voor 2015 benodigde gelden ook in dat jaar beschikbaar moeten zijn.

Dit leidt tot het volgende financiële beeld m.b.t. de ICT exploitatie voor 2014:

Samenvattend resultaat	onderbe- steding	hogere lasten	overheveling naar 2015
Lagere kapitaallasten (lagere of vertraagde investeringen)	75.000		
Projecten: diverse PNL posten en softwareplan	200.000		200.000
structureel nadeel diverse exploitatielasten		8.000	
eenmalig exploitatievoordeel uit PNL posten	48.000		
	323.000	8.000	200.000
Saldo ICT 2014	315.000		

Alle beoogde ICT projecten zijn in 2014 gestart. De projectenlijst is deels afgerond. Dat heeft enerzijds te maken met de volgordelijkheid en afhankelijkheid van de technische vernieuwing die het afgelopen jaar zijn doorgevoerd. Daarmee is het mogelijk geworden om andere innovaties in te zetten zoals project @@P. Anderzijds is er een aantal projecten die over meerdere jaarschijven heen gaan waardoor ze in 2014 niet zijn afgerond.

Communicatie

Net als in 2013 hebben beleidsmatige ontwikkelingen en projecten, zoals de decentralisaties, Elst Zuid-Oost en Centrum Elst veel aandacht gekregen. De publiekscampagne die de decentralisaties per 1 januari 2015 ondersteunde "Overbetuwe verbindt" is als best practice gepresenteerd en opgenomen in een VNG-publicatie. Daarnaast zijn we begonnen met het vormgeven van een zelfbewuste en eigentijdse bestuurscommunicatie. Tot slot werken we in nauwe samenwerking met team Publiekszaken en Informatisering aan de doorontwikkeling van de website tot een volwaardig informatie- en dienstverleningskanaal.

Huisvesting

De medewerkers van het Ambtshuis zijn ultimo december verhuisd naar de locatie Dorpsstraat. Wij willen uit het oogpunt van bedrijfsvoering (efficiency en effectiviteit) alle medewerkers op een locatie huisvesten. In dat kader hebben we opdracht gegeven om de maximale ruimtelijke mogelijkheden voor de huidige locatie aan de Dorpsstraat in Elst in beeld te brengen. Daarnaast wordt het programma van eisen nog eens tegen het licht gehouden. Bij de Kadernota 2016 zullen we dit onderwerp met uw raad bespreken.

Er zijn nog geen concrete plannen voor het toekomstig gebruik van het Ambtshuis.

Integriteit

Dit onderwerp heeft in 2014 veel aandacht gekregen. Het integriteitsbeleid is geactualiseerd, waarbij aspecten van integriteit op verschillende manieren nadrukkelijk onder de aandacht zijn gebracht, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Ook zijn de eerste stappen gezet bij de ontwikkeling van nieuwe gedragscodes voor ambtenaren, wethouders, burgemeester en gemeenteraad. In 2015 worden deze vastgesteld.

Paragraaf Verbonden Partijen

1. Beleid verbonden partijen

In de “Nota verbonden partijen” is een dwingend kader opgenomen voor de oprichting van en de deelneming in een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie, maar ook voor de gemeentelijke vertegenwoordiging in deze organisaties. Bovendien geeft deze nota aan op welke wijze de interne controle, verantwoording en toezicht met betrekking tot de verbonden partij is geregeld. Het doel hiervan is de gemeenteraad zicht te geven op de mate waarin de beoogde doelstellingen binnen de verbonden partijen worden gerealiseerd, op goede borging van het publieke geld dat in de verbonden partijen omgaat en op adequate beheersing van de eventuele risico's. De “Nota verbonden partijen” is eind 2012 geactualiseerd.

2. Relevante ontwikkelingen met betrekking tot de verbonden partijen

Bank Nederlandse Gemeenten

Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

BNG Bank heeft over 2014 een nettowinst behaald van € 126 miljoen (2013: € 283 miljoen). Aan de aandeelhouders wordt voorgesteld om 25% van de winst na belasting uit te keren. Dit komt neer op een dividendbedrag van € 32 miljoen.

De aanhoudend hoge marktaandelen bevestigen het belang van de rol van BNG Bank. Van de totale langlopende solvabiliteitsvrije kredietvraag vanuit decentrale overheden, woningcorporaties en zorginstellingen werd ongeveer 65% door de bank ingevuld. De nieuw verstrekte langlopende kredietverlening bedroeg in 2014 € 9,2 miljard (2013: € 11,9 miljard). De economische omstandigheden en de vele nieuwe wet- en regelgeving waarmee de belangrijkste klanten van de bank worden geconfronteerd hebben geleid tot terughoudendheid ten aanzien van nieuwe investeringen en daarmee tot een daling van de klantvraag.

Ten behoeve van herfinanciering en kredietverlening heeft BNG Bank in 2014 voor € 14,9 miljard (2013: € 15,0 miljard) aan langlopende financiering aangetrokken. In het verslagjaar heeft het toenemende vertrouwen op de internationale kapitaalmarkten in de euro en de Europese bankensector geleid tot een verdere toename van de beschikbaarheid van langlopende funding tegen aantrekkelijke prijzen. De opslag voor krediet- en liquiditeitsrisico's die beleggers van BNG Bank vragen is in 2014 verder afgenomen. Het door BNG Bank uitgegeven schuld papier heeft een credit rating AA+ van Standard & Poor's (S&P), Aaa van Moody's en AAA van Fitch. BNG Bank behoort tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

Het renteresultaat over 2014 bedraagt € 444 miljoen (2013: € 530 miljoen). De belangrijkste reden achter de daling van het renteresultaat ten opzichte van 2013 is de aanhoudende daling van de marktrente. Behalve door een structurele daling van het renteresultaat wordt de forse daling van de

nettowinst vooral veroorzaakt door ongerealiseerde negatieve marktwaardeveranderingen in het resultaat financiële transacties. Deze resultaten vinden hun oorsprong ten dele in conservatievere waarderingen naar aanleiding van de uitkomsten van de balansrest door de Europese Centrale Bank.

Ondernemerscentrum De Schalm

De gemeente Overbetuwe is eigenaar van het pand van ondernemerscentrum De Schalm. Deze wordt verhuurd, welke verhuur is uitbesteed aan de locatiemanager. Dit college heeft besloten om De Schalm voorlopig niet (actief) te verkopen omdat de bezetting en prognoses goed zijn en het gebouw in prima staat verkeert. Voor de komende tijd is er weer dividend te verwachten.

Stadsregio Arnhem Nijmegen

Voor de Stadsregio stond het jaar 2014 nadrukkelijk in het teken van de toekomstdiscussie, zodat ook bij de inhoudelijke thema's wonen, economie, ruimte en mobiliteit rekening werd gehouden met de naderende liquidatie. Uitgebreidere verantwoording over deze inhoudelijke thema's vindt plaats bij de bespreking van de jaarrekening van de Stadsregio.

Arnhem en Nijmegen hebben deze toekomstdiscussie naar zich toe getrokken en vanuit de "Stuurgroep Regionale Samenwerking" de regie op dit onderwerp gevoerd. Formeel is deze discussie daarmee buiten de verbonden partij Stadsregio Arnhem Nijmegen gebracht, die aldus in 2014 met name volgend was bij deze discussie. De deelnemende gemeenten hebben de discussie onderling gevoerd.

In opdracht van deze stuurgroep hebben twee commissies hun advies uitgebracht: de commissie Van Asseldonk en de commissie Gebben. De eerste commissie – onder voorzitterschap van onze burgemeester – heeft een advies uitgebracht over de mogelijkheden van een gezamenlijke agenda voor ondernemers, onderwijs en overheid voor een triple helix samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen. Dit is gebeurd in samenwerking met ondernemers en kennisinstellingen, inclusief de universiteit Wageningen. De tweede commissie heeft - onder voorzitterschap van de burgemeester van Renkum – een advies uitgebracht over welke publiekrechtelijke taken naar het oordeel van de meerderheid van de gemeenten op schaal van de regio moeten worden uitgevoerd.

Dit heeft in eerste instantie geleid tot een concept gemeenschappelijke regeling om een openbaar lichaam op te richten. Volgens de stuurgroep was er te weinig draagvlak voor deze gemeenschappelijke regeling, zodat eind 2014 het voorstel is gekomen om over te gaan tot het oprichten van een gemeenschappelijk orgaan. In 2015 zal duidelijk worden of hiervoor voldoende draagvlak is en welke bestuurlijke, juridische en financiële gevolgen de liquidatie van de Stadsregio en de oprichting van het gemeenschappelijk orgaan met zich meebrengen. Op 16 december 2014 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de wet afschaffing plusregio's, zodat het formele kader voor de afschaffing van de plusregio's per 1 januari 2015 in werking is getreden.

Samenwerkingsverband Euregio Rijn/Waal

Noemenswaardig is het KLiKER-project. Dit is een initiatief vanuit de Stadt Rheinberg, waarbij een aantal Nederlandse gemeenten is aangehaakt, waaronder Overbetuwe. Het project werd eind 2014 met een formele bijeenkomst in Kleef afgerond. Samengevat ging het erom, hoe gemeenten integraal optimaal de klimaatbescherming kunnen organiseren, aansturen en communiceren.

Met het project werd voor alle gemeenten een klimaatroadmap ontwikkeld (inclusief doelen en maatregelen) welke zij allen kunnen implementeren. De afzonderlijke roadmaps vormen de basis voor de ontwikkeling van een euregionale roadmap. Bovendien zullen pilotprojecten op het gebied van gemeentelijke klimaatbescherming worden uitgevoerd. Een doel daarbij is altijd de euregionale netwerkvorming van de gemeenten.. Onze co-financiering werd geleverd door de inzet van ambtelijke uren.

Daarnaast is door Overbetuwe en Zevenaar in 2013 samenwerking gezocht met Duitse partners (jobcenters, Theodor Brauerhaus, en Kreiz Kleve) om voor werkzoekenden de afstand tot de euregionale arbeidsmarkt te verkleinen. Dit heeft geresulteerd in het Project Activ über die Grenze. Nederlandse en Duitse werkzoekenden kregen daarbij gedurende een periode van zes weken een cultuur- en taaltraining aangeboden. Tevens konden zij gedurende een periode van zes weken een stageplaats vervullen in het nabuurland. Hierdoor hebben zij direct kennis kunnen maken met de cultuur, wetgeving en werkomstandigheden in het nabuurland. Ieders kansen zijn hiermee vergroot. In sommige gevallen heeft dit zelfs geleid tot een vaste aanstelling.

Dit succesvolle project wilden wij in 2014 samen met de Duitse partners regionaliseren. Hiervoor werd ingezet op een organische groei; als tussenstap werden eerst enkele andere regiogemeenten aan beide zijde van de grens betrokken. Wij hebben voor deze 2e pilot ingezet op het professionaliseren van de jobcoaches. Ook zij kregen dezelfde training aangeboden en hebben zodoende hun euregionale netwerk vergroot. Daarmee hebben zij werkzoekenden over en weer kunnen bemiddelen in het buurland. Na afronding van dit project werd een regionaleringsslag gemaakt. In 2015 zal voor het Interreg V-programma ter verduurzaming van de gedane ervaringen en de opgebouwde relaties, een brede (regionale) subsidieaanvraag worden gedaan.

Daarnaast zal er in 2015 voor de eerste keer een bijeenkomst worden georganiseerd voor Overbetuwse en Kleefse ondernemers dit met als doel om ondernemers met elkaar direct kennis te laten maken en van elkaar te leren waar het gaat om bijv. de organisatie van Parkmanagement.

Dit succesvolle project willen wij samen met de Duitse partners regionaliseren. Hiervoor wordt ingezet op een organische groei; als tussenstap worden eerst enkele andere regiogemeenten aan beide zijde van de grens betrokken. Lingewaard is bij een 2^e projectaanvraag bijv. nu ook aangesloten. Wij zetten voor deze 2^e pilot in op het professionaliseren van de jobcoaches. Ook zij krijgen dezelfde training aangeboden en kunnen zodoende hun euregionale netwerk vergroten, opdat zij werkzoekenden over en weer, ook kunnen bemiddelen in het buurland. Na afronding van dit project zal een regionaleringsslag gemaakt worden en voor het Interreg V-programma een brede subsidieaanvraag worden gedaan.

Gemeenschappelijke Regeling Onderwijszaken regio Arnhem (GRO)

Sinds 1 januari 2005 hebben de gemeenten in de regio Arnhem die deelnemen aan de GRO een overeenkomst kosten voor gemene rekening. Doel van de overeenkomst is de Btw-heffing te voorkomen op de bijdrage van elke gemeente aan de GRO. Deze overeenkomst is steeds voor een bepaalde periode gesloten en is afgelopen op 31 december 2012.

Aangezien alle gemeenten hebben aangegeven vooralsnog deel te willen blijven uitmaken van de GRO is er opnieuw voor een periode van drie jaar een overeenkomst afgesloten. De regionale regisseur van de gemeente Arnhem heeft een concept voorbereid, welke ambtelijk door alle gemeenten akkoord is bevonden

Binnen de gemeenschappelijke regeling voor onderwijszaken (GRO) verricht personeel dat formeel in dienst is van de gemeente Arnhem werkzaamheden ten behoeve van alle gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling. De ambtelijke inzet van personeel bestaat uit 8 uur regiocoördinatie en 6 uur secretariële ondersteuning per week. De deelnemende gemeenten betalen hiervoor een vergoeding. Eén daarvan is de gemeente Overbetuwe. In 2014 bedroeg de vergoeding € 3.060.

Hulpverlening/Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden

Vanaf 1 januari 2014 zijn de lokale brandweren opgegaan in één regionale brandweer. Een belangrijk project dat in 2014 is gestart is de Doorontwikkeling van de Repressieve Organisatie (DRO). Het Algemeen Bestuur heeft de directie van VGGM opdracht gegeven met voorstellen te komen hoe het repressieve deel van de brandweer zo effectief en efficiënt mogelijk kan worden ingericht.

Milieusamenwerking Regio Arnhem (MRA)

Op 7 januari 2014 heeft de gemeenteraad ingestemd met de opheffing van de GR Milieusamenwerking Regio Arnhem (MRA). De MRA is nog steeds niet opgeheven. In 2015 wordt een liquidatieplan opgesteld dat aan het bestuur wordt voorgelegd. Het incorporatieplan moet de beleidsmatige MRA taken bij de ODRA onderbrengen. De resterende budgetten van de MRA worden ondergebracht bij de ODRA maar blijven in de begroting als MRA gelden gelabeld.

Werkvoorzieningsschap Midden-Gelderland (Presikhaaf Bedrijven)

Beleid

De gemeenten die deelnemen in de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Midden Gelderland (Presikhaaf Bedrijven) hebben tijdens een bestuurlijke heisessie in november 2014 een (voorlopig) strategisch perspectief op Presikhaaf Bedrijven (PHB) gekozen, waarbij PHB zich concentreert op de doelgroep die per 1 januari 2015 bij PHB werkzaam is (Wsw-oud).

Het Bresdo (Bestuurlijk regionaal sociaal domein overleg) heeft vervolgens eind 2014 Berenschot opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de gevolgen op termijn van de krimpende doelgroep WSW-oud voor Presikhaaf Bedrijven (PHB). Doel van het onderzoek is te bepalen welke regelknoppen er zijn waarmee we de maatschappelijke, organisatorische en financiële effecten van het veranderproces kunnen beïnvloeden. Tevens willen de gemeenten inzicht hebben in de maatschappelijke, organisatorische en financiële effecten van het variëren in verandertempo:

1. Snel de stekker eruit (2015/2016 stoppen)
2. Langzaam laten uitdoven (2040 stoppen)
3. Een middenweg (2020 stoppen)

Dit onderzoek wordt in 2015 afgerond waarna er besluitvorming over de toekomst van Presikhaaf zal plaatsvinden.

Sociaal

De taakstelling van Overbetuwe voor 2014 bedroeg 194,51 arbeidsjaren met een bijbehorend Wsw budget van € 5.507.945. Naar aanleiding van de "Verlening aanvullende subsidie Wsw 2014 is het bedrag bijgesteld naar € 5.081.673. De taakstelling van 2014 is behaald.

Op 30 juni 2014 werkten er 193 mensen uit Overbetuwe bij Presikhaaf, van wie er 113 extern een werkplek hadden (zie het tweede kwartaalbericht van 2014).

Op 31 december 2014 stonden er 34 mensen op de wachtlijst voor de Wsw (31 december 2013: 32).

Per 31 december 2014 stopt de instroom in de Wsw.. Mensen die dan nog op de wachtlijst staan vallen vanaf 1 januari 2015 onder de Participatiewet of onder het UWV al naar gelang de uitkering die mensen ontvangen.

Financieel

De financiële situatie van Presikhaaf is in 2014 verder verslechterd. Het tekort in 2014 bedroeg € 9.974.000. Dit betekent voor Overbetuwe een extra bijdrage van € 665.300 (Overbetuwe is voor 6,67% risicodragend).

Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2013 heeft de raad een amendement aangenomen. Op basis daarvan is via de Najaarsnota 2013 een nieuwe bestemmingsreserve gevormd die met ingang van 2013 (t/m 2015), stapsgewijs wordt opgebouwd met € 0,5 miljoen per jaar (ten laste van de algemene reserve). Hieruit kan de bijdrage in het tekort over 2014 grotendeels gedekt worden. Vanaf 2016 is feitelijk sprake van een structurele bijdrage in het tekort. Deze bijdrage zal dan een plek moeten krijgen in onze begroting. In de huidige Programmabegroting 2014 die op 5 november 2013 is vastgesteld, is nog geen rekening gehouden met een toekomstige structurele bijdrage aan Presikhaaf.

Garantieomzetregeling

Wanneer uit de begroting van PHB valt af leiden dat bijstorting door de gemeenten onafwendbaar is, wordt in de begroting een garantieomzet opgenomen. Deze garantieomzet wordt verdeeld onder de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal SW-ers dat zij bij Presikhaaf Bedrijven hebben werken.

Overbetuwe moest in 2014 een omzet van € 402.000 bij Presikhaaf realiseren. Dit is voor het eerst sinds de invoering van de garantieomzetregeling niet gelukt. Dit kwam onder andere door het groenwerk dat in april 2014 aan een andere partij gegund is. De gerealiseerde omzet bedroeg € 153.266. Hierdoor moesten we over 2014 een boete van € 18.665 betalen.

Deelname in Algemeen Bestuur (AB)

Tot de gemeenteraadsverkiezingen was toenmalig wethouder Koopmans AB lid. Na de verkiezingen werd het raadslid Noordermeer door de raad van Overbetuwe gekozen om deel te nemen in het AB. Op 19 november 2014 is vervolgens wethouder Ross benoemd.

Westeraam

In 2014 is het bestemmingsplan Vierslag onherroepelijk geworden. Er is inmiddels gestart met de verkoop van de woningen in het noordelijk deel. Ook is het bestemmingsplan 'Elst, Sneeuwjacht 30 t/m 34' vastgesteld. In 2015 wordt gestart met de herontwikkeling van Vierslag-midden om vervolgens ook hier te starten met de verkoop van de woningen. Daarnaast zal nog een aantal andere bestemmingsplannen (waaronder Colosseum en Groen noordstrip) worden opgestart.

Recreatieschap Overbetuwe

Er zijn geen ontwikkelingen met betrekking tot het Recreatieschap. De gemeentelijke financiële bijdrage is jaren geleden afgekocht. Alle werkzaamheden worden momenteel uitgevoerd door de BV Recreatiemaatschappij Rivierengebied.

Vitens

Voor Vitens zijn voor 2014 geen relevante bestuurlijke of financiële ontwikkelingen te melden.

Openbaar Lichaam Park Lingezegen

In december 2010 is het Openbaar Lichaam (OL) Park Lingezegen opgericht. Het OL heeft tot doel de coördinatie te verzorgen van de realisatie en het beheer van Park Lingezegen. Deelnemende partijen zijn de provincie Gelderland, het waterschap Rivierland en de gemeenten Arnhem, Lingewaard en Overbetuwe. De gemeente Nijmegen gaat binnenkort ook aan het beheer bijdragen. Het bestemmingsplan Lingezegen is in februari 2012 door de gemeenteraad vastgesteld. Het bestemmingsplan is grotendeels onherroepelijk. Voor de niet goedgekeurde elementen worden reparatieplannen gemaakt. De eerder verwachte realisatie van de basisuitrusting heeft door het planologische oponthoud niet in 2013 in zijn geheel kunnen plaatsvinden. Volgens de huidige planning zal dat eind 2014 zijn. Het overgrote deel van de gronden is inmiddels op vrijwillige basis verworven. Met alle eigenaren vindt intensief overleg plaats om maatwerk te kunnen leveren voor wat betreft grondverwerving, bestemmingsplan en realisatie.

Park Lingezegen wordt gerealiseerd om te voorzien in de behoefte van de bewoners van Overbetuwe en de Stadsregio op het gebied van natuur en recreatie. De overheid neemt het initiatief voor de aanleg van de basisuitrusting; particuliere initiatieven van allerlei aard zullen het park compleet maken. De opzet en de omvang van Park Lingezegen zijn uniek voor Nederland en kan daardoor ook Overbetuwe goed bedienen en op de kaart zetten.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

De wijze waarop en de voorwaarden waaronder de ODRA als opdrachtnemer de aan haar overgedragen taken uitvoert zijn schriftelijk vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst die de gemeente Overbetuwe is aangegaan met de ODRA.

In het Bedrijfsplan ODRA is vastgesteld dat de eerste jaren het principe van inputfinanciering wordt aangehouden. Vanaf 2017 zal er op basis van outputfinanciering worden gewerkt.

Aan de inputfinanciering 2014 is een werkplan gekoppeld dat door de gemeente Overbetuwe is aangedragen. Omdat nog niet veel ervaring was opgedaan met het werken door een omgevingsdienst is een aantal taken onjuist geraamd en een aantal taken niet opgenomen. Dit is in de uitvoering opgelost door nadere werkafspraken te maken. De doelen en indicatoren zijn niet aangepast en daarom is er een aantal afwijkingen geconstateerd. De opdracht die bij de ODRA is neergelegd, namelijk het uitvoeren van toezicht en handhaving en het behandelen van vergunningaanvragen en meldingen op het gebied van milieu, is echter naar tevredenheid uitgevoerd. Daarbij is binnen het budget gehandeld.

Omdat het niet gewenst is om op deze manier de uitvoering blijvend te laten plaatsvinden, is in 2014 in overleg gewerkt aan een meer passend werkplan voor 2015. Dit werkplan zal door het college worden vastgesteld, met inachtneming van de prioriteiten die door de gemeente Overbetuwe zijn gesteld.

De ODRA heeft zich, in samenspraak met alle partners, tot doel gesteld half 2015 te voldoen aan de VTH kwaliteitscriteria 2.0 die door de rijksoverheid zijn opgesteld. Om te kunnen voldoen zijn eind 2014 veranderingen in organisatie en werkwijzen doorgevoerd. De komende periode moet berekend worden in hoeverre de door de ODRA geraamde kosten voor de opgedragen taken voldoende gedekt worden door de inkomsten, uitgaande van het voorgenomen kwaliteitsniveau. Wij volgen de stappen die de ODRA daarbij zet, alsmede de keuzes die worden gemaakt, nauwkeurig. Op het moment dat keuzes van de ODRA voor ons (financiële) gevolgen zullen hebben, zal dit aan het gemeentebestuur worden voorgelegd. Het werkplan voor 2015 zal in ieder geval passend gemaakt worden aan de ruimte die de inputfinanciering biedt.

[Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem \(SSGA\)](#)

Op 5 maart 2013 heeft de raad besloten om toe te treden tot de Stichting SSGA (Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem). De SSGA is een stichting die een glasvezelring aanlegt uitbreidt en exploiteert voor non-profit organisaties. Deelnemers in de stichting SSGA worden mede-eigenaar van het glasvezel netwerk.

3. Overzicht verbonden partijen

Hierna treft u een actueel overzicht aan van de bestuurlijke vertegenwoordiging in verbonden partijen, inclusief de doelstellingen, financiële bijdragen en risico-inschattingen. De verbonden partijen zijn ingedeeld in categorie A of B. De procedures met betrekking tot sturing, beheersing, verantwoording en toezicht zijn voor verbonden partijen van de A-categorie scherper bepaald dan voor verbonden partijen van de B-categorie. De raad is dan ook nadrukkelijker bij de eerstgenoemde categorie betrokken.

Nr	Verbonden partij	Doelstelling/Openbaar belang	Bestuurlijk belang	Fiancieel belang	Deelnemen- de partijen	Risico's	Vermogen	Categorie	Programma
1.	Bank Nederlandse Gemeenten N.V. te Den Haag.	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden door onder andere het aantrekken en uitzetten van gelden, het op andere wijze verlenen van kredieten, het stellen van garanties, het verzorgen van het betalingsverkeer, het verrichten van valuta-transacties, het adviseren en bemiddelen bij de uitgifte van en de handel in effecten, het bewaren, beheren en administreren van effecten en andere vermogensbestanddelen ten behoeve van derden, alsmede het oprichten van en deelnemen in andere ondernemingen en/of rechtspersonen, wier doel in verband staat met of bevorderlijk is voor het hiervoor gestelde.	Wethouder W.H. Hol verantwoordt de gemeente als aandeelhouder. Stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	21.762 aandelen van de 55.690.720 (0,03%).	De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van elf Provincies en één Hoogheemraadschap.	Risico beperkt tot de nominale inleg € 54.405.	Eigen vermogen per 31 dec. 2014 € 3.582 miljoen.	B	Algemene dekkingsmiddelen

Nr	Verbonden partij	Doelstelling/Openbaar belang	Bestuurlijk belang	Fiancieel belang	Deelnemen- de partijen	Risico's	Vermogen	Categorie	Programma
2.	Ondernemerscentrum De Schalm B.V. te Andelst/Valburg.	Het bevorderen van het ontstaan en de groei van zelfstandige, startende, doorstartende en bestaande bedrijven in Midden-Gelderland waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de economische ontwikkeling in dit gebied.	De burgermeester tegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder. Stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wethouder W.H. Hol is namens de gemeente commissaris.	Het maatschappelijk kapitaal bedraagt 1.134.450 aandelen à € 1 no-minaal. Hiervan zijn 226.890 aandelen (= € 226.890) geplaatst bij de gemeente Overbetuwe. De overige aandelen zijn niet geplaatst.	Gemeente Overbetuwe.	Groot, omdat de gemeente Overbetuwe 100% aandeelhouder is.	Eigen vermogen per 31 december 2013: € 1.013.000	A	Economische zaken

Nr	Verbonden partij	Doelstelling/Openbaar belang	Bestuurlijk belang	Fiancieel belang	Deelnemen- de partijen	Risico's	Vermogen	Categorie	Programma
3.	Gemeenschappe- lijke regeling. Stadsregio Arn- hem – Nijmegen te Nijmegen.	Een adequate aanpak van de grootstedelijke problematiek in het gebied alsmede de bevordering van een evenwichtige ontwikke- ling van het gebied.	Lid van de Stadsregio- raad (Alge- meen Bestuur) zijn: wethou- der J.A.M. van Baal (plv wethouder W.H. Hol) en wethouder B.A. Ross (plv burgemeester A.S.F. van As- seldonk) . Gemeente is vertegenwoor- digd in: • Cie. Be- stuur en Financiën: Wethouder W.H. Hol • Cie. Ruimte en Wonen: Wethouder J.A.M. van Baal • Cie. Mo- bilititeit en Werken: Wethouder J.A.M. van Baal (vz) en wethouder B.A. Ross (lid)	Bijdrage: € 143.228. Bijdrage voor collec- tief vraag- afhankelijk vervoer: € 66.233.	20 regio- gemeenten.	In principe groot, omdat de deel- nemende gemeenten geheel moe- ten opkomen voor eventue- le tekorten.	Geen eigen of vreemd vermogen aanwezig.	A	Verkeer, vervoer en waterstaat Cultuur en recreatie Ruimtelijke ordering en volkshuis- vesting

Nr	Verbonden partij	Doelstelling/Openbaar belang	Bestuurlijk belang	Fiancieel belang	Deelnemen- de partijen	Risico's	Vermogen	Categorie	Programma
4.	Gemeenschappelijke regeling. Samenwerkingsverband Euregio Rijn/Waal te Kleve.	Bevordering van de regionale grensoverschrijdende samenwerking.	Lid van de Euregio-raad zijn: burgemeester A.S.F. van Asseldonk (plv wethouder B.A. Ross) en de raadsleden R.W. Mooij en F. van der Linden (plv de raadsleden J.G.M. van der Heijden en F.C.M. Evers).	Bijdrage: € 11.550.	50 Duitse en Nederlandse gemeenten en 5 regionale overheden en overige publiekrechtelijke organisaties.	De deelnemende gemeenten geheel moeten opkomen voor eventuele tekorten.	Eigen vermogen per 31 december 2013: € 3.769.570 miljoen. Geen vreemd vermogen aanwezig. De solvabiliteit is constant en zeer sterk (100%).	B	Algemeen bestuur
5.	Gemeenschappelijke regeling. Gemeenschappelijk Orgaan voor Onderwijszaken in de regio Arnhem Volwasseneducatie (GOV) te Arnhem.	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de volwasseneducatie en andere onderwijszaken.	Wethouder R. van Hoeven is lid van het dagelijks bestuur en lid van het Algemeen Bestuur.	Bijdrage voor 2013 was € 3.060 en is in september 2014 betaald. De bijdrage voor 2014 zal iets hoger zijn dan in 2013 en wordt geschat op € 3202. Het exacte bedrag zal in september 2015 bekend worden.	10 regio-gemeenten.	Risico is in principe beperkt tot de verstrekte bijdrage.	Geen vermogen aanwezig.	B	Onderwijs

Nr	Verbonden partij	Doelstelling/Openbaar belang	Bestuurlijk belang	Fiancieel belang	Deelnemen- de partijen	Risico's	Vermogen	Categorie	Programma
6.	Gemeenschappelijke regeling. Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te Arnhem. (VGGM).	Draagt zorg voor de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van openbare gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg, preventie, epidemiologie, hulpverlening op het gebied van de brandweer, geneeskundige hulpverlening bij rampen, ambulancehulpverlening, GGD en de meldkamerfunctie van brandweer en ambulancedienst.	Lid van het Regionaal College (Algemeen Bestuur) zijn burgemeester A.S.F. van Asseldonk (plv wethouder J.A.M. van Baal) en wethouder R. van Hoeven (plv wethouder W.H. Hol)	Bijdrage 2014: Regionale brandweer € 2.061.151 Volksgezondheid € 541.679	16 regio-gemeenten.	Groot. De alg. bedrijfsreserve (ABR) wordt gebruikt om exploitatie-overschotten en verliezen te compenseren en de risicoparagraaf af te dekken. Aangezien deze partij zelf geen verdere mogelijkheden heeft om nadelige exploitatiesaldi op te vangen komen eventuele hogere tekorten geheel voor rekening van de deelnemende gemeenten.	Algemene bedrijfsreserve Per 31 december 2013: € 1.339.000 Diverse bestemde reserves per 31 december 2013: € 891.000.	A	Reguliere werkzaamheden
7.	Gemeenschappelijke regeling. Milieusamenwerking Regio Arnhem (MRA) te Arnhem.	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen zowel in rechtstreekse samenwerking als bij wet toevertrouwde belangen betreffende de bescherming van milieu.	Wethouder J. van Baal als lid van het algemeen bestuur.	Bijdrage Verkeersmilieukaart € 10.815. Regionaal overleg € 14.022.	10 regio-gemeenten.	Risico is in zeer beperkt gelet op de opheffing in 2014.	De solvabiliteit is zeer solide.	B	Reguliere werkzaamheden.

Nr	Verbonden partij	Doelstelling/Openbaar belang	Bestuurlijk belang	Fiancieel belang	Deelnemen-de partijen	Risico's	Vermogen	Categorie	Programma
8.	Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Midden-Gelderland (Pre-sikhaaf Bedrijven) te Arnhem.	Het bieden van werk onder aangepaste omstandigheden aan personen die (nog) niet kunnen re-integreren in een reguliere baan.	Wethouder B.A. Ross is lid van het algemeen bestuur (plv. raadslid R. Eeffink).	Bijdrage € 4.823.502	11 regio-gemeenten.	In principe groot, omdat de deelnemende gemeenten geheel moeten opkomen voor eventuele tekorten. Gemeente Overbetuwe is hierdoor voor ca. 8% risicodragend.	Eigen vermogen per 31 december 20134 € 0. Het weerstandsvermogen bedraagt per 31 december 2014 € 0.	A	Leren & Werken Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening.
9a.	Commandiet Weteraam B.V. te Elst.	Als commanditaire vennoot deelnemen in de commanditaire vennootschap GEM Weteraam Elst C.V. Via de commandiet neemt de gemeente voor 48 % deel in de inbreng van de commanditaire vennoten.	Directeur: Th. Hoex. De directeur van de commandiet tekent de jaarstukken van de GEM.	910 aandelen van de 910 (100%).	Gemeente Overbetuwe.	In principe groot. Risico bestaat uit mogelijk verlies van de nominale inleg € 217.815. Daarnaast is door de commandiet nog een achtergestelde lening verstrekt van € 1,1 miljoen die kan worden aangesproken bij een mogelijk verlies uit de grondexploitatie.	Eigen vermogen per 31 december 2013 € 21.781. Vreemd vermogen per 31 december 2013: € 217.815. Solvabiliteitsratio EV = 10% en daarmee laag.	A	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.

Nr	Verbonden partij	Doelstelling/Openbaar belang	Bestuurlijk belang	Financieel belang	Deelnemende partijen	Risico's	Vermogen	Categorie	Programma
9b.	GEM Westeraam Beheer B.V. te Elst.	Als beherend vennoot deelnemen in de com- manditaire vennoot- schap GEM Westeraam Elst C.V.	Wethouder J.A.M. van Baal vertegen- woordigt de gemeente als aandeelhou- der. Stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeel- houders.	2400 aan- delen van de 4800 (50%).	Gemeente Overbetuwe, Rabo vast- goed BV, Kondor Wes- sels Projecten BV en Vos- Projekten BV.	Beperkt. Risico be- perkt tot de nominale in- leg: € 10.891.	Eigen ver- mogen per 31 december 2014: € 457.411. Vreemd vermogen per 31 december 2014: € 2.426.744. Solvabiliteits- ratio EV = 16% en daar- mee laag.	A	Ruimtelijke ordening en volkshuis- vesting.
9c.	GEM Westeraam Elst C.V. te Elst.	Het verkrijgen en ver- vreemden van onroer- ende zaken en het bouwrijp maken en het exploiteren van on- roerende zaken. Alles binnen het exploitatie- gebied.	Er vindt geen afzonderlijke vennotenver- gadering van GEM CV plaats. De jaarreke- ning wordt schriftelijk vastgesteld (nadat de stuk- ken van de BV al zijn vastge- steld).	GEM Wes- teraam Beheer B.V. heeft 4% van de aandelen. Comman- diet Weste- raam B.V. heeft een belang van 48% (inleg € 217.814) De ove- rige com- mandieten hebben tezamen ook 48%.	GEM Wes- teraam Be- heer B.V., Commandiet Westeraam B.V. en overige com- mandieten (drie markt- partijen).	De gemeente heeft via een juridische constructie een belang van 50% in de grondex- ploitatie van Westeraam.	Eigen ver- mogen per 31 december 2013 : € 453.781. Vreemd vermogen per 31 december 2013 € 1.749.279. Solvabiliteits- ratio 26% en daarmee acceptabel.	A	Ruimtelijke ordening en volkshuis- vesting.

Nr	Verbonden partij	Doelstelling/Openbaar belang	Bestuurlijk belang	Financieel belang	Deelnemen- de partijen	Risico's	Vermogen	Categorie	Programma
10.	Gemeenschappelijke Regeling Openbaar lichaam Recreatieschap Overbetuwe te Arnhem.	De belangen van de deelnemende gemeenten ten aanzien van openluchtrecreatie en het toerisme, het landschapsschoon en de natuurbescherming, voor zover het de behartiging van de belangen van de openluchtrecreatie betreft, op bovenlokaal niveau.	Wethouder R. van Hoeven (plv wethouder J.A.M. van Baal) en wethouder W.H. Hol (plv wethouder B.A. Ros) zijn lid van het Algemeen Bestuur.	Geen bijdrage. In 2001 is de jaarlijkse bijdrage afgekocht met een eenmalig bedrag.	Gemeenten Arnhem, Overbetuwe en Lingewaard.	Geen. Het Recreatieschap Overbetuwe is één van de drie aandeelhouders van de B.V. Recreatie- maatschappij Rivierengebied. In het geval deze BV niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, gaat ze (uiteindelijk) zonder verplichtingen van de aandeelhouders failliet.	Geen eigen of vreemd vermogen aanwezig.	B	Cultuur en recreatie
11.	Vitens N.V. te Zwolle.	Het verzorgen van de drinkwatervoorziening.	Wethouder W.H. Hol vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder Stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders	34.717 aandelen van de 5.022.404 is 0,691%.	107 gemeenten en 3 provincies.	Risico beperkt tot het belang in aandelen (€ 34.717).	De solvabiliteit bedraagt per 31 december 2013: 25,6%.	B	Algemene dekkingsmiddelen.

Nr	Verbonden partij	Doelstelling/Openbaar belang	Bestuurlijk belang	Fiancieel belang	Deelnemen- de partijen	Risico's	Vermogen	Categorie	Programma
12.	Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen.	De realisatie en coördinatie van het beheer Park Lingezegen.	Wethouder R. van Hoeven is lid van het Algemeen Bestuur.	Bijdrage beheerskosten € 240.000.	Provincie Gelderland, gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe en Waterschap Rivierenland.		De begroting 2014 heeft een tekort van € 13,2 mln. Dat volledige tekort komt ten laste van het positieve batige saldo dat is opgebouwd in de jaren tot en met 2013. Het batige saldo is ontstaan uit de bijdragen van de verschillende deelnemers aan de GR.	A	Cultuur en recreatie.

Nr	Verbonden partij	Doelstelling/Openbaar belang	Bestuurlijk belang	Fiancieel belang	Deelnemen- de partijen	Risico's	Vermogen	Categorie	Programma
13.	Gemeenschappelijke regeling. Omgevingsdienst Regio Arnhem (ORA), later ODRA geworden. Oprichting 14 november 2012.	De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers terzake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.	Wethouder B.A. Ross (plv J.A.M. van Baal) is lid van het Algemeen Bestuur.	Bijdrage: In 2012 uitsluitend oprichting. Overheveling taken vanaf 1 april 2013. Jaarlijks financiële bijdrage plus eerste 3 jaren opstartkosten. In 2014: € 441.949.	Provincie Gelderland en de gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lin-gewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Rijnwaarden Westervoort en Zevenaar.	Risico is in principe beperkt tot de verstrekte bijdrage. Eventuele bedrijfsrisico's worden gedragen naar rato van inbreng van taken en verantwoordelijkheden zoals heden zoals beschreven in het bedrijfsplan van ODRA.	Eigen vermogen per 13 december 2013: € 616.000 (na bestemming van het resultaat).	A	Volksgezondheid en milieu.
14.	Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem (SSGA)	Een toegang tot SGGA is nodig om een robuuste en toekomstgerichte ICT-beheerorganisatie te verkrijgen door deze centraal te positioneren. Het beoogd effect is een verhoogde continuïteit van de informatievoorziening (digitale) dienstverlening en mogelijkheid tot innovatie(ve) producten.	Wethouder. W.H. Hol.	Jaarlijkse bijdrage in de beheerskosten van € 4.500.	25 deelnemers zoals gemeenten, scholen en andere non-profit organisaties.	Zeer beperkt, naar rato van de inbreng: 2%.	Er is een egaliserende rekening glasvezelnetwerk van € 3.532.129 (per 31 december 2013).	B	Reguliere werkzaamheden.

Paragraaf grondbeleid

In deze Paragraaf Grondbeleid 2014 wordt een toelichting gegeven op de financiële stand van zaken van de grondcomplexen per 31 december 2014.

Deze paragraaf is als volgt samengesteld:

1. Verloop boekwaarde
2. Resultaat 2014
3. Te verwachten resultaten van de actieve complexen in exploitatie
4. Algemene toelichting
 - 4.1 Uitgangspunten voor het samenstellen – actualiseren van grondexploitaties
 - 4.2 Het grondbeleid van de gemeente Overbetuwe
 - 4.3 Risico's grondexploitatie

1. Verloop boekwaarde

Het verloop van de boekwaarde over 2014 is:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 01-01-2014	Kosten	Opbreng- sten	Resultaat 2014	Boek- waarde 31-12-2014	Getroffen voorziening	Balans- waarde
Actieve grondcomplexen							
Actieve woningbouw complexen in exploitatie	€ 3.922	€ 920	€ 1.142	€ 26	€ 3.726	€ 925	€ 2.801
Actieve bedrijvencomplexen in exploitatie	€ 10.116	€ 1.490	€ 1.226		€ 10.380	€ 7.242	€ 3.138
Nog in exploitatie te nemen actieve woningbouwcomplexen	€ 2.631	€ 201	€ 49	€ -490	€ 2.293	€ 1.573	€ 720
Nog in exploitatie te nemen actieve bedrijvencomplexen	€ 2.837	€ 1.778	€ 1.415		€ 3.200	€ 7.802	€ -4.602
	€ 19.506	€ 4.389	€ 3.832	€ -464	€ 19.599	€ 17.542	€ 2.057
Passieve grondcomplexen							
Passieve woningbouwcomplexen in exploitatie	€ 36	€ 93	€ 132		€ -3	€ 46	€ -49
Passieve bedrijvencomplexen in exploitatie							
Nog in exploitatie te nemen passieve woningbouwcomplexen	€ 2.423	€ 134	€ 68		€ 2.489	€ 2.278	€ 211
Nog in exploitatie te nemen passieve bedrijvencomplexen	€ 434	€ 137			€ 571	€ 193	€ 378
	€ 2.893	€ 364	€ 200		€ 3.057	€ 2.517	€ 540
GEM Westeraam	€ 2.489	€ 64	€ 40		€ 2.513	€ 725	€ 1.788
	€ 24.888	€ 4.817	€ 4.072	€ -464	€ 25.169	€ 20.784	€ 4.385
Totaal in exploitatie*	€ 14.074	€ 2.503	€ 2.500	€ 26	€ 14.103	€ 8.213	€ 5.890
Tot. nog in exploitatie te nemen*	€ 10.814	€ 2.314	€ 1.572	€ -490	€ 11.066	€ 12.571	€ -1.505
	€ 24.888	€ 4.817	€ 4.072	€ -464	€ 25.169	€ 20.784	€ 4.385

* In 2014 zijn de complexen Prinses Irenestraat, Tobbenhof, Europaplein Noord, Spoorallee en PvmG Zuid opgenomen onder de categorie onderhanden werk. In 2013 waren deze verantwoord onder de in exploitatie genomen bouwgronden.

2. Resultaat 2014

Het nadelig resultaat over 2014 van de grondexploitatie bedraagt € 7.914.000 en is als volgt samengesteld:

		(bedragen x € 1.000)			
		Najaarsnota		Werkelijk	
		Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
Resultaat complexen	€	114		€	26
Mutaties voorziening verliesgevende complexen			€ 75	€ 429	€ 4.644
Mutaties voorziening (mogelijke) verliesgevende complexen			€ 205	€ 13	€ 227
Mutaties voorziening MTC					€ 125
Afwaardering complexen					€ 490
Storting in de voorziening risico analyses grondcomplexen					€ 3.054
Storting in de bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen				€ 158	
	€	114	€ 280	€ 626	€ 8.540
per saldo	€	166	nadeel	€ 7.914	nadeel

Bij de MARAP grondexploitatie (opgenomen in de najaarsnota 2014) werd uitgegaan van een nadelig resultaat van € 166.000. Het verschil een nadelig resultaat van € 7.748.000 wordt veroorzaakt door:

	(bedragen x € 1.000)		
<i>Lager resultaat afgesloten complexen</i>	€	88	<i>nadeel</i>
<i>Afboeking boekwaarde deelcomplexen Elst Centraal</i>	€	490	<i>nadeel</i>
<i>Hogere mutatie in de voorziening verliesgevende complexen</i>	€	4.149	<i>nadeel</i>
<i>Mutatie voorziening MTC panden</i>	€	125	<i>nadeel</i>
<i>Storting in de voorziening risico analyse grondcomplexen</i>	€	3.054	<i>nadeel</i>
<i>Storting in de bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen</i>	€	158	<i>voordeel</i>
	€	7.748	<i>nadeel</i>

Voor de grondcomplexen zijn evenals vorige jaar risicoanalyses opgesteld. Naar aanleiding van deze risicoanalyses is na overleg met de accountant in de jaarrekening 2014 naast de reeds genomen voorzieningen een extra voorziening opgenomen van € 3.054.000, voor de tekorten in de verliesgevende bedrijvencomplexen.

3. De te verwachten resultaten van de actieve complexen in exploitatie

Het volgende overzicht toont de verschillen ten opzichte van 2014 van de te verwachten exploitatiesaldi van de actieve in exploitatie genomen grondcomplexen op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten per 1 januari 2015 (N = nadelig, V = voordelig, resultaat x € 1.000).

Complex	GREX 1-1-2015			Eindwaar- de per	GREX 1-1-2014			Eindwaarde per	Netto con- tante waar- de NCW per 01-01-2015
Woningbouwcomplexen									
14 Elst Zuid	€	706	V	31-12-2016	€	691	V	31-12-2015	€ 646 V
19 De Breekenhof Driel	€	1.697	V	31-12-2015	€	1.684	V	31-12-2015	€ 1.624 V
41 Prinses Irenestraat	€	639	N	31-12-2016	€	-			€ 585 N
49 Tobbenhof	€	42	V	31-12-2016	€	-			€ 38 V
84 Heteren Centrum	€	114	N	31-12-2017	€	153	V	31-12-2015	€ 109 N
Subtotaal	€	1.692	V		€	2.528	V		€ 1.614 V
Bedrijvencomplexen									
53 De Merm Elst	€	1.323	N	31-12-2020	€	579	N	31-12-2017	€ 1.016 N
55 De Merm Oost Elst	€	992	N	31-12-2020	€	724	N	31-12-2017	€ 762 N
56 PvMG Zuid Heteren	€	9.387	V	31-12-2020	€	5.374	V	31-12-2017	€ 7.208 V
71 Elst Centraal 1 ^e fase	€	7.761	N	31-12-2018	€	4.244	N	31-12-2017	€ 6.508 N
74 Spoorallee	€	598	N	31-12-2020	€	990	N	31-12-2020	€ 460 N
Subtotaal	€	1.287	N		€	1.163	N		€ 1.538 N
Totaal	€	405	V		€	1.365	V		€ 76 V

4. Algemene toelichting

4.1 Uitgangspunten voor het samenstellen – actualiseren van grondexploitaties

Bij het opstellen van de Paragraaf Grondbeleid 2014 is per complex een inventarisatie gemaakt van de stand van zaken en zijn voor de actieve in exploitatie genomen complexen de grondexploitaties geactualiseerd.

Bij deze actualisatie is rekening gehouden met de volgende financiële parameters:

- Rente 4,5 %
- Kostenstijging 2 %
- Opbrengstenstijging 0 % voor de woningbouw en de bedrijvencomplexen

4.2 Het grondbeleid van de gemeente Overbetuwe

In september 2009 is door de raad de Nota Grondbeleid 2009 vastgesteld. In deze nota worden de (on-)mogelijkheden, risico's en keuzen inzake het gemeentelijk grondbeleid beschreven en wordt aangegeven hoe dit beleid als sturingsmiddel en instrument bruikbaar is.

4.3 Risico's grondexploitatie

De risico's die de gemeente Overbetuwe loopt met de uitvoering van de grondexploitatie zijn:

- Organisatorische risico's:
 - Nagekomen kosten bij de in het verleden afgesloten complexen.
 - Het niet kunnen verwerven van gronden.
 - De hogere boekwaarde dan de agrarische waarde van de niet in exploitatie zijnde grondcomplexen.
 - Financiering van de aanpassing van de hoofdinfrastructuur (o.a. Noordtangentenstructuur te Elst).

- Het niet (volledig) toekennen van subsidies.
- Bodemverontreiniging.
- Archeologie.
- Onvoldoende ruimte voor de dekking van algemene kosten en rentekosten.
- Verhaalrisico's:
 - Het niet volledig kunnen verhalen van kosten bij ontwikkelaars (bijdrage voor het fonds "Bovenwijkse voorzieningen", planschade, ambtelijke kosten, e.d.).
- Economische risico's:
 - Nadelige economische conjunctuur: dit heeft vooral consequenties voor het tempo van gronduitgifte (bij zowel woningbouwgronden als bedrijventerreinen).

Om deze risico's te kunnen dekken is een weerstandscapaciteit noodzakelijk.

De weerstandscapaciteit is een financiële buffer om tegenvallers op te vangen op een zodanige wijze, dat het voorzieningenniveau ongewijzigd kan worden gehandhaafd.

Weerstandsvermogen geeft aan: de verhouding tussen risico's en weerstandscapaciteit. Door aandacht te besteden aan het weerstandsvermogen voor grondcomplexen en ruimtelijke projecten kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller aanleiding zal zijn tot bezuinigingen.

Door de gemeente Overbetuwe zijn in 2002 de reserves bouwgrondexploitatie van de fusiegemeenten overgeheveld naar de algemene reserve. Hierdoor is er geen afzonderlijke buffer (weerstandscapaciteit) meer aanwezig om mogelijke risico's te kunnen opvangen.

Voor de grondcomplexen is een gewogen risicoanalyses opgesteld. De gewogen risicobedragen per 01-01-2015 van de actieve en passieve (in exploitatie - en nog in exploitatie te nemen) complexen over de periode 2015-2020 worden benoemd als onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen. Het totale gewogen bedrag bedraagt circa **€ 1,9 mln**. Tijdens het boekjaar vindt monitoring plaats van alle gewogen risicoanalyses uit het oogpunt van risicobeheersing en planoptimalisatie.

Naast deze nieuwe post in de Paragraaf Weerstandsvermogen is er binnen de gemeente Overbetuwe voor gekozen om de risico's van grondcomplexen als volgt te dekken:

Door een in stand houden van een deel van de algemene reserve voor het opvangen van rekeningstekorten en het treffen van specifieke voorzieningen voor:

- Verliesgevende complexen.
- De mogelijk niet door te berekenen kosten⁷.
- De mogelijke afwaardering complexen⁸.
- De risico analyse grondcomplexen.
- MTC panden.

⁷ Omdat het nog onzeker is of de gemaakte voorbereidingskosten van de grondcomplexen in de toekomst wel (volledig) kunnen worden gedekt, is voor een aantal complexen ter grootte van de geactiveerde kosten waarover nog geen zekerheid bestaat of deze doorberekend kunnen worden, een voorziening gevormd. Eventueel in een later stadium gerealiseerde opbrengsten kunnen worden verrekend met de getroffen voorziening.

⁸ Dit betreft een complex waarbij de boekwaarden hoger is dan de marktwaarde van ca. € 7,00 per m². In 2015 zal een nader onderzoek plaatsvinden in hoeverre de hogere boekwaarde te rechtvaardigen valt. Vooruitlopend op dit onderzoek is voorlopig een voorziening opgenomen van € 1.573.000. Dit is het verschil tussen de marktwaarde en de boekwaarde.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de voorzieningen weer:

Voorziening	saldo 1-1-2014	mutatie 2014	Saldo 31-12-2014
Verliesgevende complexen:	€ 7.212	€ 4.216	€ 11.428
Mogelijke niet door te berekenen kosten	€ 3.158	€ 125	€ 3.283
Mogelijk afwaardering complexen	€ 1.488	€ 85	€ 1.573
Risico analyses grondcomplexen	€ -	€ 3.054	€ 3.054
MTC panden	€ 1.321	€ 125	€ 1.446
	€ 13.179	€ 7.605	€ 20.784

B. Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de financiële verordening gemeente Overbetuwe 2007, vastgesteld door de raad op 15 november 2006, laatst gewijzigd op 27 januari 2009, en de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

In deze toelichting worden de balansposten nader toegelicht.

Verder wordt, voor zover van toepassing, verwezen naar de desbetreffende staten die zijn opgenomen in het bijlagenboek.

1. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schok-effecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

2. Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden annuïteitsgewijs in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Saldi van agio en disagio en kosten van sluiten van geldleningen worden afgeschreven in een termijn die gelijk is aan de looptijd van de lening.

Materiële vaste activa

Deze materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen vervaardigings- c.q. verkrijgingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, waarbij wordt afgeschreven op het saldo.

- **Materiële vaste activa met economisch nut**

Materiële vaste activa met economisch nut worden annuïteitsgewijs afgeschreven in:

- a. 60 jaar: aanleg van riolen
- b. 45 jaar: aanleg van pomphutten en persleidingen
- c. 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- d. 25 jaar: renovatie, restauratie woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- e. 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen; aanleg van pompinstallaties;
- f. 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; telefooninstallaties; kantoormeubilair; schoolmeubilair; aanleg tijdelijke terreinwerken; nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen; groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- g. 5 jaar: automatiseringsapparatuur en programmatuur;
- h. afschrijvingstermijn afzonderlijk vast te stellen: unieke projecten niet vallend onder het bovenstaande.

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000,- worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatstgenoemde worden altijd geactiveerd.

- **Materiële vaste activa met maatschappelijk nut**

Kapitaaluitgaven in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut (aanleg, groot onderhoud en reconstructie van wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken) worden afgeschreven in 20 jaar.

Kapitaaluitgaven met een meerjarig maatschappelijk nut niet gedaan in de openbare ruimte worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves in één keer ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief annuïteitsgewijs afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

De als “onderhanden werken” opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voorzover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Uitzettingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen hun nominale waarde onder aftrek van eventuele noodzakelijk geachte voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld, zijn de passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die terzake geformuleerd zijn. In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid terzake nader uiteengezet.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- a. *verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.*
- b. *bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.*
- c. *kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.*
- d. *van derden verkregen middelen (niet zijnde rijk, provincie, EU) die specifiek besteed moeten worden.*

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overzicht van baten en lasten over begrotingsjaar 2014

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER BEGROTINGSJAAR 2014									
	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie 2014		
Programma	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Samenleven	2.140.295	13.301.719	11.161.424	2.265.927	13.478.627	11.212.700	2.354.962	12.218.861	9.863.899
Leren en Werken	6.342.888	13.731.516	7.388.628	6.109.869	14.077.064	7.967.195	6.339.864	15.350.065	9.010.201
Wonen	11.668	79.299	67.631	11.668	79.299	67.631	11.590	81.850	70.260
Verkeer	5.780	590.038	584.258	5.780	869.226	863.446	415.562	1.159.982	744.419
Landschap & Recreëren	0	543.113	543.113	0	647.289	647.289	9.760	716.495	706.736
Interne zaken	216.215	5.355.740	5.139.525	527.093	9.489.552	8.962.459	861.661	9.688.677	8.827.016
Reguliere werkzaamheden	19.895.023	38.820.484	18.925.461	20.509.999	47.653.447	27.143.448	26.247.846	64.411.763	38.163.917
Subtotaal Programma's	28.611.869	72.421.909	43.810.040	29.430.336	86.294.504	56.864.168	36.241.245	103.627.693	67.386.448
Alg. dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	6.630.316	274.686	-6.355.630	6.912.536	274.686	-6.637.850	7.659.579	262.707	-7.396.872
Algemene uitkeringen	37.108.624	0	-37.108.624	37.112.432	0	-37.112.432	37.350.376	0	-37.350.376
Dividend	161.648	11.451	-150.197	165.092	11.451	-153.641	164.254	11.451	-152.803
Saldo financieringsfunctie	3.069.894	16.029	-3.053.865	3.274.249	16.029	-3.258.220	3.316.500	16.029	-3.300.471
Overige alg. dekkingsmiddelen	<u>1.564.027</u>	<u>3.343.528</u>	<u>1.779.501</u>	<u>979.553</u>	<u>2.329.290</u>	<u>1.349.737</u>	<u>602.982</u>	<u>1.497.893</u>	<u>894.911</u>
Subtotaal alg. dekkingmid- delen	48.534.509	3.645.694	44.888.815	48.443.862	2.631.456	-45.812.406	49.093.691	1.788.079	-47.305.611
Onvoorziën		53.500	53.500	0	60.307	60.307	0	0	0
Totaal alg. dekkingsmiddelen	48.534.509	3.699.194	-44.835.315	48.443.862	2.691.763	-45.752.099	49.093.691	1.788.080	-47.305.611
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten			-1.025.275			11.112.069			20.080.836

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER BEGROTINGSJAAR 2014									
Programma	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie 2014		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Samenleven	146.094	0	-146.094	922.293	92.630	-829.663	741.495	92.630	-648.865
Leren en Werken	478.020	360.143	-117.877	7.779.651	360.143	-7.419.508	8.465.991	360.143	-8.105.848
Wonen	0	0	0			0	12.309		-12.309
Verkeer	0	0	0			0	1.641.743		-1.641.743
Landschap & Recreëren	0	0	0	18.000		-18.000	60.330		-60.330
Interne zaken	0	0	0	2.617.550		-2.617.550	2.159.116		-2.159.116
Reguliere werkzaamheden	1.145.275	1.569.466	424.191	1.806.309	1.164.289	-642.020	5.859.950	1.894.029	-3.965.920
Algemene dekkingsmiddelen	486.927	606.221	119.294	6.733.927	6.853.221	119.294	6.658.939	6.991.006	332.067
Subtotaal mutaties reserves	2.256.316	2.535.830	279.514	19.877.730	8.470.283	-11.407.447	25.599.873	9.337.808	-16.262.065
Totaal	79.402.694	78.656.933		97.751.928	97.456.550		110.934.809	114.753.580	
Gerealiseerde resultaat			- 745.761			- 295.378			3.818.771

Een positief getal = negatief resultaat

Een negatief getal = positief resultaat

Toelichting programma's

TOELICHTING PROGRAMMA'S		
Bij de najaarsnota werd er een negatief rekeningsresultaat verwacht van afgerond		€ 295.000
In het dienstjaar 2014 is een negatief rekeningsresultaat behaald van afgerond		€ 3.819.000
Per saldo een lager resultaat dan geraamd van		€ 4.114.000
Oorzaak (benoeming van de producten met een afwijking groter dan € 100.000.-)		
	Voordeel	Nadeel
Programma Samenleven (voordeel € 1.349.000)		
620.00 Maatschappelijke dienstverlening	320.000	
622.00 WMO huish. Verzorging	318.000	
630.01 Welzijnsaccommodaties	118.000	
652.00 Voorzieningen gehandicapten	326.000	
Overige producten: saldo van de voor- en nadelen	267.000	
Programma Leren en Werken (nadeel € 1.043.000)		
310.02 Economisch stimuleringsbeleid		437.000
611.01 Arbeidstoeileiding		702.000
Overige producten: saldo van de voor- en nadelen	96.000	
Programma Wonen (nadeel € 3.000)		
Geen producten met een afwijking groter dan € 100.000		
Overige producten: saldo van de voor- en nadelen		3.000
Programma Verkeer en Vervoer (voordeel € 119.000)		
211.00 Verkeersmaatregelen		270.000
214.00 Parkeren	375.000	
Overige producten: saldo van de voor- en nadelen	14.000	
Programma Landschap en Recreëren (nadeel € 59.000)		
Geen producten met een afwijking groter dan € 100.000		
Overige producten: saldo van de voor- en nadelen		59.000
Programma Interne Zaken (voordeel € 135.000)		
001.01 College B&W		620.000
922.10 Organisatieverliezen	634.000	
960.00 Saldo kostenplaatsen	174.000	
Overige producten: saldo van de voor- en nadelen		53.000
Programma Reguliere werkzaamheden (nadeel € 11.020.000)		
120.03 Preparatie	235.000	
140.02 APV en bijzondere wetten	134.000	
160.00 Opsporing explosieven		159.000
210.00 Wegen	529.000	
560.00 Open groen	258.000	
610.00 Uitkeringen	350.000	
716.00 Jeugdgezondheidszorg (maatwerkdeel)	159.000	
722.00 Rioolbeheer	271.000	
723.00 Milieu algemeen (incl. APV)	200.000	
723.01 Bedrijven (milieu)	213.000	
725.00 Baten Rein.recht/Afvalstoffenheffing		112.000
822.04 Bouw- en woningtoezicht	203.000	
822.06 Bouwen en Wonen algemeen		183.000
830.00 Grondexploitatie		13.430.000
Overige producten: saldo van de voor- en nadelen	312.000	
Subtotaal programma's	5.506.000	16.028.000

TOELICHTING PROGRAMMA'S		
	Voordeel	Nadeel
Algemene dekkingsmiddelen (voordeel € 1.554.000)		
921.00 Algemene uitkering	238.000	
922.00 Financiële ruimte	1.071.000	
922.02 Stelposten		556.000
939.00 Baten precariobelasting	746.000	
Overige producten: saldo van de voor- en nadelen	55.000	
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	2.110.000	556.000
Toevoeging/onttrekking aan reserves per programma		
Samenleven		181.000
Leren en Werken	686.000	
Wonen	12.000	
Verkeer	1.642.000	
Landschap en Recreëren	42.000	
Interne Zaken		458.000
Reguliere werkzaamheden	3.324.000	
Algemene dekkingsmiddelen		213.000
Afrondingsverschillen		
Subtotaal reserves	5.706.000	852.000
TOTAAL	13.322.000	17.436.000
		- 4.114.000

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de financiële verantwoording van de programma's.

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen					
Product- nummer	Omschrijving	Raming 2014 na wijziging	Werkelijk 2014	Voordeel/ Nadeel (-)	
a. Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is					
931.00	Baten OZB-gebruikers	820.900	813.589	-7.311	
932.00	Baten OZB-eigenaren	5.730.783	5.718.880	-11.903	
937.00	Baten Hondenbelasting	259.633	265.657	6.024	
939.00	Baten Precariobelasting	32.570	778.699	746.129	
939.01	Baten Recognities	650	40	-610	
940.00	Lasten heffingen en invorderingen	-206.686	-179.994	26.692	
	Totaal a	6.637.850	7.396.871	759.021	
b. Algemene uitkering					
921.00	Algemene uitkering	Totaal b	37.112.432	37.350.376	237.944
c. Dividend					
913.00	Deelneming/Dividend BNG	31.957	27.169	-4.788	
	Deelneming/ Dividend Vitens	121.684	125.633	3.949	
	Deelneming/Dividend Ondernemingscentrum De Schalm	0	0	0	
	Totaal c	153.641	152.802	-839	
914.00	d. Saldo van de financieringsfunctie	Totaal d	3.258.220	3.300.471	42.251
e. Overige algemene dekkingsmiddelen					
922.00	Financiële Ruimte (excl. onvoorzien, zie onderaan)	-1.011.170	0	1.011.170	
922.02:					
922.020	Stelposten	-706.500	-894.911	-188.411	
922.022	Onderuitputting	367.933	0	-367.933	
	totaal 922.02	-338.567	-894.911	-556.344	
922.000	Onvoorzien	-60.307	0	60.307	
	Totaal e	-1.410.044	-894.911	515.133	
TOTALEN		45.752.099	47.305.611	1.553.512	

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
939.00	Baten Precariobelasting voordeel € 746.000 Voordelen: N.a.v. de Heroverwegingsnota heeft de raad besloten om een Precariobelasting in te voeren op kabels en leidingen. Voor 2014 werden aanslagen opgelegd voor de maanden november en december 2014	746.000		S
		746.000	0	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen:

In de begroting 2015 is al rekening gehouden met deze structurele voordelen.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
921.00	Algemene uitkering voordeel € 238.000 Voordelen: In de Najaarsnota 2014 was de algemene uitkering nog gebaseerd op de meicirculaire 2014. Nadien zijn de september- en decembercirculaire ontvangen. waaruit verhogingen van de algemene uitkering voortvloeiden. Aan de andere kant zijn de definitieve verdeelmaatstaven verlaagd. Tenslotte hebben er de afgelopen maanden grote nabetalingen plaatsgevonden over 2012 en 2013. Per saldo heeft dit geresulteerd in een <u>budgettair</u> voordeel van € 238.000 ten opzichte van de bijgestelde raming in de Najaarsnota 2014 (situatie augustus 2014). Hieronder de verschillenanalyse: I <i>Algemene uitkering over 2014</i> • verhoging uitkeringsfactor met 2 punten 50.000 • hogere WMO-uitkering 76.000 • werkelijke inkomstenmaatstaf minder negatief 196.000 • per saldo verlaging verdeelmaatstaven Totaal verhoging uitkering 2014 = € 173.000			
			149.000	S S S S

	De volgende eenmalige financiële ruimte is 2014 niet aangewend voor werkelijke uitgaven: transitiekosten decentralisatie jeugdzorg € 89.411 Dit bedrag wordt via de bestemming van het rekeningsresultaat gereserveerd.	89.000		I
		1.071.000	0	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

Met het voordeel op onvoorzien van € 60.000 is in de begroting 2015 nog geen rekening gehouden.

Product	Toelichting	Voordelen	Nadelen	I / S
922.02	Stelposten nadeel € 556.000 Voordelen: - Het restant van het beschikbare budget voor afwijking nullijn 2014 is niet aangewend. Dit voordeel is reeds structureel meegenomen bij de opstelling van de begroting 2015 waardoor in 2014 dus sprake is van een incidenteel voordeel. - In de begroting 2014 zat een stelpost ter grootte van € 30.000 voor een nog niet verwerkte BTW-verhoging op de hulpkostenplaatsen. Werkelijk is de BTW-verhoging wel terecht gekomen op de hulpkostenplaatsen. Deze raming is echter niet functioneel verwerkt waardoor op dit product is dus sprake van een “zuiver visueel” voordeel. Nadelen: - Op de inkomstenstelpost “onderuitputting” worden verwachte rente- en afschrijvingsvoordelen geraamd. Op deze post worden in werkelijkheid echter geen inkomsten verantwoord. Het werkelijke voordeel wordt verwerkt in de totale kapitaallasten, die worden doorbelast aan de diverse producten. Omdat er op deze stelpost dus geen werkelijke inkomsten worden verantwoord, ontstaat er op dit onderdeel een “zuiver visueel” nadeel tot het geraamde bedrag. - De restant taakstelling 2012 op de bedrijfsvoering van € 72.000 is in 2014 niet gerealiseerd. Inmiddels zijn hiervoor wel acties uitgezet en zal hierover in 2015 bij de tussentijdse rapportages verslag worden gedaan.	66.000 30.000	368.000 72.000	I I I I

	- De inkomstenstelpost van € 60.000 uit de heroverwegingsoperatie 2012 voor te behalen aanbestedingsvoordelen is wel gerealiseerd maar deze werkelijke realisaties zijn functioneel verwerkt. Op dit product is dus sprake van een “zuiver visueel” nadeel. - De resterende taakstelling leges bouwvergunningen is wel gerealiseerd maar deze werkelijke realisaties zijn functioneel verwerkt. Op dit product is dus sprake van een “zuiver visueel” nadeel.		60.000	I
			167.000	I
	Saldo divers overige voor- en nadelen.	15.000		I
		111.000	667.000	

Toelichting bij structurele voordelen/nadelen

N.v.t.

Mutaties op Reserves (product 980.00)

Lasten

Beheersproducten	Begr.na wijz. 2014	Rekening 2014	Verschil
* 29800041 Mutaties reserves Progr. 01 / 2014 e.v.	92.630,00	92.630,00	0
* 29800042 Mutaties reserves Progr. 02 / 2014 e.v.	360.143,00	360.142,55	0,45
* 29800047 Mutaties reserves Progr. 07 / 2014 e.v.	1.164.289,00	1.894.029,33	-729.740,33
* 29800090 Mutaties reserves Alg.dekkingsmiddelen	6.853.221,00	6.991.005,98	-137.784,98
Totaal lasten Reserves 2014	8.470.283,00	9.337.807,86	- 867.524,86

Baten

Beheersproducten	Begr. na wijz. 2014	Rekening 2014	Verschil
* 29800041 Mutaties reserves Progr. 01 / 2014 e.v.	-922.293,00	-741.495,26	-180.797,74
* 29800042 Mutaties reserves Progr. 02 / 2014 e.v.	-7.779.651,00	-8.465.991,28	686.340,28
* 29800043 Mutaties reserves Progr. 03 / 2014 e.v.	0	-12.309,34	12.309,34
* 29800044 Mutaties reserves Progr. 04 / 2014 e.v.	0	-1.641.742,65	1.641.742,65
* 29800045 Mutaties reserves Progr. 05 / 2014 e.v.	-18.000,00	-60.330,10	42.330,10
* 29800046 Mutaties reserves Progr. 06 / 2014 e.v.	-2.617.550,00	-2.159.115,63	-458.434,37
* 29800047 Mutaties reserves Progr. 07 / 2014 e.v.	-1.806.309,00	-5.859.949,74	4.053.640,74
* 29800090 Mutaties reserves Alg.dekkingsmiddelen	-6.733.927,00	-6.658.938,98	-74.988,02
Totaal baten Reserves 2014	-19.877.730,00	-25.599.872,98	-5.722.142,98

Saldo

Beheersproducten	Begr.na wijz. 2014	Rekening 2014	Verschil
*** 29800041 Mut. res. Prog. 01/2014	-829.663,00	-648.865,26	-180.797,74
*** 29800042 Mut. res. Prog. 02/2014	-7.419.508,00	-8.105.848,73	686.340,73
*** 29800043 Mut. res. Prog. 03/2014	0	-12.309,34	12.309,34
*** 29800044 Mut. res. Prog. 04/2014	0	-1.641.742,65	1.641.742,65
*** 29800045 Mut. res. Prog. 05/2014	-18.000,00	-60.330,10	42.330,10
*** 29800046 Mut. res. Prog. 06/2014	-2.617.550,00	-2.159.115,63	-458.434,37
*** 29800047 Mut. res. Prog. 07/2014	-642.020,00	-3.965.920,41	3.323.900,41
*** 29800090 Mutaties reserves Alg.dekkingsmidd.	119.294,00	332.067,00	-212.773,00
Saldo Reserves 2014	-11.407.447,00	-16.262.065,12	4.854.618,12

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Toevoegingen	2014
Toevoeging aan reserves programma 01	0
Toevoeging aan reserves programma 02	0
Toevoeging aan reserves programma 03	0
Toevoeging aan reserves programma 04	0
Toevoeging aan reserves programma 05	0
Toevoeging aan reserves programma 06	0
Toevoeging aan reserves programma 07	20.060
Toevoeging aan reserves algemene dekkingsmiddelen	0
Totaal toevoegingen	20.060

Onttrekkingen	2014
Onttrekkingen aan reserves programma 01	151.296
Onttrekkingen aan reserves programma 02	0
Onttrekkingen aan reserves programma 03	0
Onttrekkingen aan reserves programma 04	0
Onttrekkingen aan reserves programma 05	0
Onttrekkingen aan reserves programma 06	0
Onttrekkingen aan reserves programma 07	295.152
Onttrekkingen aan reserves algemene dekkingsmiddelen	155.160
Totaal onttrekkingen	601.608

Opmerkingen

De rentebijschrijvingen zijn net als in de begroting 2014 als incidenteel aangemerkt.

Toelichting op de reserves

Toelichting op de afwijking	Bedragen voordelen	Bedragen nadelen	I / S
Mutaties reserves: nadeel € 4.854.618,12			
Voordelen:			
Programma 01			
Hogere onttrekking uit reserves:			
• Uitvoeringsbudget voorzieningennota	10.000		I
• Decentralisatie 3D's jaar 2014:AWBZ	61.000		I
• Kernprojecten 2008	1.000		S
• Hangplek voor jongeren	10.000		I
• MFC Valburg: voorbereidingskrediet	1.000		I
• Kosten pilot BTW model buitensport	1.000		I
Programma 02			
Hogere onttrekking uit reserves:			
• Subs. Inhoudelijke samenwerking brede school	10.000		I
• Re-integratie jongeren met een WWB uitkering	9.000		I
• Fac. Parkmanagement Elst ZO	27.000		I
• Glasvezel i.c.m. realisatie camerabewaking Elst ZO	6.000		I
• Uitv. Subsidieregeling gevelstimuleringsfonds Elst ZO	31.000		I
• Vervoersmanagement Elst ZO	116.000		I
• Vrijval BR plan matig onderhoud wegen	11.000		I
• Onttrekking BR tekort Presikhaaf	517.000		I
Programma 03			
Hogere onttrekking uit reserves:			
• Gekanteld werken: project/advieskosten	12.000		I
Programma 04			
Hogere onttrekking uit reserves:			
• Complex B 016 Afrit 38	301.000		I
• Complex B 017 Verkeers.k. Aamsestraat	1.318.000		I
• Parkeren de Aam	10.000		I
• Onderzoek verkeerskundige projecten/adviezen	12.000		I
Programma 05			
Hogere onttrekking uit reserves:			
• Complex B014 Park Lingezen	42.000		I

Programma 06			
Hogere onttrekking uit reserves:			
• Kap. Ist verv handgereedschappen	1.000		S
• Scenario's gem. Huisvesting: externe adviezen	26.000		I
• Basisregistratie gebouwen digitalisering brondoc.	5.000		I
Programma 07			
• Lagere rente storting in BR riolering	1.000		I
• Lagere rente storting in BR opruimen explosieven	3.000		I
• Lagere rente storting in BR Voorfinanciering HdG	2.000		I
• Lagere storting in BR voorfinanciering HdG	4.000		I
• Niet geraamde uitgaven complex B.12 Spoorzone	4.066.000		I
• Lagere onttrekking uit L.O.P.: Wandelroutes	72.000		I
• Implementatie NUP gelden	41.000		I
• Ontw. Risico-analysekaart icm beleidspl en deelname aan P Lingezen	96.000		I
• Waterhuishouding De Aam e.o.	7.000		I
• Saneren woningen	13.000		I
• LOP Gem bijdrage Landschap Hemmen	5.000		I
• Voorbereidingskrediet herinrichting Valburgseweg Kokkeland	3.000		I
• Eenm. Uitgave hockey De Pas (2008)	2.000		I
Nadelen:			
Programma 01			
Lagere onttrekking uit reserves:			
• Kap Ist sporthal HPC Zetten		8.000	S
• Evaluatie Nota integrale Veiligheid		5.000	I
• Invoeringsbudget 3D's 2014		247.000	I
• Kap Ist 3e kunstgrasveld HCOB Elst		5.000	S
Programma 02			
Lagere onttrekking uit reserve:			
• Subs. Inhoudelijke samenwerking brede school		23.000	I
• School met Bijbel erfpachtcanonvergoeding 2003 t/m 2013		10.000	I
• Vrijval kaplst Brede School tbv extra afschrijvingen		7.000	I
Programma 06			
Lagere onttrekking uit reserves:			
• I&A beleidsplan inc. Lasten software 2014		218.000	I
• I&A beleidsplan inc. Projecten 2014		129.000	I
• Afschrijvingslasten tijdelijke huisvestingsmaatregelen		62.000	I
• Verv versnipperaar Schliessing		3.000	I
• Verv Mercedes Vito (44-VX-RV)		5.000	I

• Verv rioolwagen blauw		2.000	I
• Verv Tractor John Deere		3.000	I
• Besparingsplan inkoop en aanbesteding		56.000	I
• Verv dienst TD TBV (Nissan Vanette 36-VD-VZ)		4.000	I
• Verv. Dienstauto sprinter		7.000	I
Programma 07			
• Hogere rentebijdrage op reserves BR Verv mater Opr/veiligheid		14.000	I
• Storting BR 12213 P&R Garage		413.000	I
• Saldo riolen 2014		313.000	I
Lagere onttrekking uit reserves:			
• Verv materiaal opr/Veiligheid		180.000	I
• Verv kap 1st materiaal opr/Veiligheid		3.000	I
• Blusvoorzieningen verv. Materieel opr/vei		22.000	I
• Woerdenproject		25.000	I
• Energie besparende maatregelen gemeentelijke gebouwen (PNL-2013-21)		15.000	I
• Klimaatnota 2014 evaluatie		2.000	I
• Onderzoek realiteitszin rechte tunnel station Elst		2.000	I
• Gebiedsvisie stationsomgeving Zetten Andelst		3.000	I
Programma 90 Alg.Dekk.midd.			
Lagere onttrekking uit reserves:			
• Startersleningen		43.000	I
• MTC		32.000	I
Meer rente bijgeschreven op reserves		138.000	I
	6.854.000	1.999.000	

Analyse begrotingsafwijkingen en -rechtmatigheid 2014

ANALYSE BEGROTINGSAFWIJKINGEN EN BEGROTINGSRECHTMATIGHEID 2014									
Programma	Begroting na wijziging			Realisatie 2014			Begrotingsafwijking		
	bat	last	saldo	bat	last	saldo	bat	last	saldo
Samenleven	2.265.927	13.478.627	11.212.700	2.354.962	12.218.861	9.863.899	-89.035	1.259.766	1.348.802
Leren en Werken	6.109.869	14.077.064	7.967.195	6.339.864	15.350.065	9.010.201	-229.995	-1.273.001	-1.043.006
Wonen	11.668	79.299	67.631	11.590	81.850	70.260	78	-2.551	-2.629
Verkeer	5.780	869.226	863.446	415.562	1.159.982	744.419	-409.782	-290.756	119.027
Landschap & Recreëren	0	647.289	647.289	9.760	716.495	706.736	-9.760	-69.206	-59.447
Interne zaken	527.093	9.489.552	8.962.459	861.661	9.688.677	8.827.016	-334.568	-199.125	135.443
Reguliere werkzaamheden	20.509.999	47.653.447	27.143.448	26.247.846	64.411.763	38.163.917	-5.737.847	-16.758.316	-11.020.469
Subtotaal Programma's	29.430.336	86.294.504	56.864.168	36.241.245	103.627.693	67.386.448	-6.810.910	-17.333.189	-10.522.279

Alg. dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	6.912.536	274.686	-6.637.850	7.659.579	262.707	-7.396.872	-747.043	11.979	759.022
Algemene uitkeringen	37.112.432	0	-37.112.432	37.350.376	0	-37.350.376	-237.944	0	237.944
Dividend	165.092	11.451	-153.641	164.254	11.451	-152.803	838	0	-838
Saldo financieringsfunctie	3.274.249	16.029	-3.258.220	3.316.500	16.029	-3.300.471	-42.251	0	42.251
Overige alg. dekkingsmiddelen	<u>979.553</u>	<u>2.329.290</u>	<u>1.349.737</u>	<u>602.982</u>	<u>1.497.893</u>	<u>894.911</u>	<u>376.571</u>	<u>831.397</u>	<u>454.826</u>
Subtotaal alg. dekkingmid- delen	48.443.862	2.631.456	-45.812.406	49.093.691	1.788.079	-47.305.611	-649.829	843.377	1.493.205
Onvoorzien	0	60.307	60.307	0	0	0	0	60.307	60.307
Totaal alg. dekkingsmiddelen	48.443.862	2.691.763	-45.752.099	49.093.691	1.788.079	-47.305.611	-649.829	903.684	1.553.512

ANALYSE BEGROTINGSAFWIJKINGEN EN BEGROTINGSRECHTMATIGHEID 2014									
	Begroting na wijziging			Realisatie 2014			Begrotingsafwijking		
	bat	last	saldo	bat	last	saldo	bat	last	saldo
Gerealiseerde totaal saldo bat en last			11.112.069			20.080.836			- 8.968.767
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
Samenleven	922.293	92.630	-829.663	741.495	92.630	-648.865	180.798	0	180.798
Leren en Werken	7.779.651	360.143	-7.419.508	8.465.991	360.143	-8.105.848	-686.340	0	-686.340
Wonen	0	0	0	12.309	0	-12.309	-12.309	0	-12.309
Verkeer	0	0	0	1.641.743	0	-1.641.743	-1.641.743	0	-1.641.743
Landschap & Recreëren	18.000	0	-18.000	60.330	0	-60.330	-42.330	0	-42.330
Interne zaken	2.617.550	0	-2.617.550	2.159.116	0	-2.159.116	458.434	0	458.434
Reguliere werkzaamheden	1.806.309	1.164.289	-642.020	5.859.950	1.894.029	-3.965.920	-4.053.641	-729.740	-3.323.900
Algemene dekkingsmiddelen	<u>6.733.927</u>	<u>6.853.221</u>	<u>119.294</u>	<u>6.658.939</u>	<u>6.991.006</u>	<u>332.067</u>	<u>74.988</u>	<u>-137.785</u>	<u>-212.773</u>
Subtotaal mutaties reserves	19.877.730	8.470.283	-11.407.447	25.599.873	9.337.808	-16.262.065	-5.722.143	-867.525	4.854.618
Totaal	97.751.928	97.456.550		110.934.809	114.088.280		-13.182.881	-17.297.030	
Gerealiseerde resultaat			- 295.378			3.818.771			4.114.149
Een positief getal = negatief resultaat Een negatief getal = positief resultaat									

126

Toelichting begrotingsrechtmatigheid

Algemeen

De meeste van onderstaande begrotingsoverschrijdingen zijn het gevolg van verschuiving tussen programma's en tussen boekjaren. Daarnaast staan tegenover een aantal overschrijdingen niet geraamde (hogere) bijdragen van derden.

Programma 2 Leren & Werken

Begrotingsoverschrijding van € 607.701. De twee voornaamste oorzaken hiervoor zijn een hogere afdracht aan Presikhaaf (€ 219.000) en hogere afschrijvingslasten van de investeringskredieten van projecten Elst Zuid Oost (€ 409.000). De afdracht aan Presikhaaf betreft een doorbetaling van de ontvangen Rijksbijdrage. Tegenover de hogere afdracht staat een hoger dan geraamde ontvangen rijksbijdrage. De hogere afschrijvingslasten worden deels gecompenseerd door een hoger dan geraamde onttrekking uit de algemene reserve. Daarnaast zal in 2015 nog een subsidieafrekening plaatsvinden die zal leiden tot een eenmalig voordeel.

Programma 3 Wonen

Begrotingsoverschrijding van € 2.551. De oorzaak hiervan zijn niet geraamde afschrijvingslasten van investeringskrediet projectkosten kerngericht werken. Deze afschrijvingslasten waren geraamd in 2013, maar niet gerealiseerd. De niet geraamde afschrijvingslasten worden volledig gecompenseerd door een onttrekking uit de algemene reserve.

Programma 4 Verkeer

Begrotingsoverschrijding van € 290.756. De hoofdoorzaak hiervoor zijn hogere kapitaallasten door een gewijzigde invulling van de extra afschrijvingen op maatschappelijke investeringen. Dit heeft echter een neutraal effect omdat tegenover dit administratieve nadeel een onttrekking uit de algemene reserve staat.

Programma 5 Landschap & Recreëren

Begrotingsoverschrijding van € 69.206. De belangrijkste oorzaak hiervan zijn niet geraamde afschrijvingslasten van het voorbereidingskrediet Park Lingezegen. Deze afschrijvingslasten waren geraamd in 2013, maar niet gerealiseerd. De hogere afschrijvingslasten worden volledig gecompenseerd door een onttrekking uit de algemene reserve.

Programma 6 Interne Zaken

Begrotingsoverschrijding van € 199.125. De belangrijkste oorzaak hiervoor is een niet geraamde storting in de nieuwe voorziening wachtgelden voormalige wethouders. De vorming daarvan in 2014 is conform de aankondiging daarvan in de Programmabegroting 2015.

Programma 7 Reguliere werkzaamheden

Begrotingsoverschrijding van € 16.758.316. De voornaamste reden hiervan is, dat met ingang van de jaarrekening 2012 de gemeenten de lasten en baten van grondexploitatie moeten boeken op functie 830.00 in de exploitatie. Via een tegenboeking wordt dit naar de balanspost gebracht. Het direct boeken op de voorraden in de balans is dus niet meer toegestaan. Bij de vaststelling van de begroting 2014 is bij de ramingen van baten en lasten op functie 830.00 hier geen rekening gehouden waardoor bij de jaarrekening 2014 zowel bij de lasten als de baten een grote overschrijding voordoet, hetgeen budgettair dus niet van belang maar zuiver financieel technisch van aard is.

Toevoeging aan reserves

Bij de stortingen in de reserves (lasten) doet zich een begrotingsoverschrijding voor van € 867.525. De twee belangrijkste oorzaken zijn een niet geraamde storting in de nieuw gevormde Bestemmingsreserve kapitaallasten P&R-garage (zie ook de toelichting bij product 214.00 Parkeren) en een niet geraamde storting in de Bestemmingsreserve riolering (zie ook de toelichting bij product 722.00 Riolering).

Toelichting begrotingsrechtmatigheid geactiveerde kapitaaluitgaven

De hierna aangegeven kredieten zijn wegens overschrijdingen nader geanalyseerd. In deze toelichting zijn de kredieten opgenomen waarvan de overschrijding meer bedraagt dan € 50.000. Een nadere analyse van de overige kredieten is opgenomen in het bijlagenboek.

Omschrijving	Geraamde uitgaven	Werkelijke uitgaven t/m 2014	Afwijking	Toelichting
Programma 1 Samenleven				
Aanleg 3e kunstgrasveld HCOB	363.000,00	461.466,87	-98.466,87	De niet geraamd hogere uitgaven worden bijna volledig gedekt door een ontvangen bijdrage van Hockeyclub Overtuwe. Er resteert uiteindelijk een overschrijding van € 23.158.
Groot onderhoud De Helster 2012	31.682,00	128.396,79	-96.714,79	Krediet is onderdeel van krediet groot onderhoud De Helster 2011. Bij de jaarrekening 2014 is er sprake van een voordeel op dit krediet van € 94.321. Dit compenseert dus nagenoeg volledig het nadeel op dit krediet.
Programma 4 Verkeer				
Wegenplan 2012: Elst-C. - Valburgseweg	195.066,00	268.651,58	-73.585,58	De niet geraamde hogere uitgaven worden volledig gedekt uit niet geraamde subsidiebijdragen van de Provincie.
Programma 07 Reguliere werkzaamheden				
Vinkenhof: grond	0,00	1.064.399,00	-1.064.399,00	Deze posten moeten in onderlinge samenhang worden beoordeeld. Via de jaarrekening 2013 zijn deze gronden overgeboekt van een grondcomplex naar een interne order. De reden daarvan was dat er door de raad geen (concrete) plannen waren vastgesteld voor deze nog in exploitatie te nemen gronden.
Terrein Loeffen: grond	0,00	569.946,90	-569.946,90	
De Pas: grond	0,00	370.335,00	-370.335,00	
Den Hartog: grond	0,00	73.717,00	-73.717,00	
	0,00	2.078.397,90	-2.078.397,90	
Tangenten Elst: jaarschijf 2010	136.844,00	1.077.122,17	-940.278,17	Doel van dit krediet is het realiseren van een tangentenstructuur in Elst. De zuidelijke tangent is inmiddels afgerond. Ten gunste van het krediet dient nog te worden verwerkt: • subsidie Elst Zuidoost vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen en het Ministerie van I&M; • inzet restkrediet watergang. Na verwerking van de afrekening subsidie Elst Zuid Oost en de inzet van het restkrediet watergang zal er geen overschrijding van dit investeringskrediet zijn.
A50 Valburg-Ewijk	26.000,00	304.832,25	-278.832,25	De niet geraamde hogere uitgaven worden volledig gedekt uit de niet geraamde ontvangen bijdrage van Rijkswaterstaat.

Omschrijving	Geraamde uitgaven	Werkelijke uitgaven t/m 2014	Afwijking	Toelichting
RijnWaalpad	584.195,00	754.541,38	-170.346,38	De niet geraamde hogere uitgaven worden volledig gedekt door een subsidie van de Stadsregio. Afrekening met de Stadsregio vindt plaats na voltooiing van het project.
Vervoersmanagement Elst-Zuidoost	300.000,00	369.479,93	-69.479,93	De niet geraamde hogere uitgaven zullen volledig worden gedekt door subsidies voor het totale project Elst-Zuidoost.
Ontwikkeling Noordoevers, verlegging Valburgsestraat	56.526,00	118.555,22	-62.029,22	De niet geraamde hogere uitgaven worden volledig gedekt uit de niet geraamde ontvangen bijdragen van derden (Uiterwaarde en K3).

Overzicht incidentele baten en lasten

(€ 100.000 en hoger)

Progr.	Prod.	Incidentele baten en lasten	Lasten	Baten
01	620.00	Minder aangewend budget invoeringsbudget Rijk 3D's.		320.000
01	622.00	Minder huishoudelijke hulp vanwege uitgangspunt kanteling.		318.000
01	630.01	Lagere energiekosten, hogere huren en lagere inkopen.		118.000
01	652.00	Lagere uitgaven WMO hulpmiddelen, minder woningaanpassingen geen beheerskosten vervoer.		326.000
02	310.02	Hogere afschrijvingen vanwege inlopen van voorg. jaren opgelopen vertragingen in projecten.	437.000	
02	611.01	Presikhaaf aanvullende bijdrage 2014	665.000	
04	211.00	Hoger kap.lasten door gewijzigde invulling van extra afschrijvingen op maatschappelijke investeringen.	270.000	
04	214.00	Bijdrage aan investering P&R garage, uitgave parkeermaatregelen rondom de Aam.		375.000
06	001.01	Vorming VZ wachtgelden voormalige wethouders	620.000	
06	922.10	Vrijval VZ groot onderhoud gemeentelijke accommodaties en VZ dubieuze debiteuren.		634.000
06	960.00	Voordelig saldo op teamkostenplaatsen en lagere kap.lasten vervoermiddelen en mechanische hulpmiddelen.		174.000
07	120.03	Lagere kap.lasten vanwege regionalisering van brandweer		235.000
07	140.02	Minder doorbelasting uren TVG, meer opbrengst APV leges		134.000
07	160.00	Kosten opsporen en ruimen van explosieven.	159.000	
07	210.00	Lagere kap.lst. ivm. extra afschrijvingen, minder onderhoud bermen.		665.000
07	210.00	Hogere uitgaven voor watersysteemheffing, wegvallende opbrengsten oude materialen.	136.000	
07	560.00	Minder aangewend budget, lagere afschrijvingen ivm gezond maken algemene reserve.		258.000
07	610.01	Minder uitkeringen verstrekt dan begroot, geen bedrijfskredieten verstrekt.		350.000
07	716.00	Niet invullen vacature bureauhoofd, minder budget nodig voor o.a. preventief maatregelen CJG.		159.000
07	722.00	Onbenutte financiële ruimte nieuwe investeringen, lagere kosten rioolbeheer, minder advieskosten.		354.000
07	722.00	Hogere doorbelasting van interne uren en meer uren, hogere energie- en telefoonkosten.	83.000	
07	723.00	Minder formatie ingezet op milieu algemeen.		200.000
07	723.01	Minder formatie ingezet op milieu bedrijven, lagere kap.lasten en lagere kosten aanschaf werkkleding.		213.000
07	725.00	Tarieven reinigingsheffingen in 2014 ongewijzigd t.o.v. 2013.	112.000	

07	822.04	Lagere toerekening van loonkosten TVH en TVG.		203.000
07	822.06	Hogere toerekening van loonkosten TVG en TVG.	183.000	
07	830.00	Resultaat grondexploitatie.	7.748.000	
07	830.00	Niet geraamde uitgaven van de bovenwijkse complexen B012 Spoorzone, B016 Afslag 38 en B017 Nieuwe Aamsestraat.	5.686.000	
90	921.00	Per saldo een budgettair voordeel t.o.v. Najaarsnota 2014.		238.000
90	922.00	Niet aangewende financiële ruimte in 2014 voor o.a. WMO, AWBZ, buurtsportcoaches, intensivering armoedebeleid.		1.071.000
90	922.02	Onderuitputting inkomstenstelpost rente en afschrijving, uitwerking heroverwegingsoperatie 2012.	556.000	
90	939.00	Invoering precariobelasting op kabels en leidingen.		746.000
			16.655.000	7.091.000

Overzicht aanwending Onvoorzien

Maand	Nr. wijziging	Omschrijving	Bedrag
		Raming oorspronkelijke begroting 2014	53.500
		<i>Beschikking - Toevoeging +</i>	
Januari	3	Aanleg derde kunstgrasveld HCOB Elst: <i>voordeel op exploitatie (verhuur/onderhoud kunstgrasveld)</i>	2.362
	4	Financiële consequenties Evenementenbeleid <i>Voordeel a.g.v. minder kosten en hogere inkomsten</i>	14.625
	51	Wet elektronische bekendmaking: kosten Gemeenschappe- lijke Voorziening Officiële Publicaties (GVOP)	-9.130
April	56	School met de Bijbel: verhoging erfpacht m.i.v. 2014	-1.050
Restantraming in jaarrekening 2014			60.307

Balans

Balans per 31 december 2014

ACTIVA (bedragen x € 1.000,-)	PASSIVA (bedragen x € 1.000,-)		
	Ultimo 2014	Ultimo 2013	Ultimo 2013
Vaste activa	0	0	0
Immateriële activa	107.694	112.595	8.585
Materiële vaste activa	83.069	83.664	23.559
- Investerings met een economisch nut			32.125
- overige investeringen met een economisch nut			-3.819
- kosten van het afbreken van vooraf betaalde bedragen	22.714	21.805	
- Investerings in openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	1.880	7.128	
Financiële vaste activa	9.514	9.218	16.511
Kapitaalverzekeringen aan:			4.954
- deelnemingen	1.343	1.343	11.957
- gemeenschappelijke regelingen	0	0	
- overige verbonden partijen	545	545	
Leningen aan:			
- woningbouwcorporaties	0	74	
- Overige langlopende leningen u/g	6.926	6.743	54.375
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	700	511	2.570
Totaal vaste activa	117.208	121.811	101.970
Wettende activa			
Grond- en hulpstoffen:	-1.505	3.340	
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	5.890	8.370	
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie			
Lijfrentes met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	7.349	11.123	18.065
Vorderingen op openbare lichamen	5.137	5.697	9.000
Overige vorderingen		5.428	2.008
Liquide middelen			6.926
Kassaldi	11	7	
Banksaldi	115	9.359	
Overlopende activa			
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	52	311	150
Van overheidslichamen n.t.o. specifieke uitkeringen	0	0	14.000
Totaal wettende activa	17.049	32.510	72
TOTAAL ACTIVA	134.257	154.321	134.257
			239.400
			247.718

Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa hebben geen balanswaarden

Materiële vaste activa

MVA met een economisch nut

	Gronden en terreinen	Woon-ruimten	Bedrijfs-gebouwen	Grond-, weg en waterbouw-kundige werken
Boekwaarde 1-1-2014	11.190.717	327.865	65.446.065	873.119
Investerings	461.467		402.810	3.500.554
Desinvesteringen	0			0
Afschrijvingen	153.315	4.023	2.152.284	190.638
Bijdragen van derden	75.309			800.000
Afwaarderingen				
Boekwaarde 31-12-2014	11.423.560	323.842	63.696.591	3.383.034

	Vervoer-middelen	Machines, apparaten en installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
Boekwaarde 1-1-2014	533.912	301.694	4.990.930	83.664.302
Investerings	141.607	46.144	1.201.857	5.754.439
Desinvesteringen			1.750	1.750
Afschrijvingen	134.962	37.795	2.769.351	5.442.369
Bijdragen van derden				875.309
Afwaarderingen				0
Boekwaarde 31-12-2014	540.557	310.043	3.421.686	83.099.313

	Beschikbaar krediet	Werkelijke be-steed in 2014	Cumulatief be-steed t/m 2014
Aanleg kunstgrasveld HCOB	363.000	386.158	386.158
Tijdelijke huisvestingsmaatregelen	919.000	267.183	267.183
WMO - hulpmiddelen 2011-2015	1.634.000	417.230	1.557.377
I&A 2013: vervanging servers	478.326	318.197	318.197
Investerings eigendom P&R garage	5.338.000	3.500.554	3.500.554
Huis der Gem.: Directiekosten	1.725.166	158.066	1.842.813
I&A 2011: Vervanging werkplekken	70.391	68.380	70.391
De Vallei: eerste inrichting	71.674	71.674	71.674
Vervangings investeringen Hardware 2014	182.960	69.982	69.982
Overige mutaties 2014		497.015	
Totaal	10.782.517	5.754.439	8.084.329

Een overzicht van geraamde kredieten met de hiervoor geïnvesteerde bedragen is opgenomen in het bijlagenboek.

MVA met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

	Grond-, weg en waterbouwkundige werken
Boekwaarde 1-1-2014	21.804.618
Investerings	1.349.155
Desinvesteringen	0
Afschrijvingen	353.082
Bijdragen van derden	86.396
Bijdragen van reserves	
Afwaarderingen	
Boekwaarde 31-12-2014	22.714.295

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

	Beschikbaar krediet	Werkelijke besteed in 2014	Cumulatief besteed t/m 2014
GRP 2013: HWA en DWA riool Elst-Centrum	959.000	756.417	856.923
GRP 2014: kruising Dorpsstraat-Rijksweg	80.000	83.265	83.265
GRP 2013: GRPVV2013 Griegstraat Elst	125.000	125.324	125.324
GRP 2010: HWA/DWA Elst-centr. fase 1	750.000	56.088	644.954
GRPVV: Herstel diverse hoofdriolen	100.000	53.035	98.178
Overige mutaties 2014		275.025	
Totaal	2.014.000	1.349.155	1.808.645

Met ingang van de jaarrekening 2014 worden de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, afzonderlijk in de balans opgenomen. Dit is conform artikel 35 lid 1b BBV. De reeds geactiveerde rioolinvesteringen zijn uit de balanspost "investeringen met een economisch nut" per 1 januari 2014 overgeheveld naar deze categorie.

MVA in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

	Grond-, weg en waterbouwkundige werken
Boekwaarde 1-1-2014	7.126.484
Investerings	3.497.572
Desinvesteringen	211.305
Afschrijvingen	7.513.312
Bijdragen van derden	1.018.988
Bijdragen uit reserves	
Afwaarderingen	
Boekwaarde 31-12-2014	1.880.450

Totaal materiële vaste activa per 31-12-2014 **107.694.058**

	Beschik- baar krediet	Werkelijke be- steed in 2014	Cumulatief besteed t/m 2014
Tangenten Elst: jaarschijf 2010	136.844	220.207	1.065.706
POV 2012: verbetering	137.808	81.880	147.329
Verv. VRI Rijksweg Zuid/Eshofsestraat Elst	180.000	170.610	188.990
Verv. VRI Rijksweg Zuid/Lange Dreef Elst	180.000	164.979	180.526
Aanp. wegontwerp Energieweg Elst	400.000	73.905	74.722
Wegenplan 2012: Julianaplein Zetten	50.000	36.849	36.849
Centrumplan Elst	2.815.000	410.638	764.853
Katteleger - A15	297.550	197.554	441.360
Fietsvoorz. Bemmelseweg/Industrieweg Oost	900.000	400.983	400.983
Parkeren De Aam	130.000	45.000	45.000
Bovengrondse Infra Valburgseweg	435.000	55.750	74.222
Hoogwaardig openbaar vervoer	540.000	42.404	469.815
Wegenplan 2014: Hyacintenstraat Heteren	152.210	95.258	95.258
Wegenplan 2014: Weteringsewal Elst	269.858	190.273	190.273
RijnWaalpad: aanleg	584.195	503.250	368.549
Overige mutaties		808.033	
Totaal	7.208.465	3.497.572	4.544.436

Een overzicht van geraamde kredieten met de hiervoor geïnvesteerde bedragen is opgenomen in het bijlagenboek.

Financiële vaste activa

	Kapitaalverstrekking deelnemingen	Kapitaalver- strekking gemeen- schappe- lijke regelin- gen	Kapitaalver- strekking ove- rige verbonden partijen	Leningen aan woningbouwcor- poraties
Boekwaarde 1-1-2014	1.342.723	0	544.717	74.813
Investerings	591	0	0	0
Desinvesteringen		0	0	0
Afschrijvingen/aflossingen	292	0	0	74.813
Afwaarderingen		0	0	0
Boekwaarde 31-12-2014	1.343.022	0	544.717	0

	Overige langlopende leningen	Bijdragen aan activa eigendom derden	Totaal
Boekwaarde 1-1-2014	6.743.567	510.599	9.216.419
Investerings	579.658	216.000	796.248
Desinvesteringen		0	0
Afschrijvingen/aflossingen	397.506	26.625	499.235
Afwaarderingen		0	0
Boekwaarde 31-12-2014	6.925.719	699.974	9.513.433

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

	Boekwaarde 31-12-2013	Vermeerde- ringen	Afschrijving/ aflossingen	Boekwaarde 31-12-2014
Lening WBV overdracht Hoge Hof	74.813		74.813	0
Aflossing hypotheek	1.175.410		182.463	992.947
Geldlening De Schalm	1.283.439		38.414	1.245.025
Fietsregeling personeel	77.207	28.692	1.529	104.370
Geldlening Vitens inz.pref.aandelen	1.241.280		155.160	1.086.120
SVN Startersleningen	2.847.449	542.646	13.615	3.376.480
Boerderij Lingezege	0	216.000		216.000
Overige mutaties	2.516.821	8.910	33.241	2.492.491
Totaal	9.216.419	796.248	499.235	9.513.433

Voor nadere specificaties van de vaste activa wordt verwezen naar de staat van geactiveerde kapitaaluitgaven.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

Grond- en hulpstoffen:

Niet in exploitatie genomen bouwgronden:

-1.504.544

• de boekwaarde 01-01-2014	13.861.973
• vermeerderingen in begrotingsjaar	2.315.008
• verminderingen in begrotingsjaar	1.572.101
• naar gronden in exploitatie	3.048.488
• resultaat in boekjaar	-489.975
• boekwaarde 31-12-2014	11.066.417
• voorzieningen grondexploitatie	-12.570.961
	-1.504.544

Specificatie boekwaarde 31-12-2014

Woningbouw actief	2.292.802
Woningbouw passief	2.489.616
Bedrijven actief	3.200.147
Bedrijven passief	570.443
Westeraam	2.513.409
	11.066.417

Aantal m2 per 31-12-2014 12.559

Gemiddelde boekwaarde per m2 -119.80

Onderhanden werk:

5.889.302

• de boekwaarde 01-01-2014	11.026.343
• vermeerderingen in begrotingsjaar	2.502.094
• van gronden in exploitatie	3.048.488
• verminderingen in begrotingsjaar	-2.500.122
• resultaat in boekjaar	25.723
• boekwaarde 31-12-2014	14.102.526
• voorzieningen grondexploitatie	-8.213.224
	5.889.302

Specificatie boekwaarde 31-12-2014

Woningbouw actief	3.725.647
Woningbouw passief	-3.787
Bedrijven actief	10.380.665
Bedrijven passief	0
	14.102.525

In 2014 zijn de complexen Prinses Irenestraat, Tobbenhof, Europaplein Noord, Spoorallee en PvMG Zuid opgenomen onder de categorie onderhanden werk. In 2013 waren deze verantwoord onder de in exploitatie genomen bouwgronden.

Voor een nadere uiteenzetting van de grondexploitatie zie de paragraaf Grondbeleid.

Uitzettingen korter dan één jaar

Begroting: 2014	€ 79.402.694			
Drempelbedrag:				
Limiet:	0,7500%	€ 595.520		
2014	Gemiddeld saldo BNG	Gemiddeld saldo Abn Amro	Totaal	Over- / onderschrijding
1e kwartaal	€ 180.009	€ 77.833	€ 257.842	€ 337.678
2e kwartaal	€ 211.966	€ 70.599	€ 282.565	€ 312.955
3e kwartaal	€ 241.423	€ 141.143	€ 382.566	€ 212.954
4e kwartaal	€ 162.930	€ 58.276	€ 221.206	€ 374.314
Positief bedrag is onderschrijding / Negatief bedrag is overschrijding				

	Boekwaarde 31-12-2014	Voorziening oninbaarheid	Balanswaar- de 31-12-2014	Balanswaarde 31-12-2013
Vorderingen openbare lichamen	7.349.484		7.349.484	5.696.614
RC verhouding met het Rijk	0		0	0
Overige vorderingen	7.586.902	2.449.914	5.136.988	5.426.300
	14.936.386	2.449.914	12.486.471	11.122.914

Liquide middelen

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
Kas gemeentewerf Andelst	300	300
Kas gemeentewerf Elst	3.682	3.945
Kas sportcentrum De Helster	100	100
Kas afdeling Publiekszaken	5.431	1.097
Sub kassen afd. Publiekszaken	1.500	1.500
BNG-algemeen	0	0
ABN-AMRO bank Overbetuwe	108.387	25.724
ABN-AMRO bank Westeraam	6.821	6.969
Min. Fin. Tunnel Rijksweg Noord	0	0
Min. Fin. Elst Centraal	0	0
Depositor rekening Tunnel Rijksweg Noord	0	1.076.000
Depositor rekening Elst Centraal	0	8.249.995
	126.221	9.365.631

Met de invoering van verplicht schatkistbankieren (SKB) zijn de deposito's in 2014 vrijgevallen.

De gemeente heeft deze gelden aangewend in zijn geldstromenbeheer.

Overlopende activa

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
Vooruitbetaalde bedragen	47.220	301.806
Nog te ontvangen bedragen	4.487	8.800
Van overheidslichamen nog te ontvangen specifieke bestedingsdoelen	0	0
	51.707	310.606

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013	
Algemene reserve	8.565.140	5.980.591	
Bestemmingsreserves	23.559.386	51.567.306	
Gerealiseerde resultaat	-3.818.771	-510.737	
	28.305.755	57.037.160	
	<i>Algemene reserve</i>	<i>Bestemmings- reserve</i>	<i>Nog te bestem- men resultaat</i>
Boekwaarde 1-1-2014	5.980.591	51.567.306	
Toevoeging	5.641.155	3.696.653	
Onttrekking	2.084.962	23.636.223	
Vermindering ter dekking van afschrijving		8.529.257	
	9.536.784	23.098.479	
Bestemming resultaat 2013	-971.644	460.907	
Boekwaarde 31-12-2014	8.565.140	23.559.386	-3.818.771

Voor een totaaloverzicht van de toevoegingen en onttrekkingen per reserve, wordt verwezen naar de staat van reserves en voorzieningen die als bijlage in deze jaarrekening is opgenomen..

Voorzieningen

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.954.286	4.218.465
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	11.956.793	3.851.128
	16.911.079	8.069.593
	<i>Verplichtingen verliezen en risico's</i>	<i>Onderhouds- egalitatie</i>
Boekwaarde 1-1-2014	4.218.465	3.851.128
Toevoeging	877.773	9.360.902
Vrijval	3.500	500.000
Aanwending	138.452	755.237
Boekwaarde 31-12-2014	4.954.286	11.956.793

Voor een nadere specificatie per voorziening, wordt verwezen naar de staat van reserves en voorzieningen die als bijlage in deze jaarrekening is opgenomen.

Vaste schulden

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
Onderhandse leningen		
• binnenlandse banken	54.375.072	61.290.841
• buitenlandse banken	2.378.452	2.569.952
	56.753.524	63.860.792
• waarborgsommen	0	0
Totaal	56.753.524	63.860.792

De rentelast voor 2014 van deze leningen bedraagt € 2.131.288. Voor een specificatie van de onderhandse leningen wordt verwezen naar de staat van geldleningen.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden korter dan een jaar

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
• Kasgeldleningen	9.000.000	3.000.000
• Banksaldo BNG Algemeen	2.006.195	1.571.156
• Banksaldo BNG Elst Centraal	0	2
• Banksaldo BNG Tunnel Rijksweg Noord	0	3
• Banksaldo BNG Belastingen	122	88
• Banksaldo BNG Publiekszaken	11	10
• Banksaldo BNG Werf buitendienst OR	6	6
• Banksaldo BNG de Helster	7	6
• Banksaldo BNG Sociale Zaken	4	2
• Kruisposten Schatkistbankieren	0	3.002
• Overige kortlopende schulden	7.058.342	6.924.936
	18.064.686	11.499.212

Overlopende passiva

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
• Nog te betalen bedragen	149.941	1.025
• Van Overheidslichamen ontvangen nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen	13.999.589	13.752.475
• Vooruitontvangen bedragen	72.075	100.835
	14.221.605	13.854.334

Verloop voorschotbedragen voorfinanciëring uitkeringen specifieke bestedingsdoelen

Omschrijving	01-01-2014	toevoegingen	vrijval/ aanwending	31-12-2014
Rijksweg Noord	1.076.000	5.931	19	1.081.912
Elst Centraal	8.249.995	44.368	14	8.294.349
Arbeidsmarkttoeleiding	251.147	174.424	251.147	174.424
Afdracht Rijk inzake SoZa	176.394		18.529	157.865
Rijksbijdrage RWS A50	58.039		34.608	23.431
Subsidie frisse scholen	120.000		120.000	0
Rijksbijdr. Onderwijsachterstanden	88.528	16.507	88.528	16.507
Subsidie Elst zuid oost	3.280.000	104.359		3.384.359
Provinciale subsidie Energie	113.748		107.505	6.243
Stadsregio bijdrage BWS gelden	68.022	88.106		156.128
Project Veer Heteren - Renkum	68.750	127.850	67.850	128.750
Bijdrage ontwikkeling Noordoever	201.852		144.056	57.796
Rijksbijdrage gevelsanering	0	6.246		6.246
Bijdrage wandelroutes	0	64.200		64.200
Bijdrage mobiliteitsmanagement	0	115.419		115.419
Bijdrage provincie lokfietsen	0	19.883		19.883
Bijdrage bonus beg. Werk	0	27.090		27.090
Bijdrage Randwijkse Waarden	0	165.506		165.506
Afrekening BBZ	0	119.481		119.481
	13.752.475	1.079.370	832.256	13.999.589

Overige bepalingen inzake de balans

Buiten de balans opgenomen borg- en garantstellingen

Totalen Garantieverplichtingen per 31 december 2013

	Oorspronke- lijk bedrag	31-12-2014	31-12-2013
WSW achtervang	61.349.500	48.212.828	52.946.119
WEW achtervang	* 164.500.000	164.500.000	167.500.000
SWS achtervang	355.878	237.328	245.077
	226.205.378	212.950.156	220.691.196
Gemeente garantie	27.380.239	16.915.677	17.504.260
Overige garanties en borgstellingen	11.236.696	9.234.635	9.522.635
	38.616.935	26.150.312	27.026.895
Totaal	264.822.313	239.100.468	247.718.091

* Dit bedrag is het aandeel van de gemeente Overbetuwe in de nog openstaande verstrekte hypotheek met NHG garantie.

Er zijn in het begrotingsjaar geen betalingen gedaan inzake de borg- en garantstelling. Voor een risico-inschatting van de gewaarborgde leningen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

- De gemeente Overbetuwe is voor 50% aandeelhouder van GEM Westeraam Elst C.V. en hoofdelijk aansprakelijk voor de door GEM Westeraam Elst C.V. aangegane verplichtingen.
- Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Deze eigen bijdrage is afhankelijk van de gemeentelijke verordening WMO en de inkomensgegevens van de aanvrager. In de wet is bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage niet wordt uitgevoerd door de gemeente zelf, maar door het CAK. Door privacyoverwegingen is de gegevensverstrekking van het CAK aan de gemeente Overbetuwe ontoereikend om de volledigheid en juistheid van de eigen bijdragen te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Over het boekjaar 2014 is van het CAK een Third Party Mededeling ontvangen. Dit houdt in dat de beheersingsmaatregelen binnen het uitvoeringsproces van de eigen bijdragen WMO van het CAK voldoen aan de daaraan te stellen eisen om de juistheid en volledigheid van de berekende en opgelegde eigen bijdragen aan de aanvragers te waarborgen. Doordat bij het onderzoek voor het geven van deze mededeling de volledigheid, juistheid en tijdigheid van de gegevens van de Belastingdienst, Gemeentelijke basisadministratie, de gemeente Overbetuwe en de zorgaanbieders echter niet betrokken is, is de Third Party Mededeling niet voldoende om hierop volledig te kunnen steunen ten behoeve van de volledigheid van de eigen bijdragen in de jaarrekening 2014. Hierdoor heeft de gemeente Overbetuwe onvoldoende zekerheid omtrent de volledigheid van de eigen bijdragen WMO van € 617.641 in haar jaarrekening 2014. Wel kan middels de mededeling zekerheid worden verkregen dat het totaalbedrag aan vastgestelde eigen bijdragen gelijk is aan de door het CAK geïnde en doorbetaalde eigen bijdragen aan de gemeente. Hiermee beschikt door de gemeente Overbetuwe in voldoende mate over de zekerheid dat de eigen bijdragen in de jaarrekening 2014 juist zijn verantwoord. Eventuele mogelijke niet verantwoorde eigen bijdragen worden ingeschat als niet significant c.q. materieel.
- Gemeente Overbetuwe heeft meerjarige contracten en overeenkomsten zoals voor energie, onderhoud en huur afgesloten.

Staat van reserves en voorzieningen

Kostensoort / order	Saldo1/1/2014	Rek.resultaat	Nw.s. 1/1/2014	Besp. rente	Rente bijg.
10001 Algemene Reserve	-5.980.590,93	971.644,00	-5.008.946,93	-200.357,88	-734.338,97
* Algemene Reserve	-5.980.590,93	971.644,00	-5.008.946,93	-200.357,88	-734.338,97
** Algemene Reserve	-5.980.590,93	971.644,00	-5.008.946,93	-200.357,88	-734.338,97
12106 BR Bovenwijkse voorz.	-1.591.268,84	-98.012,00	-1.689.280,84	-67.571,23	0,00
12115 BR Verv.materiaal OR/Brandw	-3.571.829,53	0,00	-3.571.829,53	-142.873,18	-142.873,18
12127 BR Vitens	-1.241.280,00	0,00	-1.241.280,00	-49.651,20	0,00
12128 BR Planmatig onderhoud wege	-1.237.825,84	-175.902,00	-1.413.727,84	-56.549,11	0,00
12129 BR Riolering	-7.921.486,17	-394.868,00	-8.316.354,17	-332.654,17	-374.235,94
12135 BR Woningbouwbudget Stadsre	-565.774,80	0,00	-565.774,80	-22.630,99	0,00
12137 BR Huis der Gemeente	-3.900.000,00	0,00	-3.900.000,00	-156.000,00	0,00
12138 BR Opruimen explosieven	-591.845,83	164.968,00	-426.877,83	-17.075,11	-17.075,11
12139 BR Afslag 38 Elst/Oosterhou	-3.905.661,50	0,00	-3.905.661,50	-156.226,46	0,00
12140 BR Voorfin. Huis der Gemeen	-1.969.898,17	42.907,00	-1.926.991,17	-77.079,65	-233.079,65
12141 BR Spoorzone	-5.757.682,25	0,00	-5.757.682,25	-230.307,29	0,00
12142 BR Tekort Presikhaaf	-17.400,00	0,00	-17.400,00	-696,00	0,00
* Bestemmingsreserves Algemeen	-32.271.952,93	-460.907,00	-32.732.859,93	-1.309.314,40	-767.263,88
12206 BR Kap.I.Ambtshuis	-1.442.300,00	0,00	-1.442.300,00	-57.692,00	0,00
12207 BR Kap.I. Proj.Brede Schoo	-9.003.563,74	0,00	-9.003.563,74	-360.142,55	-360.142,55
12208 BR Kap.I. Hockeycomplex	-1.552.119,94	0,00	-1.552.119,94	-62.084,80	0,00
12209 BR Kapitaallasten Heteren C	-5.232.409,14	0,00	-5.232.409,14	-209.296,37	0,00
12210 BR Kap.lasten Kunstgrasveld	-426.763,86	0,00	-426.763,86	-17.070,55	0,00
12211 BR Kap.lasten sporthal HPC	-1.638.196,00	0,00	-1.638.196,00	-65.527,84	0,00
12212 BR Kap.Ist.tijdelijke huisv	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12213 BR kapitaallasten P&R garag	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
* Bestemmingsreserves tbv kap-lasten	-19.295.352,68	0,00	-19.295.352,68	-771.814,11	-360.142,55
** Overige bestemmingsreserves	-51.567.305,61	-460.907,00	-52.028.212,61	-2.081.128,50	-1.127.406,43
13000 Saldo jaarrekening	510.736,55	-510.737,00	-0,45	-0,02	0,00
* Resultaat na bestemming	510.736,55	-510.737,00	-0,45	-0,02	0,00
** Resultaat na bestemming	510.736,55	-510.737,00	-0,45	-0,02	0,00
*** Reserves	-57.037.159,99	0,00	-57.037.159,99	-2.281.486,40	-1.861.745,40
21005 VZ Wethouderspensiolen	-3.777.059,20	0,00	-3.777.059,20	-151.082,37	0,00
21006 VZ Planschades	-30.000,00	0,00	-30.000,00	-1.200,00	0,00
21018 VZ Wachtgelden Muziekschool	-23.750,32	0,00	-23.750,32	-950,01	0,00
21036 VZ Nabestaandenpensioen	-212.303,07	0,00	-212.303,07	-8.492,12	0,00
21045 VZ Wachtgelden voormalige w	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23002 VZ Afgesloten complexen	-175.352,14	0,00	-175.352,14	-7.014,09	0,00
23004 VZ Bedrijfskavels	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23005 VZ Woningbouwkavels	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
* Voorz. verplichting, verliezen, ri	-4.218.464,73	0,00	-4.218.464,73	-168.738,59	0,00
** Voorz. verplichting, verliezen, ri	-4.218.464,73	0,00	-4.218.464,73	-168.738,59	0,00
* Onderh.egalisatievoorz. algemeen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
22025 VZ. Groot onderh. gem.accom	-3.851.128,30	0,00	-3.851.128,30	-154.045,13	0,00
22026 VZ Riolering	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
* Onderh.egalisatievz.gebouwen, riol	-3.851.128,30	0,00	-3.851.128,30	-154.045,13	0,00
** Onderhoudsegalisatievoorzieningen	-3.851.128,30	0,00	-3.851.128,30	-154.045,13	0,00
*** Voorzieningen	-8.069.593,03	0,00	-8.069.593,03	-322.783,72	0,00
**** Totaal reserves en voorzieningen	-65.106.753,02	0,00	-65.106.753,02	-2.604.270,12	-1.861.745,40
21008 VZ Dubieuze debiteuren	-93.267,96	0,00	-93.267,96	-3.730,72	0,00
21022 VZ Dubieuze debiteuren bela	-292.506,18	0,00	-292.506,18	-11.700,25	0,00
21039 VZ Dubieuze debiteuren SoZa	-2.096.032,71	0,00	-2.096.032,71	-83.841,31	0,00
* Voorzieningen wegens oninbaarheid	-2.481.806,85	0,00	-2.481.806,85	-99.272,27	0,00
** Voorzieningen wegens oninbaarheid	-2.481.806,85	0,00	-2.481.806,85	-99.272,27	0,00
23001 VZ Verliesgevende complexen	-11.857.119,81	0,00	-11.857.119,81	-474.284,79	0,00
23003 VZ MTC	-1.321.080,22	0,00	-1.321.080,22	-52.843,21	0,00
* Voorz.verliezen ter corr.act.grond	-13.178.200,03	0,00	-13.178.200,03	-527.128,00	0,00
** Voorz.verliezen ter corr.act.grond	-13.178.200,03	0,00	-13.178.200,03	-527.128,00	0,00
*** Voorzieningen ter corr. Activa	-15.660.006,88	0,00	-15.660.006,88	-626.400,28	0,00
**** Voorzieningen ter corr. Activa	-15.660.006,88	0,00	-15.660.006,88	-626.400,28	0,00
***** Totaal	-80.766.759,90	0,00	-80.766.759,90	-3.230.670,40	-1.861.745,40

Kostensoort / order	Vermeerd expl.	Vermeerd. ovg.	Vermind. expl.	Vermind. ovg.	Saldo31/12/2014
10001 Algemene Reserve	-4.906.816,00	0,00	2.084.961,54	0,00	-8.565.140,36
* Algemene Reserve	-4.906.816,00	0,00	2.084.961,54	0,00	-8.565.140,36
** Algemene Reserve	-4.906.816,00	0,00	2.084.961,54	0,00	-8.565.140,36
12106 BR Bovenwijkse voorz.	0,00	0,00	1.317.714,85	0,00	-371.565,99
12115 BR Verv.materiaal OR/Brandw	-20.060,00	0,00	124.969,63	0,00	-3.609.793,08
12127 BR Vitens	0,00	0,00	155.160,00	0,00	-1.086.120,00
12128 BR Planmatig onderhoud wege	-11.344,00	0,00	1.425.071,84	0,00	0,00
12129 BR Riolering	-313.416,07	0,00	536.938,00	8.467.068,18	0,00
12135 BR Woningbouwbudget Stadsre	0,00	0,00	183.500,35	0,00	-382.274,45
12137 BR Huis der Gemeente	0,00	0,00	3.900.000,00	0,00	0,00
12138 BR Opruimen explosieven	0,00	0,00	195.549,50	0,00	-248.403,44
12139 BR Afslag 38 Elst/Oosterhou	0,00	0,00	301.446,43	0,00	-3.604.215,07
12140 BR Voorfin. Huis der Gemeen	-369.186,38	0,00	2.444.873,77	0,00	-84.383,43
12141 BR Spoorzone	0,00	0,00	4.066.530,46	0,00	-1.691.151,79
12142 BR Tekort Presikhaaf	-500.000,00	0,00	517.400,00	0,00	0,00
* Bestemmingsreserves Algemeen	-1.214.006,45	0,00	15.169.154,83	8.467.068,18	-11.077.907,25
12206 BR Kap.I.Ambtshuis	0,00	0,00	404.300,00	0,00	-1.038.000,00
12207 BR Kap.I.I. Proj.Brede Schoo	0,00	0,00	7.696.383,96	0,00	-1.667.322,33
12208 BR Kap.I.I. Hockeycomplex	-23.481,00	0,00	148.121,94	0,00	-1.427.479,00
12209 BR Kapitaallasten Heteren C	0,00	0,00	178.441,00	0,00	-5.053.968,14
12210 BR Kap.lasten Kunstgrasveld	0,00	0,00	24.405,00	0,00	-402.358,86
12211 BR Kap.lasten sporthal HPC	0,00	0,00	47.918,05	0,00	-1.590.277,95
12212 BR Kap.Ist.tijdelijke huisv	-919.000,00	0,00	29.687,01	0,00	-889.312,99
12213 BR kapitaallasten P&R garag	-412.759,00	0,00	0,00	0,00	-412.759,00
* Bestemmingsreserves tbv kap-lasten	-1.355.240,00	0,00	8.529.256,96	0,00	-12.481.478,27
** Overige bestemmingsreserves	-2.569.246,45	0,00	23.698.411,79	8.467.068,18	-23.559.385,52
13000 Saldo jaarrekening	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,45
* Resultaat na bestemming	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,45
** Resultaat na bestemming	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,45
*** Reserves	-7.476.062,45	0,00	25.783.373,33	8.467.068,18	-32.124.526,33
21005 VZ Wethouderspensioenen	-139.390,58	0,00	0,00	83.746,78	-3.832.703,00
21006 VZ Planschades	0,00	-1.800,00	0,00	2.812,50	-28.987,50
21018 VZ Wachtgelden Muziekschool	0,00	0,00	3.499,54	20.250,78	0,00
21036 VZ Nabestaandenpensioen	0,00	0,00	0,00	26.175,96	-186.127,11
21045 VZ Wachtgelden voormalige w	-604.474,00	0,00	0,00	0,00	-604.474,00
23002 VZ Afgesloten complexen	-132.108,00	0,00	0,00	5.466,05	-301.994,09
23004 VZ Bedrijfskavels	-2.881.977,00	0,00	0,00	0,00	-2.881.977,00
23005 VZ Woningbouwkavels	-172.109,54	0,00	0,00	0,00	-172.109,54
* Voorz. verplichting, verliezen, ri	-3.930.059,12	-1.800,00	3.499,54	138.452,07	-8.008.372,24
** Voorz. verplichting, verliezen, ri	-3.930.059,12	-1.800,00	3.499,54	138.452,07	-8.008.372,24
* Onderh.egalisatievoorz. algemeen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
22025 VZ. Groot onderh. gem.accom	-893.834,00	0,00	500.000,00	755.237,51	-3.489.724,79
22026 VZ Riolering	0,00	-8.467.068,18	0,00	0,00	-8.467.068,18
* Onderh.egalisatievz.gebouwen, riol	-893.834,00	-8.467.068,18	500.000,00	755.237,51	-11.956.792,97
** Onderhoudsegalisatievoorzieningen	-893.834,00	-8.467.068,18	500.000,00	755.237,51	-11.956.792,97
*** Voorzieningen	-4.823.893,12	-8.468.868,18	503.499,54	893.689,58	-19.965.165,21
**** Totaal reserves en voorzieningen	-12.299.955,57	-8.468.868,18	26.286.872,87	9.360.757,76	-52.089.691,54
21008 VZ Dubieuze debiteuren	-95.371,00	0,00	12.673,59	39.101,55	-136.863,82
21022 VZ Dubieuze debiteuren bela	-137.253,00	0,00	88.355,96	36.296,04	-305.107,18
21039 VZ Dubieuze debiteuren SoZa	0,00	0,00	88.089,75	0,00	-2.007.942,96
* Voorzieningen wegens oninbaarheid	-232.624,00	0,00	189.119,30	75.397,59	-2.449.913,96
** Voorzieningen wegens oninbaarheid	-232.624,00	0,00	189.119,30	75.397,59	-2.449.913,96
23001 VZ Verliesgevende complexen	-4.870.239,08	0,00	443.648,94	0,00	-16.283.709,95
23003 VZ MTC	-125.308,61	0,00	0,00	0,00	-1.446.388,83
* Voorz.verliezen ter corr.act.grond	-4.995.547,69	0,00	443.648,94	0,00	-17.730.098,78
** Voorz.verliezen ter corr.act.grond	-4.995.547,69	0,00	443.648,94	0,00	-17.730.098,78
*** Voorzieningen ter corr. Activa	-5.228.171,69	0,00	632.768,24	75.397,59	-20.180.012,74
**** Voorzieningen ter corr. Activa	-5.228.171,69	0,00	632.768,24	75.397,59	-20.180.012,74
***** Totaal	-17.528.127,26	-8.468.868,18	26.919.641,11	9.436.155,35	-72.269.704,28

Toelichting Reserves en Voorzieningen

Overzicht reserves en voorzieningen 2014 (werkelijke cijfers), inclusief achtergrondinformatie en een toelichting op de volgende mutaties 2014:

- Voor reserves: mutaties > € 50.000
- Voor voorzieningen: mutaties > € 40.000

I. Reserves

Onderdeel A: Algemene reserve

10001 Algemene Reserve

Bestemming:

- deels buffer voor opvang eenmalige risico's
- andere deel in principe vrij aanwendbare middelen om eenmalige (grote) uitgaven te dekken

Achtergrondinformatie:

In de paragraaf weerstandsvermogen bij de programmabegroting worden o.a. de risico's, die beslag leggen op eenmalige dekkingsmiddelen zoveel mogelijk uitgedrukt in bedragen en vindt er een confrontatie plaats met de beschikbare eenmalige dekkingsmiddelen, waarvan de algemene reserve de belangrijkste is.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	5.008.947
+ rentetoevoeging	734.339
+ storting tlv expl.	4.906.816
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	-2.084.962
Werkelijke stand 31-12-2014 *	8.565.140

Toelichting mutatie 2014

Zie overzicht verderop.

* via de bestemming rekeningresultaat 2014 wordt nog een bedrag van € 5.163.008 onttrokken. Het saldo wordt daarmee dus € 3.402.132.

Onderdeel B: Bestemmingsreserves (BR)

Bestemmingsreserves algemeen

12106 BR Bovenwijkse voorzieningen

Bestemming:

Dekking van kosten van voorzieningen, die niet alleen van belang zijn voor één bepaald gebied maar voor meerdere wijken van nut zijn

Achtergrondinformatie:

In deze reserve worden ten laste van grondexploitaties vaste bedragen per m2 gestort (ten laste van het rekeningresultaat 2014) ter bekostiging van -zoals de naam al aangeeft- bovenwijkse voorzieningen.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	1.689.281
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	- 1.317.715
Werkelijke stand 31-12-2014	371.566

Toelichting mutatie 2014

De vermindering van € 1.317.715 betreft een onttrekking ten behoeve van het project Verkeersoplossing Nieuwe Aamsestraat (PNL-post 46-2011).

12115 BR Vervanging materiaal OR en Veiligheid

Bestemming:

Dekking kapitaallasten van investeringen van vervanging van materieel.

Achtergrondinformatie:

deze bestemmingsreserve is gebaseerd op het door de raad vastgestelde systeem van "vervanging materieel afdelingen Openbare Ruimte en Veiligheid". De reserve wordt gevoed met stortingen ten laste van de exploitatie. Op deze wijze ontstaat er een jaarlijks gelijke belasting van het gemeentebudget, worden grote schommelingen op de afzonderlijke begrotingsposten voorkomen en is er een goede basis voor de jaarlijkse berekening van de uurtarieven van de machines en voertuigen. Via de najaarsnota 2014 heeft een actualisatie van deze bestemmingsreserve plaatsgevonden.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	3.571.830
+ rentetoevoeging	142.873
+ storting tlv expl.	20.060
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	-124.970
Werkelijke stand 31-12-2014	3.609.793

Toelichting mutatie 2014

Om de kapitaallasten van investeringen van voorgaande jaren te dekken is een bedrag van € 124.970 onttrokken. De jaarlijkse storting in de reserve bedraagt € 20.060. Tenslotte is er rente (€ 142.873) op het saldo bijgeschreven.

In 2014 hebben de volgende vervangingen plaatsgevonden:

Omschrijving te vervangen materieel	vervangen door	gepland jaar vervanging	begrote kosten	werkelijke kosten
Mercedes Benz	Fiat Dublo	2010	41.623	31.154
Iveco Daily city truck	Renault Master bestel	2011	80.415	63.293
Schliessing versnipperaar	Versnipperaar	2014	50.000	45.287
Rioolwagen	Rioolreinigingsaanhanger	2011	21.429	22.850
Tractor John Deere	Massy Ferguson	2014	54.454	47.159
Totaal			247.921	209.743

De jaarlijkse kapitaallasten die uit deze investeringen voortvloeien worden als vermindering op de reserve verwerkt.

I.v.m. de overgang naar de veiligheidsregio is het materieel van de brandweer per 1-1-2014 tegen de boekwaarde overgegaan naar de VGGM. Naar aanleiding hiervan is ook de jaarlijkse storting in deze reserve verlaagd (zie nadere toelichting in de Najaarsnota 2014).

12127 BR Vitens

Bestemming:

Opvang tekort dat is ontstaan door verkoop aandelen Vitens

Achtergrondinformatie:

In 2006 zijn de preferente aandelen Vitens aan dat bedrijf verkocht voor een bedrag van € 2.327.400. Hoewel dit bedrag gedurende vijftien jaar (in 2007 t/m 2021) in gelijke termijnen zal worden ontvangen, diende op grond van de BBV-voorschriften de gehele verkoopopbrengst te worden verantwoord in boekjaar 2006, het jaar waarin de transactie feitelijk plaatsvond. Met ingang van de begroting 2007 was echter rekening gehouden met een structurele jaarlijkse ontvangst van € 155.160 (= 1/15e deel van de verkoopopbrengst). Om te voorkomen dat vanaf 2007 in de begroting een gat zou ontstaan ter grootte van dit bedrag, is via de bestemming van het rekeningsresultaat 2006 de verkoopopbrengst gestort in een nieuw gevormde bestemmingsreserve Vitens. Gedurende vijftien jaar (voor het eerst in 2007) wordt conform de oorspronkelijke bedoeling jaarlijks een bedrag van € 155.160 aan deze bestemmingsreserve onttrokken om de begroting sluitend te krijgen.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	1.241.280
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderings	-155.160
Werkelijke stand 31-12-2014	1.086.120

Toelichting mutatie 2014

Betreft vaste jaarlijkse beschikking ten gunste van de exploitatie.

12128 BR Planmatig onderhoud wegen

Bestemming:

Buffer voor het geval de onderhoudskwaliteit van de wegen te wensen overlaat door onvoldoende budget.

Achtergrondinformatie:

De bestemmingsreserve is vanaf 2007 voornamelijk bedoeld om als buffer te dienen voor het geval de onderhoudskwaliteit van de wegen te wensen zou overlaten t.g.v. onvoldoende budget. Verder dient de bestemmingsreserve om jaarlijks de overschotten en tekorten op het product onderhoud wegen te egaliseren.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	1.413.728
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	11.344
+ overige toevoegingen	
- verminderings	-1.425.072
Werkelijke stand 31-12-2014	0

Toelichting mutatie 2014

De storting heeft betrekking op de jaarlijkse bijdrage (€ 11.344) van een zandleverancier voor het onderhoud van wegen.

De onttrekking van € 1.425.072 betreft drie zaken:

1. € 1.008.700 als overheveling naar de algemene reserve conform voorstel 4 uit het Stappenplan Algemene Reserve uit de Kadernota 2015 en conform 6e begrotingswijziging 2014. Voor een gedetailleerde technische toelichting verwijzen wij u naar pagina 40 van de Kadernota 2015.
2. € 405.000 als dekking voor twee grote projecten, te weten groot onderhoud/reconstructie kruisingen Rijksweg N/Z Elst en groot onderhoud bijdrage project Elst Centrum, conform de Na-jaarsnota 2014 en conform de 8e begrotingswijziging 2014.
3. € 11.372 als vrijval omdat het saldo van de bestemmingsreserve onder de grens van € 150.000 is gekomen.

Deze reserve is dus opgeheven per 31-12-2014.

12129 BR Riolering

Bestemming:

Beperking noodzakelijke tariefsverhogingen rioolheffing op basis van Gemeentelijke RioleringsPlan (GRP) en opvang van de kosten van het waterplan in de komende jaren.

Achtergrondinformatie:

Op 20 augustus 2013 is het GRP 2013-2017 door de raad vastgesteld. In dit GRP zijn de noodzakelijke maatregelen op het gebied van afvalwater, regenwater en grondwater opgenomen en de financiële consequenties die daaruit voortkomen.

In 2014 is, mede n.a.v. een rapport van de Rekenkamer, de bekostigingssystematiek van de rioolheffing nader bezien. Tevens heeft de commissie BBV (begrotings- en verantwoordings-voorschriften) in november 2014 een nader rapport uitgebracht over deze problematiek.

Deze jaarrekening wordt gebruikt om geheel te laten voldoen aan de BBV-voorschriften.

Uitgangspunt is dat alle via de rioolheffing geïnde gelden ook daadwerkelijk aan de riolen worden besteed.

Per 31-12-2014 wordt een voorziening riolering gevormd. Zie ook de toelichting hierover verderop in dit onderdeel van de jaarrekening.

Om de volledige BR per 31 december 2014 te kunnen overzetten naar een voorziening is het nodig om in deze jaarrekening het resultaat op het product riolen al geheel te verwerken. Dit in tegenstelling tot gebruikelijk. In eerdere jaren werd dit via resultaatbestemming gedaan.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	8.316.354
+ rentetoevoeging	374.236
+ storting tlv expl.	313.416
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	- 536.938
- overheveling saldo	-8.467.068
Werkelijke stand 31-12-2014	0

Toelichting mutatie 2014

- a. Mutatie per 1-1-2014 (onttrekkingen):
 1. Conform de primaire begroting is het nadelig saldo voor het product riolering ad € 645.938 onttrokken aan de bestemmingsreserve.
 2. Via de najaarsnota is hierop € 109.000 wegens rentevoordelen in mindering gebracht.
- b. Rentetoevoeging: de rentetoevoeging is berekend over de boekwaarde per 1-1-2014, inclusief de bestemming van het saldo van de jaarrekening 2013.
- c. Overige stortingen: saldo rioolexploitatie 2014: € 313.416. Voor een toelichting op het resultaat wordt verwezen naar de toelichting op het product 722.00 (Rioolbeheer).
- d. Overige onttrekkingen
Zoals hiervoor al is vermeld, is het saldo van de bestemmingsreserve (incl. het resultaat uit deze jaarrekening) volledig overgeheveld naar een voorziening riolering (22026)
Deze mutatie heeft als directe balansmutatie plaatsgevonden. Om die reden is er geen aansluiting met functie 980. Via die weg vinden de gebruikelijke mutaties m.b.t. reserves en voorzieningen plaats.

12135 BR Besteding woningbouwbudget Stadsregio Arnhem/Nijmegen

Bestemming:

Dekking uitgaven besteding van het woningbouwbudget Stadsregio Arnhem/Nijmegen.

Achtergrondinformatie:

Het college kan de ontvangen gelden van de Stadsregio besteden aan projecten en activiteiten ter bevordering van de (ver- en) nieuwbouw van woningen in het algemeen en het realiseren van betaalbare woningen in het bijzonder. Kader is de "Verordening besteding woningbouwbudget KAN gemeente Overbetuwe 2005-2010".

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	565.774
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	-183.500
Werkelijke stand 31-12-2014	382.274

Toelichting mutatie 2014

In 2014 is een bedrag van € 183.500 besteed aan de inhuur van externe projectleiders voor het grondcomplex Elst Centraal conform de op grond van de vastgestelde verordening toegestane bestedingsdoelen.

12137 BR Huis der Gemeente

Bestemming:

Dekking meerkosten Huis der Gemeente.

Achtergrondinformatie:

In mei 2007 heeft de raad besloten om een investeringsbedrag van € 25,3 mln beschikbaar te stellen voor de realisatie van een nieuw Huis der Gemeente. Bij raadsbesluit van 23 februari 2010 heeft de raad ingestemd met een verhoging van het investeringsbedrag met € 3,9 mln tot € 29,2 mln. Deze verhoging van € 3,9 mln wordt gedekt door deze bestemmingsreserve die is gevormd ten laste van de algemene reserve.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	3.900.000
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	-3.900.000
Werkelijke stand 31-12-2014	0

Toelichting mutatie 2014

Conform de 10^e begrotingswijziging 2014 is deze voorziening deels ingezet voor het afboeken van de voorbereidingskredieten HdG (€ 1.985.000) en is het restant (€ 1.915.000) vrijgevalen en toegevoegd aan de algemene reserve. Deze reserve is daarmee dus opgeheven per 31-12-2014.

12138 BR Opruimen explosieven

Bestemming:

Dekking kosten van opruimen explosieven.

Achtergrondinformatie:

De gemeente kan 70% van de kosten van opruimen van explosieven declareren bij het rijk. De bestemmingsreserve is bedoeld om de resterende 30% van de kosten te dekken.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	426.878
+ rentetoevoeging	17.075
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	-195.550
Werkelijke stand 31-12-2014	248.403

Toelichting mutatie 2014

Van de totale onttrekking van € 195.550 betreft € 95.550 de dekking voor het ontwikkelen van een risico-analysekaart explosieven conform de 66^e adm. wijziging 2013. Het restant van € 100.000 betreft opsporing en ruiming van explosieven en is onttrokken conform de Najaarsnota 2014 en de daarvan gemaakte 8^e begrotingswijziging 2014. Via de bestemming rekeningsresultaat 2014 zal nog een bedrag van € 158.511 aan deze bestemmingsreserve worden onttrokken.

12139 BR Afslag 38 Elst/Oosterhout

Bestemming:

Dekking kosten verkeerskundige aanpassingen afslag 38.

Achtergrondinformatie:

De gemeente Overbetuwe moet financieel bijdragen in een verkeerskundige oplossing die leidt tot een goede ontsluiting van Park 15. Voor een goede ontsluiting zijn aanpassingen aan afslag 38 noodzakelijk.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	3.905.662
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	-301.446
Werkelijke stand 31-12-2014	3.604.216

Toelichting mutatie 2014

De vermindering van € 301.446 betreft een onttrekking ten behoeve van (plan)kosten van verkeerskundige aanpassingen aan afslag 38 conform de 8^e begrotingwijziging 2011.

12140 BR Voorfinanciering Huis der Gemeente

Bestemming:

Opvangen tijdelijk ontbrekende dekkingsmiddelen inmiddels achterhaalde plan Huis der Gemeente.

Achtergrondinformatie:

deze reserve heeft inmiddels een andere bestemming gekregen en zal eind 2015 worden opgeheven. Zie toelichting hieronder.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	1.926.991
+ rentetoevoeging	233.080
+ storting tlv expl.	369.186
+ overige toevoegingen	
- verminderings	-2.444.874
Werkelijke stand 31-12-2014	84.383

Toelichting mutatie 2014

De rentetoevoeging van € 233.080 betreft 4% over het saldo op 1-1-2014 van deze bestemmingsreserve (€ 1.926.991) en 4% rente over het saldo op 1-1-2014 van de bestemmingsreserve Huis der Gemeente (€ 3.900.000).

De storting van € 369.186 betreft de niet aangewende deel van financiële ruimte van € 445.000 die oorspronkelijk bedoeld was voor het HdG. De werkelijke kapitaallasten over 2014 bedragen € 75.814.

De onttrekking van € 2.444.874 betreft drie zaken:

1. € 1.500.000 als overheveling naar de algemene reserve conform voorstel 1 uit het Stappenplan Algemene Reserve uit de Kadernota 2015 en conform 6^e begrotingswijziging 2014.
2. € 919.000 voor de vorming van de nieuwe bestemmingsreserve kapitaallasten tijdelijke huisvestingsmaatregelen conform de 2^e begrotingswijziging 2014.
3. € 25.874 als dekking voor onderzoekskosten scenario's nieuwe huisvesting conform de 10^e begrotingswijziging 2013 € 25.874.

In 2015 zal het restant van de reserve worden aangewend en zal deze worden opgeheven.

12141 BR Spoorzone

Bestemming:

Opvang nadelige saldo project Spoorzone.

Achtergrondinformatie:

Ter dekking van het te verwachten nadelige saldo is er in 2012 een bestemmingsreserve gevormd van afgerond € 5,5 miljoen.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	5.757.682
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderings	-4.066.530
Werkelijke stand 31-12-2014	1.691.152

Toelichting mutatie 2014

Jaarlijks wordt het saldo per 31 december van het bovenwijks complex B012 Spoorzone verrekend met deze bestemmingsreserve. Omdat in het jaar 2014 meer uitgaven zijn gedaan dan er subsidie is ontvangen, is over 2014 sprake van een negatief saldo van € 4.066.530. De onttrekking in deze bestemmingsreserve betreft dit saldo 2014 en is conform de 5^e begrotingswijziging 2012 en 4^e begrotingswijziging 2013.

12142 BR Tekort Presikhaaf

Bestemming:

Opvang tekorten bij Presikhaaf.

Achtergrondinformatie:

Door het ontbreken van enig weerstandsvermogen zijn aanvullende gemeentelijke bijdragen in de komende jaren onvermijdelijk. Hierop is door de raad geanticipeerd via een aangenomen amendement (nr. 3) bij de behandeling van de begroting 2013 op 6 november 2012. Op basis hiervan is deze bestemmingsreserve gevormd die met ingang van 2013 stapsgewijs wordt opgebouwd met € 0,5 miljoen per jaar (in 2013 is dat bedrag grotendeels ingezet als extra gemeentelijke bijdrage).

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	17.400
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	500.000
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	-517.400
Werkelijke stand 31-12-2014	0

Toelichting mutatie 2014

De storting van € 500.000 betreft de jaarlijkse storting conform de 8^e begrotingswijziging 2014 (Na-jaarsnota 2014). De vermindering betreft de (gedeeltelijke) dekking van de aanvullende bijdrage 2014.

Bestemmingsreserves opvang kapitaallasten

12206 BR Kapitaallasten Ambtshuis

Bestemming:

Dekking kapitaallasten investering aankoop Ambtshuis Elst.

Achtergrondinformatie:

De aankoopkosten van het ambtshuis worden in 40 jaar afgeschreven en de jaarlijkse kapitaallasten worden gedekt met de jaarlijkse rente over bovenvermelde bestemmingsreserve.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	1.442.300
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	-404.300
Werkelijke stand 31-12-2014	1.038.000

Toelichting mutatie 2014

Onderdeel van de in juni 2014 vastgestelde Kadernota 2015 was een Stappenplan Algemene Reserve om de algemene reserve weer gezond te maken. Voorstel 2 uit dit stappenplan was om een bedrag van € 404.300 vanuit deze bestemmingsreserve over te hevelen naar de algemene reserve. Conform de 6^e begrotingswijziging 2014 heeft deze overheveling ook daadwerkelijk plaats gevonden. Voor een gedetailleerde technische toelichting verwijzen wij u naar pagina 37 van de Kadernota 2015.

12207 BR kapitaallasten Project Brede School

Bestemming:

Dekking van een deel van de kapitaallasten van het project brede school (PBS).

Achtergrondinformatie:

de middelen van de reserve worden conform het BBV niet ineens in mindering gebracht op deze economische investeringen, maar bruto verantwoord via inzet van genoemde bestemmingsreserve.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	9.003.564
+ rentetoevoeging	360.143
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	- 7.696.384
Werkelijke stand 31-12-2014	1.667.323

Toelichting mutatie 2014

De mutaties 2014 zijn de uitwerking van de 6e begrotingswijziging 2014. Via deze begrotingswijziging wordt uitvoering gegeven aan het 'Stappenplan Algemene Reserve' zoals opgenomen in de Kadernota 2015. Samengevat zijn de volgende mutaties verwerkt:

€ 360.143 Rentetoevoeging 2014

€ 7.078.364 Onttrekking ten behoeve van afboeking maatschappelijke investeringen

€ 478.020 Kapitaallasten 2014

€ 140.000 Onttrekking in verband met vertraging afwikkeling Westeraam

Van het restant van deze reserve van € 1.667.323 zal in overeenstemming met het stappenplan gezond maken algemene reserve:

- in 2015 afgerond €1.247.000 worden afgeboekt van in 2014 nog niet nog niet afgesloten maatschappelijke investering;
- in 2015 t/m 2017 € 420.000 worden ingezet als financieringsmiddel wegens het vertraagd vrijkomen van een grote bijdrage uit Westeraam.

Daarna wordt deze reserve eind 2017 opgeheven.

12208 BR kapitaallasten Hockeycomplex

Bestemming:

Dekking van de kapitaallasten van het hockeycomplex⁷

Achtergrondinformatie:

De kapitaallasten van het hockeycomplex worden jaarlijks gedekt door onttrekkingen uit deze bestemmingsreserve. De investeringen in de aanleg van de kunstgrasvelden, was- en kleedaccommodaties en het parkeerterrein worden lineair afgeschreven in resp. 30, 40 en 20 jaar. Over de bestemmingsreserve wordt jaarlijks 4,5% rente berekend. (Rentepercentage afgestemd op percentage dat gehanteerd wordt voor de investering.)

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	1.552.120
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	23.481
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	- 148.122
Werkelijke stand 31-12-2014	1.427.479

Toelichting mutatie 2014

De vermindering heeft voor € 78.973 betrekking op de kapitaallast 2014.

Het overige deel van € 69.149 betreft een vrijval t.g.v. de algemene reserve. Via de 3^e begrotingswijziging 2014 is de bestemming van deze bestemmingsreserve namelijk deels gewijzigd. Het gedeelte van de bestemmingsreserve voor de was- en kleedaccommodatie wordt ingezet ter dekking van de realisering van een 3^e kunstgrasveld. Omdat de investering van een 3^e kunstgrasveld lager is dan het beschikbare bedrag voor de was- en kleedaccommodatie is in 2014 een bedrag van € 69.149 vrijgevalen en toegevoegd aan de algemene reserve.

12209 BR kapitaallasten Heteren-Centrum

Bestemming:

Dekking van een deel van de kapitaallasten van het project Heteren-Centrum.

Achtergrondinformatie:

Op 26 augustus 2008 heeft de raad ingestemd met het project Heteren Centrum. De kapitaallasten van dit project zullen gedeeltelijk gedekt worden door jaarlijkse onttrekkingen aan deze nieuw gevormde bestemmingsreserve.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	5.232.409
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	-178.441
Werkelijke stand 31-12-2014	5.053.968

Toelichting mutatie 2014

De mutatie 2014 betreft het gedeelte van de kapitaallast van het maatschappelijk vastgoed waarover lineair wordt afgeschreven. De onttrekking is conform de (primaire) begroting 2014.

12210 BR kunstgras Spero

Bestemming:

Dekking van de kapitaallasten van de investering kunstgras bij Spero.

Achtergrondinformatie:

De kapitaallasten van één van de kunstgrasvelden van Spero worden jaarlijks gedekt door onttrekkingen uit deze bestemmingsreserve. De investering wordt lineair afgeschreven in 30 jaar. Over de bestemmingsreserve wordt jaarlijks 4,5% rente berekend.

Indien het 2e trainingsveld van Spero niet omgezet zou zijn in een kunstgrasveld had de gemeente groot-onderhoud aan dit veld moeten uitvoeren. De middelen voor dit groot-onderhoud zijn gestort in deze bestemmingsreserve. Spero betaalt jaarlijks de extra lasten voor een 2^e kunstgrasveld ten opzichte van de lasten van een natuurgrasveld. Het bedrag van het niet uitgevoerde groot-onderhoud valt in 15 jaar vrij ten gunste van de exploitatie.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	426.764
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	-24.405
Werkelijke stand 31-12-2014	402.359

Toelichting mutatie 2014

De vermindering betreft de kapitaallasten van het veld in 2014.

12211 BR kapitaallasten sporthal HPC

Bestemming:

Dekking van een gedeelte de kapitaallasten van sporthal HPC

Achtergrondinformatie:

De raad heeft op 26 januari 2010 ingestemd met de bouw van de sporthal bij het Hendrik Pierson College. De extra kapitaallasten van de sporthal worden jaarlijks gedekt door onttrekkingen uit deze bestemmingsreserve. De investering wordt lineair afgeschreven in 15, 20 en 40 jaar tegen 4,5% rente.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	1.638.196
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	-47.918
Werkelijke stand 31-12-2014	1.590.278

Toelichting mutatie 2014

De vermindering betreft de kapitaallasten in 2014.

12212 BR kapitaallasten tijdelijke huisvesting

Bestemming:

Dekking van de kapitaallasten tijdelijke huisvestingsmaatregelen.

Achtergrondinformatie:

De raad heeft op 3 december 2013 ingestemd met het uitvoeren van tijdelijke huisvestingsmaatregelen ter overbrugging van de periode naar een definitieve huisvestingsoplossing. Deze maatregelen betreffen voor het merendeel economische investeringen, welke op grond van de voorschriften dus moeten worden afgeschreven in meerdere jaren. De kapitaallasten van deze investeringen worden jaarlijks gedekt door onttrekkingen uit deze bestemmingsreserve. De investering wordt lineair afgeschreven in 10 jaar tegen 4,5% rente.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	0
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	919.000
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	- 29.687
Werkelijke stand 31-12-2014	889.313

Toelichting mutatie 2014

De storting van € 919.000 betreft de vorming van de bestemmingsreserve (ten laste van de algemene reserve) conform de 2^e begrotingswijziging 2014. De vermindering van € 29.687 betreft de dekking van de kapitaallasten 2014 van de tijdelijke huisvestingsmaatregelen. Ook deze onttrekking vindt plaats conform de 2^e begrotingswijziging 2014.

12213 BR kapitaallasten P&R-garage

Bestemming:

Dekking van een deel van de kapitaallasten van de P&R-garage

Achtergrondinformatie:

Vanuit de grondexploitatie Elst Centraal (complex G071) is een bijdrage van € 412.759 betaald aan de investering van de P&R-garage. Deze bijdrage mag op grond van de voorschriften echter niet in mindering worden gebracht op het bruto investeringsbedrag omdat het grondcomplex niet valt onder de definitie van "derden". De bijdrage is daarom gestort in de nieuw gevormde bestemmingsreserve kapitaallasten P&R-garage. Jaarlijks wordt een deel van deze bestemmingsreserve gebruikt ter dekking van de kapitaallasten (m.i.v. 2015).

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	0
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	412.759
+ overige toevoegingen	
- verminderingen	
Werkelijke stand 31-12-2014	412.759

Toelichting mutatie 2014

De storting van € 412.759 betreft de bijdrage vanuit het grondcomplex Elst Centraal conform de 9^e begrotingswijziging 2014.

II. Voorzieningen

Egalisatievoorzieningen

21005 Voorziening Wethouderspensioenen

Bestemming:

Opvang van toekomstige pensioenverplichtingen van wethouders.

Achtergrondinformatie:

Elk jaar wordt de noodzakelijke omvang van de voorziening berekend door een extern bureau (Raet).

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	3.777.059
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	139.391
+ overige toevoegingen	
- verminderings	-83.747
Werkelijke stand 31-12-2014	3.832.703

Toelichting mutatie 2014

De vermindering 2014 heeft betrekking op uitbetaling pensioen aan een aantal ex-wethouders. Op basis van de berekening (d.d. februari 2015) moet de voorziening € 3.832.703 bedragen per 31 december 2014. Daarom is een bedrag van € 139.391 in de voorziening gestort (conform de 8^e begrotingswijziging 2014).

21006 Voorziening Planschades

Bestemming:

Opvang kosten van planschades en kosten externe adviezen hierover.

Achtergrondinformatie:

Team Beleidsrealisatie maakt jaarlijks een actueel overzicht van de verwachte planschades. Het niveau van de voorziening wordt hierop afgestemd bij het samenstellen van de jaarrekening. Het beleid van de gemeente is erop gericht om met ontwikkelaars overeenkomsten te sluiten zodat eventuele planschadeclaims voor risico zijn van de ontwikkelaar.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	30.000
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	1.800
+ overige toevoegingen	
- verminderings	-2.812
Werkelijke stand 31-12-2014	28.988

Toelichting mutatie 2014

Geen mutaties > € 40.000.

21018 Voorziening Wachtgelden Muziekschool

Bestemming:

Verschuldigde wachtgeldbetalingen i.v.m. liquidatie van de stichting Streekmuziekschool.

Achtergrondinformatie:

Omdat de voorziening in 2014 een saldo bereikt heeft onder de € 25.000 (is vastgestelde ondergrens voor voorzieningen), is de voorziening per 31-12-2014 opgeheven.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	23.750
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	-23.750
Werkelijke stand 31-12-2014	0

Toelichting mutatie 2014

Vermindering betreft vrijval voorziening in 2014.

21036 Voorziening Nabestaandenpensioen

Bestemming:

Opvang lasten nabestaandenpensioen wethouders.

Achtergrondinformatie:

De stand van deze voorziening is afgestemd op ontwikkelingen van de ambtenaren CAO. In januari 2010 heeft een herberekening plaatsgevonden als gevolg van de nieuwe ambtenaren CAO. Een extern bureau (Raet) berekent de uitbetalingen aan de nabestaande.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	212.303
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	- 26.176
Werkelijke stand 31-12-2014	186.127

Toelichting mutatie 2014

In 2014 is € 26.176 aan nabestaandenpensioen uitbetaald aan de nabestaande van een ex-wethouder.

21045 Voorziening wachtgelden voormalige wethouders

Bestemming:

Verschuldigde wachtgeldbetalingen voormalige wethouders.

Achtergrondinformatie:

De nieuwe voorziening is afgestemd op de uit te betalen wachtgelden van drie voormalige wethouders tot aan de pensioendatum.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	0
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	604.474
+ overige toevoegingen	
- verminderings	
Werkelijke stand 31-12-2014	604.474

Toelichting mutatie 2014

Zie ook de toelichting in de Najaarsnota 2014. De voorziening is op basis van een onderbouwde vooruitberekening van de meerjarige verplichtingen gevormd. De uitbetalingen vanaf 2015 komen ten laste van deze voorziening.

Voorzieningen onderhoud gebouwen/inventaris

22025 Voorziening groot-onderhoud gemeentelijke accommodaties

Bestemming:

Opvang/egalisatie kosten groot-onderhoud van een groot aantal gemeentelijke gebouwen.

Achtergrondinformatie:

Met ingang van 2013 beschikt de gemeente over een digitaal systeem waarin de onderhoudsplanningen van alle gemeentelijke accommodaties zijn verwerkt. De onderbouwing van de voorziening is afgestemd op de nieuwe MeerjarenOnderhoudsPlanningen (MOP's) die in het laatste kwartaal van 2013 door een extern bureau zijn opgesteld.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	3.851.128
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	893.834
+ overige toevoegingen	
- verminderings	- 1.255.238
Werkelijke stand 31-12-2014	3.489.724

Toelichting mutatie 2014

De storting van € 893.834 betreft de jaarlijkse structurele storting. De vermindering van € 1.255.238 betreft enerzijds een vrijval van € 500.000 vanwege onderhoud dat niet zal worden uitgevoerd en anderzijds een onttrekking van € 755.238 vanwege tal van onderhoudswerkzaamheden aan de gemeentelijke gebouwen. De onttrekkingen groter dan € 40.000 staan hieronder vermeld:

- onderh. Lammerts van Buren (buitenkozijnen, CV-leidingen) € 198.561 (101^e adm.wijz. 2014)
- onderh. De Wanmolen 2013 (div. werkzaamheden) € 85.304 (117^e adm.wijz. 2013)
- tijdelijke huisv. maatregelen Gemeentehuis Elst (div. werkz.) € 84.124 (2^e begr.wijz. 2014)
- onderh. De Helster 2013 (div. werkzaamheden) € 45.756 (107^e adm.wijz. 2013)
- onderh. SamSam 2014 (buitenkozijnen) € 44.546 (101^e adm.wijz. 2014)
- onderh. Clara. Fabricius 2011 (buitenkozijnen, daken) € 43.091 (7^e begr.wijz. 2011)

Voorzieningen Riolering

22026 Voorziening riolering

Bestemming:

In de voorziening worden de nog niet bestede gelden van derden (c.q. rioolinkomsten) opgenomen ter beperking noodzakelijke tariefsverhogingen rioolheffing op basis van Gemeentelijke Riolerings-Plan (GRP) en opvang van de kosten van het waterplan in de komende jaren..

Achtergrondinformatie:

Op 20 augustus 2013 is het GRP 2013-2017 door de raad vastgesteld. In dit GRP zijn de noodzakelijke maatregelen op het gebied van afvalwater, regenwater en grondwater opgenomen en de financiële consequenties die daaruit voortkomen.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	0
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	8.467.068
- verminderings	
Werkelijke stand 31-12-2014	8.467.068

Toelichting mutatie 2014

Deze voorziening is gevormd door overheveling van het saldo per 31-12-2014 van de bestemmingsreserve riolering (12129). Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting op deze bestemmingsreserve en de toelichting op het product 722.00 rioolbeheer.

Voorzieningen grondexploitatie

23001 Voorziening Verliesgevende complexen (bestemd)

Bestemming:

Opvang verliezen grondcomplexen.

Achtergrondinformatie:

Jaarlijks worden actuele berekeningen gemaakt van de grondcomplexen en wordt de stand van de voorziening afgestemd op de te verwachten verliezen.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	11.857.120
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	4.870.239
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	- 443.649
Werkelijke stand 31-12-2014	16.283.710

Toelichting mutatie 2014

De storting van € 4.870.239 betreft de complexen Elst Centraal (€ 3.517.044), De Merm (€ 743.848), De Merm Oost (€ 268.498), Heteren-Centrum (€ 114.359), Steenbeekstraat (€ 85.312), De Hoge Wei (€ 58.857), Aamsepoort Noord (€ 29.175), Aamseplas (€ 15.668) en diverse kleine mutaties (€ 37.478).

De onttrekking van € 443.649 heeft betrekking op (gedeeltelijke) vrijval van de complexen; Spoorallee (€ 391.759), Prinses Irenestraat Elst (€ 36.498) en diverse kleine mutaties (€ 15.392).

23002 Voorziening Afgesloten complexen (vrij)

Bestemming:

Opvang nakomende kosten uit afgesloten grondcomplexen.

Achtergrondinformatie:

Behoeft geen nadere toelichting.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	175.352
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	132.108
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	-5.466
Werkelijke stand 31-12-2014	301.994

Toelichting mutatie 2014

De stand van de voorziening is eind 2014 afgestemd op een geactualiseerde onderbouwing. De storting in 2014 betreft nog uit te voeren werkzaamheden voor het per 31 december 2014 afgesloten complex Molenstraat Zetten.

23003 Voorziening MTC (bestemd)

Bestemming:

Opvang mogelijke nakomende verliezen uit het project MTC.

Achtergrondinformatie:

Heeft betrekking op panden, die destijds zijn aangekocht voor dit project en waarvan afwikkeling nog moet plaatsvinden met de diverse partijen.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	1.321.080
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	125.309
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	
Werkelijke stand 31-12-2014	1.446.389

Toelichting mutatie 2014

Op basis van een opgave van de makelaar, die de panden in verkoop heeft, over de verwachte verkoopprijzen van de MTC-panden is de voorziening met € 125.309 opgehoogd naar € 1.446.389.

23004 Voorziening Bedrijfskavels

Bestemming:

Opvang mogelijke risico's bedrijvencomplexen.

Achtergrondinformatie:

Voor de grondcomplexen zijn risicoanalyses opgesteld. Naar aanleiding van deze risicoanalyses is na overleg met de accountant in de jaarrekening 2014 een extra voorziening gevormd voor bedrijvencomplexen.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	0
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	2.881.977
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	
Werkelijke stand 31-12-2014	2.881.977

Toelichting mutatie 2014

Zie hierboven bij de achtergrondinformatie.

23005 Voorziening Woningbouwcomplexen

Bestemming:

Opvang mogelijke risico's woningbouwcomplexen.

Achtergrondinformatie:

Voor de grondcomplexen zijn risicoanalyses opgesteld. Naar aanleiding van deze risicoanalyses is na overleg met de accountant in de jaarrekening 2014 een extra voorziening gevormd voor woningbouwcomplexen.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	0
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	172.110
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	
Werkelijke stand 31-12-2014	172.110

Toelichting mutatie 2014

Zie hierboven bij de achtergrondinformatie.

Voorzieningen Debiteuren

21008 Voorziening Dubieuze debiteuren

Bestemming:

Opvang verliezen uit dubieuze debiteuren.

Achtergrondinformatie:

Behoeft geen nadere toelichting.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	93.268
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	95.371
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	- 51.775
Werkelijke stand 31-12-2014	136.864

Toelichting mutatie 2014

Via de Najaarsnota 2014 is op grond van een (toen) actuele onderbouwing een aanvullende storting in de voorziening gedaan van € 95.371. De stand van de voorziening is eind 2014 afgestemd op een geactualiseerde onderbouwing. Hieruit bleek dat een bedrag van € 12.674 kon vrijvallen. De resterende vermindering (€ 39.101) heeft betrekking op de afboeking van oninbare vorderingen.

21022 Voorziening Dubieuze debiteuren belastingen

Bestemming:

Opvang verliezen uit dubieuze belastingdebiteuren.

Achtergrondinformatie:

Behoeft geen nadere toelichting.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	292.506
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	137.253
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	- 124.652
Werkelijke stand 31-12-2014	305.107

Toelichting mutatie 2014

Via de Najaarsnota 2014 is op grond van een (toen) actuele onderbouwing een aanvullende storting in de voorziening gedaan van € 137.253. De stand van de voorziening is eind 2014 afgestemd op een geactualiseerde onderbouwing. Hieruit bleek dat een bedrag van € 88.356 kon vrijvallen. De resterende vermindering (€ 36.296) heeft betrekking op de afboeking van oninbare vorderingen.

21039 Voorziening Dubieuze debiteuren Soza

Bestemming:

Opgang verliezen uit dubieuze debiteuren Soza.

Achtergrondinformatie:

Bijstandsvorderingen moeten op grond van de voorschriften zijn opgenomen op de balans. Omdat naar verwachting van de afdeling Sociale Zaken niet alle vorderingen kunnen worden geïncasseerd is tegelijkertijd een voorziening dubieuze debiteuren gevormd.

Jaarrekening 2014	
Werkelijke stand 1-1-2014	2.096.033
+ rentetoevoeging	
+ storting tlv expl.	
+ overige toevoegingen	
- verminderingsen	- 88.090
Werkelijke stand 31-12-2014	2.007.943

Toelichting mutatie 2014

De stand van de voorziening is eind 2014 afgestemd op een geactualiseerde onderbouwing. Hieruit bleek dat een bedrag van € 88.090 kon vrijvallen.

Specificatie onttrekkingen uit Algemene Reserve 2014

Op basis van begrotings- en administratieve wijzigingen boekjaar 2014

Reden onttrekking	Onttrekking	Begr.wijz.	Adm.wijz.
Bijdrage aan BR Tekort Presikhaaf	500.000,00	8-2014	
PNL-post 3a-2014 invoeringsbudget Decentralisaties 3D's	415.079,18	1-2014	
MTC eenmalig 2014	166.209,55	prim. begr.	
PNL-post 19a-2014 bijdrage ODRA	145.034,00	1-2014	
Startersleningen eenmalig 2014	90.569,43	prim. begr.	
PNL-post 21-2014 evaluatie Klimaatnota 2014	48.288,28	1-2014	
PNL-post 23-2014 I&A beleidsplan 2014: inc. lasten software	46.120,05	1-2014	
PNL-post 23-2014 I&A beleidsplan 2014: inc. projecten	35.690,39	1-2014	
Besparingsplan inkoop- en aanbesteding	23.650,00		60-2014
PNL-post 1a-2014 Nota Integrale Veiligheid	22.108,43	1-2014	
PNL-post 20-2014 pilot energiescans Elst ZO	20.000,00	1-2014	
Bijdrage restauratie Molen De Vink	18.000,00		54-2014
PNL-post 4-2014 bovensch. coörd./samenw. brede school	16.974,79	1-2014	
PNL-post 22-2014 éénmalige kosten minimabeleid	10.000,00	1-2014	
Onderzoek realiteitszin rechte tunnel bij station Elst	7.565,14		59-2014
Gebiedsvisie stationsomgeving Zetten-Andelst	6.875,00		62-2014
School met de Bijbel vergoeding erfpacht 2005-2013	6.000,00		56-2014
Subtotaal	1.578.164,24		

Op basis van restantkredieten voorgaande jaren

Reden onttrekking	Onttrekking	Begr.wijz.	Adm.wijz.
PNL-post 12h-2012 vervoersmanagement Elst ZO	115.969,82	1-2012	
PNL-post 22-2011 LOP wandelroutes	71.511,80	1-2011	
Decentralisaties 2013 AWBZ	60.501,63		256-2013
PNL-post 2009-2013 Park Lingezegen	42.330,10	2009-2013	
Implementatieprogramma NUP	40.595,62		60-2013
PNL-post 2012-2013: Uitv. Subsidie regeling gevelstimul. Elst	30.842,39	2012-2013	
PNL-post 12a-2012: parkmanagement Elst Zuidoost	27.000,00	1-2012	
PNL-post 2009-2011 saneren woningen	13.158,00	2009-2011	
Gekanteld werken	12.309,34		63-2013
PNL-post 5-2013 onderz.verkeerskundige projecten/initiatieven	12.214,37	1-2013	
Uitvoeringsbudget voorzieningennota	10.248,85		58-2013
PNL-post 57-2009: hangplek jongeren	10.058,30	1-2009	
PNL-post 3a-2013 parkeren De Aam	10.000,00	1-2013	
PNL-post 2a-2013: bovensch. coörd./samenw. brede school	9.725,00	1-2013	
Re-integratie jongeren WWB uitkering	8.772,50		67-2013
Waterhuishouding De Aam	7.359,51		11-2008
PNL-post 12a-2013 glasvezel i.c.m. realisatie camerabewaking	5.550,98		235-2013
Beplanting Eimeren Reeth	5.416,05	1-2011	

Digitaliseren brondocumenten	4.836,16		61-2012
Vorbereidingskrediet Valburgseweg Kokkeland	2.736,00		85-2011
Lasten hockeycomplex De Pas	2.240,00	13-2008	
Aanvullend krediet MFC Valburg	1.140,00		92-2012
PNL-post 2008: Kernprojecten 2008	1.050,00	1-2008	
Kosten pilot btw-model buitensport	750,00		88-2011
PNL-post 13-2012 monitoring verkeer	367,00	1-2012	
PNL-post 12-2013 renovatie voetbalvelden	113,88	1-2013	
	Subtotaal	506.797,30	
Totaal		2.084.961,54	

Specificatie stortingen in Algemene Reserve 2014

Op basis van begrotings- en administratieve wijzigingen boekjaar 2014

Reden storting	Storting	Begr.wijz.	Adm.wijz.
Gezondmaken AR: storting vanuit BR HdG	1.915.000,00	10-2014	
Gezondmaken AR: storting vanuit BR voorfinanciering HdG	1.500.000,00	6-2014	
Gezondmaken AR: storting vanuit BR planmatig onderhoud wegen	1.008.700,00	6-2014	
Gezondmaken AR: storting vanuit BR kap.lasten Ambtshuis	404.300,00	6-2014	
Voordeel 3 ^e kunstgrasveld HCOB Elst	69.149,00	3-2014	
Onkostenvergoeding raad	9.667,00	prim.begr.	
Totaal	4.906.816,00		

Overig

Gebeurtenissen na Balansdatum

Geen.

WNT

WNT

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. In deze nieuwe wet zijn regels vastgelegd over de maximale bezoldiging van bestuurders en topfunctionarissen in de (semi)publieke sector. Jaarlijks wordt de WNT-norm vastgesteld in een ministeriële regeling.

Rapportage WNT

De WNT is van toepassing voor de gemeente Overbetuwe. De WNT verplicht te rapporteren over de bezoldiging van bestuurders en topfunctionarissen. Voor de gemeenten is de functie van gemeentesecretaris en van griffier aangewezen als topfunctionaris in de zin van de WNT. Daarnaast wordt transparantie gevraagd over bezoldiging van overige (interne en externe) functionarissen en ontslagvergoedingen die in het verslagjaar boven een gestelde norm uitkomen.

Uitvoering WNT

De gemeente Overbetuwe heeft in 2014 geen bezoldiging verstrekt aan functionarissen die hoger is dan de maximale norm van € 230.474. Conform de beleidsregels toepassing WNT hebben wij in onderstaande tabel voor de gemeentesecretaris en de griffier de voorgeschreven informatie opgenomen. Voor niet-topfunctionarissen is er geen informatie opgenomen omdat geen enkele medewerker boven de norm uitkomt.

a	b	c	d	e	f	g	h	i
Dhr. T.M.M. Hoex	Gemeentesecretaris	01.01.2014 - 31.12.2014 1,00 fte	n.v.t.	€ 111.380,56	€ 0	€ 571,40	€ 0	€ 19.688,16
Dhr. drs. A.J. van den Brink	Griffier I	01.01.2014 - 31.12.2014 0,89 fte	n.v.t.	€ 69.044,16	€ 0	€ 48,60	€ 0	€ 11.625,46

Verklaring van de letters:

- a. de naam
- b. de functie
- c. de duur en omvang van het dienstverband
- d. het jaar waarin het dienstverband is beëindigd
- e. de beloning
- f. door de werkgever vrijwillig betaalde sv-premies
- g. de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen
- h. de in het boekjaar verrichte uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband
- i. de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn

Figure 1

BZK	C7C	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 2 januari 2015					Toelichting afwijking
	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Cumulative bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulative overige bestedingen tot en met (jaar T)	
	Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Aard controle n.v.t Indicatornummer: C7C / 01	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 02	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 03	Aard controle n.v.t Indicatornummer: C7C / 04	Aard controle n.v.t Indicatornummer: C7C / 05	Aard controle n.v.t Indicatornummer: C7C / 06
		1 2007-003917 2 2009-004356	€ 347.563 € 25.300	€ 117.077	€ 1.169.345 € 433.346	€ 580.000 € 789.525	
		Kopie beschikkingnummer	Eindeverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie	Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking	
		Aard controle n.v.t Indicatornummer: C7C / 07	Aard controle n.v.t Indicatornummer: C7C / 08	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 09	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 10	Aard controle n.v.t Indicatornummer: C7C / 11	
		1 2007-003917 2 2009-004356	Nee Nee				
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2015 (OAB)	Besteding (jaar T) aan activiteiten voor voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	

I&M	E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1 Regeling eenmalige uitkeringen spoorse doorsnijdingen Gemeenten	Aantal projecten (waarvoor een beschikking ontvangen is) Afspraak Aard controle R Indicatornummer: E26 / 01	Aantal afgeronde projecten (jaar T) Realisatie Aard controle R Indicatornummer: E26 / 02	Eindeverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E26 / 03
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners	2 Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01	0 Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 02	Nee
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na	236,50 Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Nee Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03
		161734 Overbetsuwe	186,69	8,36	

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB gemeente 2014 Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW	Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ	Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Indicatornummer: G2 / 01	Indicatornummer: G2 / 02	Indicatornummer: G2 / 03	Indicatornummer: G2 / 04	Indicatornummer: G2 / 05	Indicatornummer: G2 / 06	Indicatornummer: G2 / 07	Indicatornummer: G2 / 08	Indicatornummer: G2 / 09	Indicatornummer: G2 / 10	Indicatornummer: G2 / 11
			€ 7.006.769	€ 119.127	€ 713.130	€ 880	€ 62.620	€ 53	€ 83.804	€ 41.845	€ 0	€ 18.271	€ 41.172
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Gemeente	I.4 Besluit bijsluitverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Aard controle R	Aard controle R	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Gemeente	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
SZW	G3	Besluit bijsluitverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeent e 2014 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Gemeente	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Aard controle R	Aard controle R	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Gemeente	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Gemeente	Besteding (jaar T) Bob
			Indicatornummer: G3 / 01	Indicatornummer: G3 / 02	Indicatornummer: G3 / 03	Indicatornummer: G3 / 04	Indicatornummer: G3 / 05	Indicatornummer: G3 / 06	Indicatornummer: G3 / 07	Indicatornummer: G3 / 08	Indicatornummer: G3 / 09	Indicatornummer: G3 / 10	Indicatornummer: G3 / 11
			€ 26.788	€ 0	€ 18.271	€ 41.172	€ 20.677	€ 0	€ 41.172	€ 20.677	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Gemeente	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Aard controle R	Aard controle R	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Gemeente	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Gemeente	Besteding (jaar T) Bob
SZW	G3	Besluit bijsluitverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeent e 2014 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Gemeente	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Aard controle R	Aard controle R	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Gemeente	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Gemeente	Besteding (jaar T) Bob
			Indicatornummer: G3 / 01	Indicatornummer: G3 / 02	Indicatornummer: G3 / 03	Indicatornummer: G3 / 04	Indicatornummer: G3 / 05	Indicatornummer: G3 / 06	Indicatornummer: G3 / 07	Indicatornummer: G3 / 08	Indicatornummer: G3 / 09	Indicatornummer: G3 / 10	Indicatornummer: G3 / 11
			€ 26.788	€ 0	€ 18.271	€ 41.172	€ 20.677	€ 0	€ 41.172	€ 20.677	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Gemeente	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Aard controle R	Aard controle R	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Gemeente	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Gemeente	Besteding (jaar T) Bob

SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB) gemeente 2014	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen					
		Wet participatiebudget (WPB)	Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering					
		Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07					
			Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01					
			491					
		Besteding (jaar T) participatiebudget	Waaraan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
			Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06	De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/02 tot en met G5/06 Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 07	
			€ 787.942	€ 13.524	€ 0	€ 0	Ja	

Bijlagen

Lijst met gebruikte afkortingen

AR	Algemene Reserve
AWBZ	Algemene wet bijzondere bijstand
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BR	Bestemmings Reserve
CAK	Centraal advieskantoor bijzondere ziektekosten
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
EFRO	Europees Fonds Regionale Ontwikkeling
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
IGS	Intergemeentelijk Subsidiebureau
KAN	Knooppunt Arnhem Nijmegen
LOP	Landschapsontwikkelingsplan
MFC	Multifunctioneel Centrum
MOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MRA	Milieu Regio Arnhem
MTC	Multimodaal Transportcentrum
NUP	Nationaal uitvoeringsprogramma
ODRA	Omgevingsdienst Regio Arnhem
P&C	Planning en Control
RBT	Regionaal Buro Toerisme
VZ	Voorziening
WGR	Wet Gemeenschappelijke regelingen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen
WWB	Wet Werk en Bijstand

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring was ten tijde van het vervaardigen van dit boekwerk nog niet beschikbaar.

Dorpsstraat 67
6661 EH Elst
Postbus 11
6660 AA Elst
telefoon (0481) 362 300
fax (0481) 372 482

info@overbetuwe.nl
www.overbetuwe.nl